

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๙๑ ตอนที่ ๔ เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

ISSN 0857-5002

CRMA FORUM

- วันปิยมหาราช ประจำปี ๒๕๖๘
- เดิน-วิ่ง “เขาชะโงก ซูเปอร์อัลฟมารารอน” ครั้งที่ ๓๑ ประจำปี ๒๕๖๘
- งานรำลึกวันเสด็จฯ ทรงเปิด รร.นายร้อยชั้นมัธยม ครบ ๑๑๖ ปี (๒๖ ธ.ค. ๒๕๖๘)

๑๓ ตุลาคม นามราชสดุดี

๑๓ ตุลาคม สดุดี ศรีกษัตริย์
เจ็ดสิบปี ที่ทรงราชย์ ชาติเรืองงาม
ธ กษัตริย์ ชาญถนัด งานเกษตร
ทรงทดลอง สร้างโครงการ เพื่อคนไทย
ทรงเรียนรู้ สิ่งไทย ยังไม่รู้
ทรงระเบิด จากข้างใน ให้ปัญญา
ทรงสั่งสอน ให้เรียนรู้ ภูมิสังคม
ไทยเป็นไทย เพราะไทย ยังหยัดยีน
ทรงเสด็จ ทั่วทุกภาค เพื่อเรียนรู้
แต่ละแห่ง ปัญหาต่าง มากนานา
ทรงประดิษฐ์ ทรงทดลอง ปฏิบัติ
ทรงสั่งสอน ทรงหล่อหลอม หายเจ็บจน
ธ คือ อริยสัจ งามประเสริฐ
คือความจริง ที่ทรงธรรม และศรัทธา
เหล่าข้าบาท น้อมเกศเกล้า พร้อมสำนึก
เศรษฐกิจ พอเพียง ช่วยทำกิน
ทรัพย์สินจากผืนดิน สิ้นจากนที เสรีภาพ
พ่อคือพ่อ ที่ไม่เคย จากไทยไป

นวมรัช นวมินทร์ ปีนสยาม
ทุกเขตคาม สรรเสริญ พระเกียรติไกร
รู้แจ้งเหตุ ดินและน้ำ สิ้นสงสัย
เผยแพร่ไป ให้หลักการ และปรัชญา
ทำให้ดู สิ่งไทย ไม่ศึกษา
ให้คุณค่า ความเป็นไทย อย่างยั่งยืน
ทรงเพาะบ่ม ความเข้าใจ ไทยแผ่นดิน
ไม่เป็นอื่น พึ่งตัวเอง ภูมิปัญญา
เป็นปราชญ์ครู ผู้แนะนำ การศึกษา
สร้างวิชา เพื่อแก้ไข ในชุมชน
ปัญหาชัด จึงแก้ไข ทุกแห่งหน
ดุดับพ่น จากปริ่มน้ำ ด้วยปัญญา
เป็นบ่อเกิด หาหนทาง แก้ปัญหา
คือฟากฟ้า มาช่วยไทย ชูบชีวิน
ยังรำลึก ศาสตร์ราชา ทั่วทุกถิ่น
บนแผ่นดิน ของเรา แสนสุขใจ
ยังซึ้งซาบ สันติธรรม อันสดใส
ธ สถิตใน ดวงใจ ไทยนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ผู้ประพันธ์ พ.ท. ผศ.สมโชติ วีรภัทรเวช
ประเภทบทประพันธ์ กลอนสุภาพ

๒๓ ตุลาคม ปิยฆาตราชสดุดี

ชโยประเทศสยามสมัย
 ปิยามะราชวิศิษฏ์วิธาน
 ฐ จอมสยามทะนุผดุง
 ณ เอกราชพิทักษ์บวร
 ดรุณสยามนวิชา
 ประเทศประเทืองพะพริ้งพะพราย
 เสด็จยุโรปประเทศประพาส
 กระทรวงระเบียบทหารทะนง
 ระงับระบบละไพร่และทาส
 ริไปรษณีย์และไฟประปา
 พระธรรมนุญจรฐะประมวล
 เกษตรกรรมเพาะพันธุ์ประทาน
 พระราชนิพนธ์ประพันธ์ละคร
 ชโยสยามพิพรรธนา
 ตูลาเสด็จเสวยสวรรค
 สถิตเสด็จพิทักษ์ไฟ
 ถวายผคมบรมบาท
 สுகนธมัลย์มโนมนูญ

วิลาสวิไลวิเศษวิศาล
 ตระหง่านตระการมหานคร
 พะเพ็องพะพุ้งพระเกียรติอนุสรณ์
 พระคุณขจรพระเดชขจาย
 ประภัสสรร์ประภาประสาธน์ขยาย
 นิรันตรายเพราะราชวงศ์
 ระงับวิภาทวิเทศระหง
 จะมั่นจะคงเพราะมีวิชา
 ประกิตประกาศนุสนธิ์ศึกษา
 สุขะประชาสถานภิบาล
 ตูลากระบวนพินิจและศาล
 ประพาสประสานประโยชน์ประชา
 สถิตสะท้อน ฐ สอนสิดา
 เพราะปรีชญาปิยะวิไล
 ระลึกนิรันดร์นิตติศัย
 พิลาสพิไลพิสิฐพิบูลย์
 ศิราภิวาทสุริยศุรย์
 พระเกียรติจรูญจิรัฎฐีกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
 ข้าพระพุทธเจ้า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 ผู้ประพันธ์ พ.ท. ผศ.สมโชติ วีรภัทรเวช
 ประเภทบทประพันธ์ สยามมณีฉันท

แสงโสมส่องส่องเสด็จสู่แดนสรอง พระบรมราชชนนีพันปีหลวงสู่สวรรคต

ประณมกร กัมกรรแสง กราบพระบาท
กลั่นจากจิต เกินหทัยกลั่น กลางหัวใจ
เย็นเยือกเย็น สันสະท้าน วะวาทวิ
ถลนการณ ยี่สิบสี่ มาศตุลา
แสงโสมส่อง ส่องเสด็จ สู่แดนสรวง
องค์สมเด็จพระ ปันปีหลวง นาทราชินี
เพียงพิภพ พสุธา ศีรวาท
เพียงแมนสรวง เทพสวรรค์ บังคมราช
ธ ประทับ ธรรมะรถ มหาพิชัย
ทรงเพียรสร้าง ทศธรรม อันวิมล
สิริกิติ ชัดติยา จรรยาวัตร
งามสม บรมราชินี เกียรติเกริกไกร
น้ำพระทัย คือเสโท แพรพราวพร่าง
สกาแสง ดุจจันทร์ขาน ยามมีตม
เก้าสิบสาม พรรษา พระนางเจ้า
ทรงสถิตมั่น ปกประชา เสดียรไทย
สิริมิ่งขวัญ ปวงประชา เสนารัฐ
สิริเกียรติ สดุดี ทั่วสากล

ศิโรวัต อัสสุชล ลั่นนงไทย
น้อมอาลัย สำนักพร้อม พระกรุณา
ใจทลุดปลิว ลอยละล่อง กลางเวทา
ทั้งนาฬิกา ยี่สิบเอ็ด และนาท
ไทยทั้งปวง โศกาทูร กำสรवलศร
บรมราชชนนี สิริกิติ น้อมตั้งวาง
เพียงอากาศ คัดนันท กรานถวาง
เฝ้าทมอบกาย รับเสด็จ สู่เบื้องบน
เสด็จไกล สู่ฟากฟ้า สรุสถล
สร้างชาติคน พุทธศาสน์ ราษฎร์รัฐไทย
งามเคียงฉัตร นวมินทร์ ส่องไสว
งามพระทัย พระกรุณา ประชาชน
ส่องสว่าง ดุจตะวัน กลางสายฝน
คือสายชล ดับกระหาย ปัดโพยภัย
พระแม่เกล้า กลับสวรรค์ สรวงสมัย
เคียงบาทให้ มหาราช ภูมิพล
สิริรักษ์ น้อมภักดี อนุสนธิ์
สิริทิวผล ขวัญใจหล้า ฟานรินทร์

น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมข้าพระพุทธเจ้า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ผู้ประพันธ์ พ.ท. ผศ.สมโชค วิวิภัทรเวศ
ประเภทบทประพันธ์ กลอนสุภาพ

ประวัติ พล.ท. อาจิ้น ปัทมจิตร
 ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ยศ, ชื่อ, สกุล พล.ท. อาจิ้น ปัทมจิตร
กำเนิด นร. (ตท. ๒๘ / จปร. ๓๙)
เหล่า ม.
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ตำแหน่งใน ผก.ทท.วอ.๙๐๔ รอง ผบ.ฉก.ทท.วอ.๙๐๔

การครองตำแหน่ง (ตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ)

๑ ผบ.มว.ร้อย.วอดัง ม.พัน.๑๗ รวอ.	๘ เสธ.ม.๑ รวอ. ๒๐๑๐
๒ ผบ.มว.กรม นนร.ร.จปร.	๙ ผบ.ม.๕ รวอ.
๓ นายทหารยุทธการและการฝึก ม.พัน.๑๗ รวอ.	๑๐ รอง ผบ.พล.ม.๒ รวอ.
๔ ประจำ วร.สธ.ทบ.สส.	๑๑ ผบ.พล.ม.๒ รวอ.
๕ ประจำแผนก ศม.	๑๒ รอง มทภ.๑
๖ รอง ผบ.ม.พัน.๒๕ รวอ.	๑๓ ผบ.ร.จปร.
๗ ผบ.ม.พัน.๑๗ รวอ. ๑๒๐๓	

เสนาศึกษา CONTENT

เล่มที่ ๙๑ ตอนที่ ๔ เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔

พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ภัยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๑๖

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุพจน์ ฤทธิกุล :
เอกสารเก่าเล่าเรื่องอาเซียน (3) ภาค :
 ระบบ การให้บริการ และข้อมูลเบื้องต้น

๑๙

ไทย-กัมพูชา กับ สงครามการรับรู้
Thailand-Cambodia and Cognitive Warfare

๒๔

อาคารพิพิธภัณฑ์กองทัพบกเฉลิมพระเกียรติฯ ในพื้นที่กองบัญชาการกองทัพบก (บก.กบ) (ตอนที่ ๓)
The Royal Thai Army Museum Building within the Area of the Royal Thai Army Headquarters (Part 3)

๔๖

ประวัติศาสตร์เรื่องช้างจากคำบอกเล่า ตอนที่ ๓
The History of Elephants from Oral Accounts (Part 3)

๔๙

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับ ท่านสมาชิกและผู้อ่านนิตยสารเสนาศึกษา

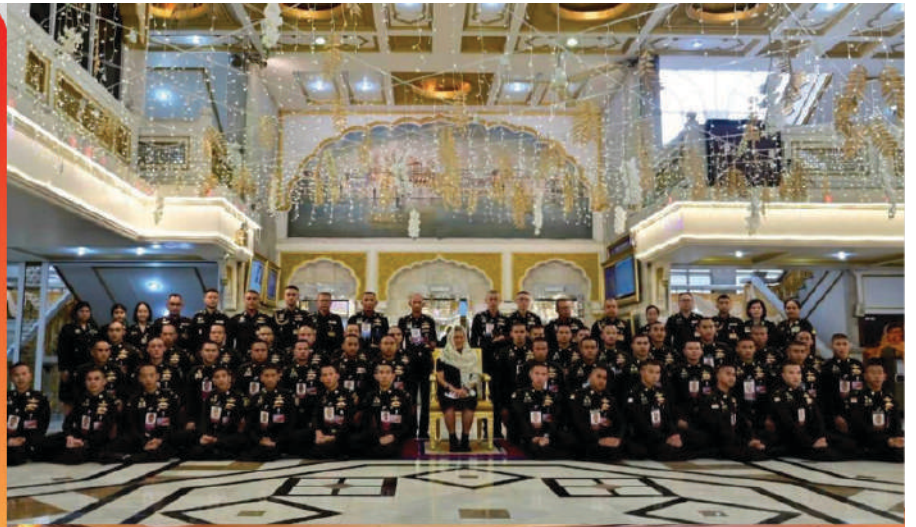
นิตยสารเสนาศึกษานี้ (ฉบับที่ ๙๑ เล่มที่ ๔ ประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๔) ขอน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงมีต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเสมอมา พร้อมนำเสนอสาระความรู้ที่จำเป็นต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งบทบาทของหอจดหมายเหตุและระบบ NARA ผ่านสายพระเนตรของทูลกระหม่อมอาจารย์การรู้เท่าทันสงครามการรับรู้ในบริบทไทยกับกัมพูชา รวมถึงแนวทางการปรับปรุง อาคารพิพิธภัณฑ์กองทัพบกเฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อถ่ายทอดประวัติศาสตร์ทางทหารอันทรงคุณค่า และเรื่องราวของช้างไทย เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ และวิสัยทัศน์แก่บุคลากรของกองทัพสืบไป

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาที่คัดสรรมาในนิตยสารฉบับนี้ จะมอบทั้งองค์ความรู้และความบันเทิงทางปัญญา อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเปิดโลกทัศน์และเตรียมความพร้อมเพื่อการปรับตัวที่ดีในอนาคต ขอขอบพระคุณผู้อ่านทุกท่านสำหรับการติดตามและให้การสนับสนุนด้วยดีเสมอมา ท้ายที่สุดนี้ ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ขออวยพรให้ท่านและครอบครัวประสบแต่ความสุข ความเจริญ และมีพลาณามัย ที่แข็งแรงสมบูรณ์ตลอดไป

พลตรี
 บรรณาธิการนิตยสารเสนาศึกษา

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
 กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
 สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
 ทรงนำข้าราชการ และ นนร.ชั้นปีที่ ๔
 ซึ่งศึกษาวิชาหัวข้อพิเศษทางประวัติศาสตร์ :
 อินเดียศึกษา (HI 5901)
 และวิชาประวัติศาสตร์ยุโรป (HI 5107)
 ทักษศึกษา ณ วัดพระศรีมหาอุมาเทวี
 และ คุรุควาราศรีคุรุสิงห์สภา กรุงเทพฯ

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
 กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
 สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
 ทอดพระเนตรการเกี่ยวข้าว
 ณ แปลงสาธิตการเกษตร รร.จปร.

ชมรมพัฒนาลังคมและชมรมตามแนวทางพระราชดำริ
 ทูลเกล้าฯ ถวายสมุดภาพกิจกรรมชมรม
 ประจำปี ๒๕๖๘

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 เสด็จฯ ทอดพระเนตรการบรรยายประกอบการสาธิตนาฏศิลป์และดนตรีไทย ประกอบวิชาไทยศึกษา (HI 2002)

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
 กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 เสด็จทรงเปิดงาน วันนิทรรศการวิชาการ รร.จปร.
 ครั้งที่ ๑๘ ประจำปี ๒๕๖๘

ผ.ร.ร.จปร. พบปะ นนร. ชั้นปีที่ ๕

ข้าราชการ และ นนร. ชั้นปีที่ ๒
ที่ศึกษาวิชาไทยศึกษา (HI 2002) ทักษะศึกษา
ณ โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา และ
พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

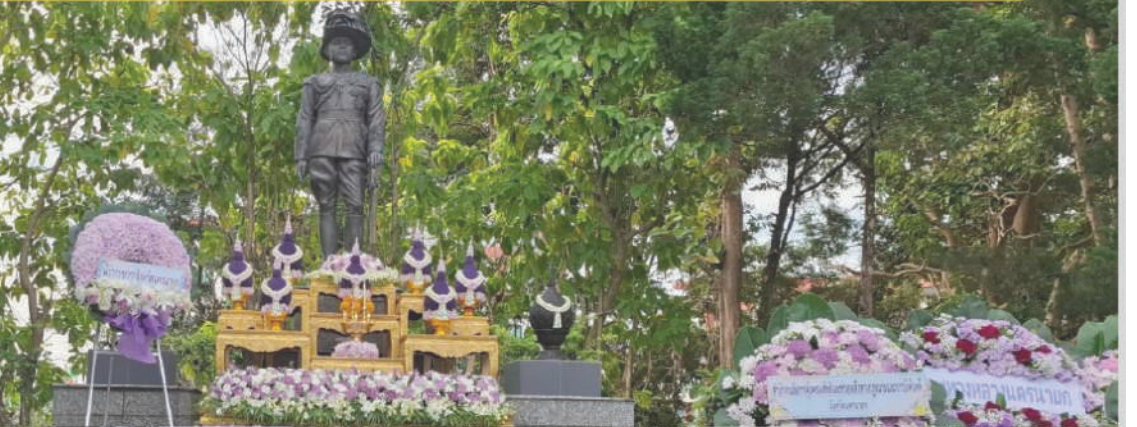

วันปิยมหาราช ประจำปี ๒๕๖๘

พิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสวรรคต ครบ ๑๐๐ ปี

กิจกรรมน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๘

“วันนวมินทรมหาราช” ประจำปี ๒๕๖๘

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จฯ ทรงเปิดงาน และพระราชทานเกียรติบัตร ให้แก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก
กระทรวงกลาโหม จำนวน ๓๖ หน่วยงาน ที่ร่วมจัดนิทรรศการวิชาการเฉลิมพระเกียรติ ๗๐ พรรษา

ผบ.รร.จปร. เฝ้าฯ รับเสด็จ พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานงานวันมูลนิธิสิรินธร

นร. ร่วมถวายพระเกียรติในขบวนเชิญพระบรมศพ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
จากอาคารภูมิสิริมังคลานุสรณ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
ไปยังพระที่นั่งพิมานรัตยา ในพระบรมมหาราชวัง

ร.จปร. จัดพิธีถวายความอาลัย
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ณ หอประชุม ร.จปร.

พิธีถวายความอาลัย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

คณะผู้บังคับบัญชา รร.จปร. เข้าถวายสักการะ เบื้องหน้าพระฉายาลักษณ์ พระบรมศพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมลงนามถวาย ความอาลัย ด้วยความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ อย่างหาที่สุดมิได้

ผู้แทน รร.จปร. ร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม ถวายพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ณ ศาลาการเปรียญวัดอุดมธานี พระอารามหลวง ต.บ้านใหญ่ อ.เมืองนครนายก จว.น.ย. โดยมีข้าราชการ รร.จปร. พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการ จว.น.ย. และ ประชาชนทุกหมู่เหล่าเข้าร่วมพิธี ฯ

พระราชกรณียกิจ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
กับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. ๒๕๖๓ ศ.ดร.ศสทิน ชูสวัสดิ์

"...ตามศัพท์ "ทหาร" แปลว่าคนหนุ่ม ในความคิดของข้าพเจ้า หมายถึง คนไทยทุกคนที่มีความเข้มแข็ง มีกำลังกายกำลังใจพร้อมที่จะเสียสละรับใช้ป้องกันรักษาผืนแผ่นดินอันเป็นที่รักเกิด ทหารซึ่งได้ทำชื่อเสียงไว้ในประวัติศาสตร์ไทย ไม่เคยแยกตัวเองออกจากประชาชน และประชาชนก็ไม่เคยคิดว่าทหารเป็นอื่น นอกจากเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของประชาชน กล่าวอย่างสั้น ๆ คือคนไทยเป็นทั้งทหารทั้งพลเรือนอยู่พร้อมเสรีจ"

(พระราชโองการ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ แทนพระองค์ ในพิธีพระราชทานกระบี่ ปริญญาบัตร และประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ณ บริเวณสนามในกระทรวงกลาโหม วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง) ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าอย่างเป็นทางการในโอกาสสำคัญของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙, พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๕๙) ดังนี้

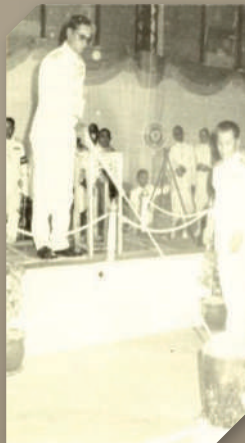
๑. วันคล้ายวันพระราชทานกำเนิดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าครบ ๘๐ ปี

วันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นวันคล้ายวันที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕, พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓) พระราชทานกำเนิดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ครบ ๘๐ ปี ในกรณีนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ๒ งาน ได้แก่

- ๑) เสด็จฯ ไปทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครั้งพระองค์) หน้าหอประชุมกิตติขจร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งเวลานั้นตั้งอยู่ริมถนนราชดำเนินนอก และ
- ๒) เสด็จฯ ไปทรงร่วมงานราตรีสโมสรเนื่องในโอกาสครบ ๘๐ ปี ดังกล่าว ณ อาคารเก่า สวนอัมพร พระราชวังดุสิต

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยเสด็จทั้งสองงาน พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐)

ก่อนหน้านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจัดสร้างพระบรมรูปหล่อครึ่งพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำหรับประกอบสร้างเป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ และพระองค์เสด็จฯ ไปทรงเททองหล่อพระบรมรูป ณ กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครั้งพระองค์) ณ กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ถนนราชดำเนินนอก ๕ สิงหาคม ๒๕๑๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงรับการสวนสนามด้วยการเคารพในพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕ สิงหาคม ๒๕๑๐

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๙๐ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ เสด็จฯ ไปทรงร่วมงานวราตรีสโมสร ๕ สิงหาคม ๒๕๑๐

๒. วันพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๑๘

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เสด็จฯ ไปพระราชทานกระบี่และประกาศนียบัตร ณ สนามโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ (ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นนักเรียนนายร้อยหลักสูตรเวสต์พอยต์รุ่นแรกหรือ จปร. ๑ จำนวน ๒๔ นาย)

พิธีพระราชทานกระบี่แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก (ปัจจุบันคือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า) มีขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗, พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๕๑๗) ทรงเป็นประธานในพิธีการพระราชทานกระบี่มีจุดเริ่มต้นจากการเสด็จฯ ไปพระราชทานรางวัลประจำปีครั้งแรกในรัชกาลเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ (ปีปฏิทินเก่า) กรมยุทธศึกษาทหารบกเห็นว่า กระบี่เป็นเครื่องยศที่สำคัญอย่างหนึ่งสมควรได้รับพระราชทานจากพระหัตถ์ จึงจัดพิธีพระราชทานกระบี่แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นครั้งแรก

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มีพิธีพระราชทานกระบี่ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ปีเดียวกับที่มีการ

พระราชทานนาม “โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า” แทนโรงเรียนนายร้อยทหารบก แต่พิธีครั้งแรกนี้ มีประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงเป็นประธาน เนื่องจากขณะนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ยังทรงศึกษา ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๔๙๔) ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๔๙๓ (มีนาคม-มิถุนายน) พระองค์เสด็จฯ กลับมาทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม จึงเสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานในพิธีพระราชทานกระบี่และประกาศนียบัตร ณ พลับพลาที่ประทับ หน้าอาคารกองบัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ปัจจุบันคือ อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระเกียรติ) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓

หลังจากพระองค์เสด็จฯ กลับประเทศไทยเป็นการถาวรตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ แล้ว ได้เสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานในพิธีพระราชทานกระบี่ ประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย ๓ เหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจเกือบทุกปี ตลอด ๗ ทศวรรษแห่งการครองราชย์ พระองค์เสด็จฯ ไม่น้อยกว่า ๖๐ ครั้ง ยกเว้นเมื่อมีพระราชกรณียกิจจำเป็นหรือทรงพระประชวร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมราชวงศ์เสด็จฯ แทนพระองค์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จฯ แทนพระองค์ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ณ ศาลาว่าการกลาโหม

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ แทนพระองค์ไปพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย ๓ เหล่าทัพ ณ ศาลาว่าการกลาโหม กระทรวงกลาโหม, ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงขออัญเชิญพระราชโอรสชาติที่พระองค์ทรงพระราชทานในวันพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาเผยแพร่อีกครั้ง

หอจดหมายเหตุต่างประเทศ หอจดหมายเหตุอาจารย์ : เอกสารเก่าเล่าเรื่องอาเซียน (3) กครค : ระบบ การให้บริการ และข้อมูลเบื้องต้น

พันเอก ดร.สสศักดิ์ งามจรงกุลกิจ

“...นักเรียนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ไม่ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอก แต่ว่าการเป็นนักเรียนทหารจำเป็นที่จะใช้ประวัติศาสตร์ในการฝึกใช้ความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิจารณ์ญาณว่าอะไรควรเชื่อ อะไรไม่ควรเชื่อ เมื่อได้ยินคนพูดในวงการสนทนาหรือในข่าวควรจรรยาว่าเรื่องนั้นคืออะไร และรู้วิธีค้นคว้า ตั้งแต่เมื่อเรียนระดับปริญญาตรี อาจารย์สอนเน้นเรื่องการใช้อเอกสารชั้นต้น พาไปที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และให้เขียนบทความวิชาการโดยใช้เอกสารในหอจดหมายเหตุ...”

(พระราชนิพนธ์ “คำนิยม” ใน เรื่องเล่าจากทหารวิชาการอาวุโส : การค้นคว้าและอ่านเอกสารทางประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างคน สร้างชาติและสร้างทหารอาชีพ, 2564)

บทนำ

จากข้อความตอนท้ายของพระราชนิพนธ์ข้างต้น ตามความที่ว่า “...ตั้งแต่เมื่อเรียนระดับปริญญาตรี อาจารย์สอนเน้นเรื่องการใช้อเอกสารชั้นต้น พาไปที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และให้เขียนบทความวิชาการโดยใช้เอกสารในหอจดหมายเหตุ...” นั้น อันที่จริงแล้ว ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงเล่าพระประสบการณ์สมัยเรียนเอกวิชาประวัติศาสตร์ ระดับปริญญาตรี แต่ใจความของเนื้อหา ก็คือ หลักในการทำงานของนิสิตนักศึกษาประวัติศาสตร์

ที่สำคัญคือ หลักในการทำงานนี้ยังคงเป็นพื้นฐานของนักประวัติศาสตร์ทั้งมืออาชีพและสมัครเล่น ในการผลิตงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการ ทั้งวิชาการหรือเชิงสารคดี ซึ่งอาจจะผลิตงานออกมาในรูปแบบงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา บทความ สารคดี ตลอดจนเรื่องเล่าก็ได้ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนการสอน การให้ความรู้ และการให้ความเพลิดเพลินบันเทิงใจแก่ผู้คนตลอดมา แต่ผู้คน ผู้อ่าน ก็คงไม่ต่างไปจากนักเรียนทหาร ในแง่ที่ว่า “...จำเป็นที่จะใช้ประวัติศาสตร์ในการฝึกใช้ความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิจารณ์ญาณว่าอะไรควรเชื่อ อะไรไม่ควรเชื่อ...ควรจรรยาว่าเรื่องนั้นคืออะไร และรู้วิธีค้นคว้า”

ในงานเขียนและการอ่าน เอกสารเก่าเล่าเรื่องอาเซียนนี้ก็คงไม่ต่างกันมากนัก เพราะสำหรับผู้อ่านแล้วต้องตระหนักไว้เสมอว่า “...จำเป็นที่จะใช้ประวัติศาสตร์ในการฝึกใช้ความคิด...” ส่วนผู้เขียนก็ได้ใช้หลักการเดียวกันกับที่ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงเน้นไว้ข้างต้นเช่นกัน เพราะเป็นหลักการสำคัญและเป็นวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่นักเรียน นิสิตนักศึกษาประวัติศาสตร์ต่างได้รับการฝึกฝนมาตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียน และได้รับการเน้นในภาคปฏิบัติที่เข้มข้นในระดับมหาวิทยาลัย และหากผู้ใดได้รับการฝึกฝนที่ดี มีวินัย ใฝ่รู้ ย่อมจะสร้างสรรค์งานทางประวัติศาสตร์ได้ดี มีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือและเป็นประโยชน์แก่สังคมและชาติต่อไป แม้ผู้ใช้นั้นอาจจะมีชั้นกประวัติศาสตร์มืออาชีพก็ตาม

อย่างไรก็ดี ในการเขียนเอกสารเก่าเล่าเรื่องอาเซียนนี้ ได้ย้ายฐานการฝึกฝนภาคปฏิบัติจากสนามเอกสารข้อมูลของไทยไปสู่ต่างประเทศ คือ หอจดหมายเหตุแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Archives & Records Administration, NARA) ซึ่งมีตัวระบบการจัดเก็บเอกสาร การให้บริการ และมีข้อมูลเบื้องต้น รวมถึงบรรยากาศของผู้คนที่มาค้นคว้า ที่น่าสนใจและจะได้นำมาเล่าสู่กันฟัง เพราะแตกต่างไปจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทย

การเรียนรู้สิ่งที่น่าสนใจนี้ เพื่อเข้าใจเข้าถึง เรื่องของตัวระบบของ NARA จึงเป็นส่วนแรกที่เราควรนำมาเขียนเล่าสู่กันฟังก่อน ก่อนที่จะเข้าไปสู่ตัวเนื้อหาหลักของเอกสารใน

RG ชุดต่าง ๆ เพราะแม้ระบบของหอจดหมายเหตุมีความเป็นสากล แต่หอจดหมายเหตุแต่ละชาติก็มีธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางบรรยากาศ และมีรายละเอียดของระบบในส่วนต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ในกรณีของ NARA ก็เช่นกัน จึงควรเข้าใจตัวระบบของแห่งนี้นั่นก่อนที่จะไปค้นอ่าน

NARA : ระบบการจัดเก็บเอกสาร การให้บริการและความสำคัญของข้อมูล

ระบบการจัดเก็บ และการให้บริการเอกสารของ NARA โดยหลักใหญ่แล้ว ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหรือ 2 ฝ่ายใหญ่ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนหนึ่ง คือ (1) ฝ่ายพลเรือน (Civilian) และ (2) ฝ่ายทหาร (Military) และมีผู้เชี่ยวชาญหรือนักจดหมายเหตุประจำในแต่ละฝ่าย ที่จะคอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำเอกสาร รวมทั้งการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ให้แก่นักวิจัยและประชาชนทั่วไป ทั้งชาวอเมริกันและคนทั่วโลกทุกท่านอย่างเท่าเทียมกัน

การให้ความช่วยเหลือและแนะนำเอกสารนี้ นักจดหมายเหตุประจำในแต่ละฝ่ายของ NARA ไม่ได้คิดค่าบริการใด ๆ ยกเว้นหากนักวิจัยต้องการผู้ช่วยวิจัยหรือผู้ช่วยค้นข้อมูลในด้านใดเป็นการเฉพาะ ทาง NARA ก็มีบริการ แต่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทาง NARA คือทาง NARA จะแนะนำผู้ช่วยวิจัยหรือผู้ช่วยค้นข้อมูลให้ และดูเหมือนว่าจะมีผู้ช่วยวิจัยในแทบทุกภูมิภาค แต่มีลักษณะเป็นเอกชน มีใช้เจ้าหน้าที่ของ NARA ส่วนค่าตอบแทนหรือเรื่องราคาค่าใช้จ่าย/ค่าจ้าง ก็แล้วแต่จะตกลงกันเอง

ในระหว่างที่ผู้เขียนทำงานค้นอ่านเอกสารชุด RG 59 อยู่ (เช่นเมื่อต้นปี 2556 และปี 2559) ก็มีชาวอเมริกันผิวดำ เคยเป็นทหารผ่านศึกในเวียดนามและลาว เข้ามาทำทนายและชวนพูดคุย และเสนอการค้นข้อมูล ราคาค่าชั่วโมงละ US \$25-35 (ถ้าจำไม่ผิด) แต่ได้ตอบไปว่าเป็นครูสอนประวัติศาสตร์และพอมีเวลาค้นเอง เขาก็มีน้ำใจชวนคุยเกี่ยวกับประเทศไทยและข้อมูลที่ที่น่าสนใจ และให้กำลังใจในการค้นคว้าและให้นามบัตรมาด้วย

ที่จริง โจทย์หนึ่งอยากจะลองจ้างเขาทำดูเหมือนกัน จะได้เรียนรู้ว่า เขามีวิธีการค้นเอกสารแบบไหน อย่างไร เพราะคิดว่าเขาเป็นพวกมืออาชีพ อาจมีเทคนิคอะไรดีกว่าเรา แต่ก็ได้ลอง เนื่องจากรู้สึกเสียค่าเงินวันละเกือบ US \$200-300 และที่สำคัญคือ คิดว่าเรื่องนี้นักวิจัยควรต้องค้น ต้องอ่าน “เนื้อใน” ของเอกสารด้วยตนเอง ยกเว้นมีเหตุจำเป็นจริง ๆ และจริง ๆ แล้วต่อมาผู้เขียนก็ได้ใช้บริการในช่วงปี 2563-2565 เนื่องจากการระบาดของโรค COVID-19 หลังจากวันนั้นแล้ว ผู้เขียนก็ยังเจอกับเขาบ่อย ๆ และทักทายกันเสมอ และสังเกตว่าในแต่ละวันก็มีผู้ช่วยวิจัยเหล่านี้ทำงานอยู่พอควร เพราะรู้สึก

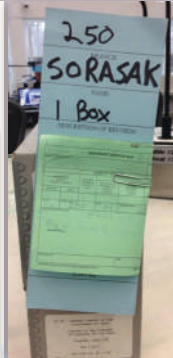
ค้นหาค้นหาและเป็นพวกเดียวที่มีการจับกลุ่มพูดคุยก้อย ๆ โดยเฉพาะเวลาช่วงเช้าก่อนเข้าห้องอ่านเอกสารหรือช่วงอาหารกลางวัน แสดงว่าเป็นอาชีพที่พอใช้ได้ คือมีผู้มาใช้บริการจากผู้ช่วยค้นแบบนี้พอควร ทั้งนักวิจัยของชาวอเมริกันเองและชาวต่างประเทศที่ไม่สามารถมาค้นอ่านได้ด้วยตัวเอง

เหตุผลที่ผู้เขียนบอกกล่าวเล่าถึงเรื่องนี้ก็เพราะเห็นว่าอาชีพนี้ไม่มีในประเทศไทย คือผู้เขียนไม่เคยพบเห็นที่สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ (National Archives of Thailand) แถวท่าวาสุกรี

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๙๑ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔

The National Archives at College Park, Maryland

ถนนสามเสน อาจเพราะการวิจัยและ/หรือการค้นคว้าความรู้จากเอกสารทางประวัติศาสตร์ของเรา ยังคงไม่ใช้วัฒนธรรมกระแสหลักแบบของตะวันตกก็ได้ อาจเพราะสังคมไทยยังไม่ตื่นตัวในการแสวงหาความรู้ หรือเป็นสังคมแห่งความเชื่อมากกว่า

อย่างไรก็ดี เท่าที่ได้สังเกตผู้มาค้นคว้าใน NARA ในแต่ละวันที่ผู้เขียนอยู่นั้น บางส่วนก็เป็นประชาชนทั่วไป (อายุ 18 ปีบริบูรณ์ก็สามารถมาใช้บริการของ NARA ได้) ที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตระกูลหรือของชุมชนของตน และเท่าที่ทราบจากอาจารย์ชาวอเมริกัน วัฒนธรรมการเก็บรักษาเอกสารต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนของสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในชั้นดีเลิศ คือทุกคนเห็นความสำคัญและช่วยกันรักษาดูแลอย่างดียิ่ง ทั้งในระดับชุมชนหมู่บ้านท้องถิ่นต่าง ๆ ไปถึงระดับรัฐและรัฐบาลกลาง

นักวิจัยที่มาค้นคว้าข้อมูล ณ NARA ในแต่ละวันมีประมาณ 50-70 คนหรืออาจมากกว่า คือบางวันอาจเป็นร้อยก็ได้ ยกเว้นวันเสาร์จะมีเพียง 20-30 คนเท่านั้นซึ่งส่วนมากเป็นชาวต่างชาติ (ในสมัยที่ผู้เขียนไปใช้บริการค้นคว้า ณ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทยช่วงปี 2528-2530 ถ้ามีผู้มาใช้บริการสัก 10 คนก็ถือว่ามากแล้ว)

ในวันปกติเท่าที่สังเกตมีชาวอเมริกันและชาวต่างชาติมาใช้บริการพอ ๆ กัน และในจำนวนชาวต่างชาตินี้ มีชาวยุโรปทั้งยุโรปตะวันตกและตะวันออก (กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์เดิม) ที่อาจถือเป็นชาวต่างชาติกลุ่มใหญ่ที่สุดที่มาใช้ข้อมูลของ NARA รองลงมาเป็นกลุ่มชาวอเมริกาใต้ (ลาตินอเมริกา) และชาวเอเชีย ซึ่งในส่วนหลังนี้เท่าที่พบเห็นในช่วงที่ผ่านมา มีเฉพาะชาวจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี (ใต้) ส่วนชาวไทยและเพื่อนบ้านอาเซียนไม่เห็นเลย

ที่เล่าแทรกไว้ตรงนี้มีได้ต้องการจะบอกว่า มีเพียงผู้เขียนเท่านั้นที่มีโอกาสไปใช้บริการดังกล่าว แต่ปรากฏการณ์ที่ได้พบเห็นนี้แสดงนัยอะไรที่น่าสนใจดี แม้อาจเป็นการด่วนสรุป แต่น่าจะกล่าวได้ว่า ทุนสนับสนุนการวิจัยของไทยและอาเซียนยังคงมีน้อยมาก (ผู้เขียนและคณาจารย์ของ กปศ.สกศ.ร.จปร. ได้ไปค้นคว้าและอ่านเอกสารของสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ก็ด้วยทุนพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของทูลกระหม่อมอาจารย์ และต่อมาได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, วช.)

นั่นก็อาจหมายความว่า งานวิจัยทางประวัติศาสตร์ของบ้านเราและชาวอาเซียนทั้งหลายยังคงต้องพึ่งพาหรือเดินตามองค์ความรู้ของนักวิชาการจากประเทศที่มีเงินทุนมากกว่า เช่นเดียวกับกิจกรรมอื่น ๆ ในโลกปัจจุบันและอนาคตต่อไป คืออย่างไรเราก็ยังคงต้องตามหลังนักวิชาการชาติมหาอำนาจอยู่ดี และเรื่องนี้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนสำคัญอันเป็นที่มาของโครงการหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์ และเป็นที่มาของการนำเอกสารเก่าของหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์ มาเขียนเล่าเรื่อง เพื่อให้คนไทย มีโอกาสเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ เช่น ในการศึกษาวิจัยเชิงลึก เขียนงานสร้างสรรค์ งานสารคดีต่าง ๆ ต่อไป

โครงการหอจดหมายเหตุต่างประเทศฯ นี้ มีจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริเพื่อรวบรวมและจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ สำหรับเป็นแหล่งข้อมูลศึกษาค้นคว้าและทบทวนองค์ความรู้ของประวัติศาสตร์ไทย โดยพระองค์นอกจากทรงมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการวิจัยและการเรียนการสอนของอาจารย์

ร.จปร. แล้ว ยังมีพระราชดำริและพระราชประสงค์เพื่อเปิดบริการให้นักวิชาการ อาจารย์ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก และประชาชนผู้สนใจสามารถมาศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างประเทศดังกล่าว ทั้งทาง online และ on-site ได้ด้วย

นอกจากเอกสารสำคัญของสหรัฐอเมริกาแล้ว พระองค์ยังทรงให้รวบรวมแหล่งเอกสารสำคัญจากที่อื่น ๆ อีกด้วย เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย เยอรมนี ตุรกี จีน รวมทั้งจากเพื่อนบ้านในอาเซียน เช่น เวียดนาม และพม่า

เหตุผลของการดำเนินการตามพระราชดำริและพระราชประสงค์นี้ ผู้เขียนเข้าใจว่า พระองค์ทรงต้องการให้การศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์ไทยมีแหล่งข้อมูลที่กว้างและหลากหลาย ซึ่งแน่นอนว่าย่อมเป็นผลดีต่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ไทยที่รอบด้าน ดังเช่นส่วนหนึ่งที่พระองค์ทรงสอนนักเรียนนายร้อยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ความว่า “การหาข้อมูลหรือหลักฐาน ควรหาหลักฐานให้ได้มากที่สุด และหลากหลาย เพื่อตรวจสอบ ตรวจสอบกัน และกัน ให้มั่นใจว่าจะจำลองภาพในอดีตได้ใกล้เคียง” (พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เอกสารประกอบการทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย (HI 4106) จุดมุ่งหมายและขอบเขตการศึกษา และวิธีการทางประวัติศาสตร์ 30 เมษายน 2556, หน้า 3.)

เพื่อการ “จำลองภาพในอดีตได้ใกล้เคียง” จึงเป็นเหตุผลหนึ่งของการดำเนินการตามพระราชดำริและพระราชประสงค์ตามโครงการฯ นี้ และย่อมแสดงถึงพระวิสัยทัศน์ในการพัฒนาวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่กว้างไกลของพระองค์โดยแท้ อีกทั้งยังเท่ากับเป็นการฝึกฝนวิสัยทัศน์ให้กับคนไทยและนักวิชาการรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเอกสารชั้นต้นที่หลากหลายและไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ หรือไม่เชื่อข้อมูลแบบไปตามกระแสเดียว

ดังที่พระองค์ทรงเน้นและกระตุ้นแนะนำให้แก่นักเรียนนายร้อย ได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ ที่ให้เครื่องมือเราได้คิดได้โต้แย้ง และการมีเรื่องเล่าและบทเรียนหลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ ด้าน ย่อมจะช่วยให้เราเห็นทางเลือกมากขึ้นและอาจจะช่วยให้เราพ้นภัยก็ได้ กล่าวคือ ความอยู่รอดของสังคมนั้นอยู่ที่การพัฒนาความนึกคิดของผู้คนในสังคมนั้น ๆ มิเช่นนั้นทุกคนคงถูกกลืนตายได้อย่างง่ายดาย จนไปถึงขั้นถูกโน้มน้าวและชักนำ (สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ, “ปรัชญาประวัติศาสตร์ในพระราชนิพนธ์ พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปีที่ 7 ฉบับที่ 11 (ก.ค.-ธ.ค. 2554), 36.)

หลักการทรงสอนตามพระราชปรัชญาประวัติศาสตร์นี้ ก็เช่นเดียวกับการเป้าหมายของการดำเนินการในโครงการหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์ และอาจเทียบเคียงให้เข้าใจง่าย ๆ ได้กับหลักคิดหรือพระราชดำริที่ทรงสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการเรียนภาษาหลาย ๆ ภาษา คือ ไม่ถูกผูกขาดจากภาษาใดภาษาหนึ่ง เพราะการคล้อยตามเสียงส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย (พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, กล่าวนำ: ศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ทำไม่ และอย่างไร เอกสารประกอบการทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย (HI 4106), 12 พฤษภาคม 2552, 6.)

ในกรณีนี้ขอยกตัวอย่าง เช่น ในเรื่องทำไมพระองค์ทรงเรียนภาษาจีน โดยทรงเน้นประเด็นเรื่องการเรียนรู้ภาษานั้น ต้องเรียนรู้หลาย ๆ ภาษา เพื่อการเข้าถึงแหล่งความรู้และ/หรือข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพราะภาษาที่เช่นเดียวกับวิธีการประวัติศาสตร์ คือเป็นเสมือนเครื่องมือให้กับเราในการทำความเข้าใจตัวเองและสังคม ซึ่งมีความสำคัญมากในเชิงการรู้เท่าทันโลกและเท่าทันตัวเราเอง ดังความตอนหนึ่ง เมื่อนักศึกษาชาวจีนขอพระราชทานสัมภาษณ์พระองค์

เรื่องการศึกษามากๆ ภาษา แล้วมาเลือกภาษาตะวันออก เพราะอะไร พระองค์รับสั่งตอบว่า

“... ภาษา ตะวัน ตก สำคัญมาก เพราะหนังสือ ความรู้ต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษมากมาย website ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ รู้ ภาษา อังกฤษ อย่างเดียวก็ไม่พอ เช่น ดูทีวี มีเหตุการณ์อย่างหนึ่ง

โทรทัศน์ของแต่ละประเทศแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกัน เราควรฟังหลาย ๆ ทาง และมาคิดตัดสินใจว่าเราควรจะทำอย่างไร” (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2544, 257).

ดังนั้น ถ้าคนไทยและนักวิชาการรุ่นใหม่ได้ลองเปลี่ยนมุมมอง และสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและรอบด้าน ตามพระราชดำริหรือข้อคิด ข้อตระหนักที่พระองค์ทรงเสนอแนะข้างต้นว่า “เราควรฟังหลาย ๆ ทาง” แล้ว แน่ใจว่าขนาดขององค์ความรู้ย่อมมีความหลากหลาย และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ เราย่อมสามารถ “จำลองภาพในอดีตได้ใกล้เคียง” นั่นเอง ในเรื่องนี้ ท่านทั้งหลายย่อมจะพบต่อไปว่า ยังมีแหล่งข้อมูลจากต่างประเทศ อีกหลายแหล่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา แต่อย่างไรเสีย เราก็คงจะละเว้นสหรัฐอเมริกาในทางหนึ่งทางใดไม่ได้ อย่างเด็ดขาด เนื่องจากสหรัฐอเมริกายังคงเป็นแหล่งความรู้และฐานข้อมูลลับที่ใหญ่ที่สุด ที่เราสามารถจะเข้าถึงได้ง่ายและได้มากกว่าชาติอื่น ๆ อยู่ดี ดังนั้น การค้นคว้าเอกสารของ NARA จึงถือเป็นสิ่งที่ไม่ได้ หากเราต้องการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่อย่างรอบด้าน

อย่างไรก็ตาม ในขั้นแรกสำหรับผู้มาค้นคว้าข้อมูล ณ NARA แห่งนี้ ไม่ว่าจะท่านจะชอบหรือไม่ชอบพวกอเมริกันเพียงใดก็ตาม และไม่ว่าท่านจะเคยมาหรือไม่ก็ตาม หรือไม่ว่าท่านจะมีคำถามวิจัยชัดเจนเพียงใดก็ตาม ขอแนะนำว่าควรต้องพบปะและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือนักจดหมายเหตุประจำในแต่ละฝ่ายเสียก่อนก็ดี

การพบปะกันนี้มีใช้พอเป็นพิธีเท่านั้น แต่เพื่อรับคำแนะนำที่ดี ๆ และมีค่าอย่างยิ่ง ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลาหรือสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อมาค้นคว้าอยู่ใน NARA แล้ว เราต้องทำงานแข่งกับเวลา ดังนั้น เวลาจึงเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง อย่าเสียเวลาไปเพราะความเกรงใจ ไม่กล้าซักถาม หากมีข้อสงสัยใดเกี่ยวกับเอกสาร ใช้การได้ถามจากนักจดหมายเหตุประจำในแต่ละฝ่าย ย่อมจะช่วยให้เราเข้าถึงเป้าหมายของเอกสารนั้นได้ดีที่สุด

นอกจากนี้ เราสามารถจะขอคำแนะนำได้เสมอหรือหลายครั้งก็ได้ และพวกนักจดหมายเหตุประจำที่นี้ล้วนใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีทั้งผู้ชายและผู้หญิง และมีความกระตือรือร้นสูงในการให้บริการ คือเข้าทำนองคล้ายพวกจิตอาสา และ/หรือการมีจิตใจในการให้บริการที่ดี (Service mind) เท่าที่เคยใช้บริการมาหลายครั้ง สังเกตว่าพวกนักจดหมายเหตุของ NARA ไม่ว่าจะเป็นคนสีผิวใดหญิงหรือชาย สูงวัยหรือไม่ ต่างไม่เคยบ่น ไม่เคยรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะแนะนำและช่วยค้นจากบัญชีรายการเอกสาร ทั้งจากแฟ้มต่าง ๆ และการค้นในฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นอย่างดี

แต่ข้อสำคัญคือ นักวิจัยก็ต้องทำการบ้านมาอย่างดีเช่นกัน เพราะแม้ว่านักจดหมายเหตุประจำฝ่ายต่าง ๆ จะมีความรู้ดีและช่วยเราได้อย่างมากก็ตาม แต่ควรเข้าใจว่า พวกเขาที่คือนักจดหมายเหตุ มีใช้นักวิจัยหรือนักประวัติศาสตร์ไทย เพราะแม้ว่าพวกนักจดหมายเหตุอาจช่วยบอกทางให้เราเดิน หรือแนะนำแหล่งข้อมูลกว้าง ๆ ให้กับเราได้ แต่เราต้องเดินเอง ต้องหมั่นสังเกตและเอาใจใส่ตลอดเวลาบนเส้นทางการค้นคว้านี้ จึงจะถึงเป้าหมายได้อย่างทันเวลาและมีความสุขที่ได้พบกับที่รอคอยมานาน

การค้นหาสิ่งที่รอคอยมานานนี้ เราอาจได้พบเจอสิ่งนั้นในระหว่างทางเดิน หรือได้พบเจอเมื่อถึงปลายทางนั้นแล้วก็ได้ คือพวก “ข้อมูลใหม่” ดังเช่นที่ผู้เขียนก็พบสิ่งนี้ทั้งระหว่างและปลายทางของการค้นอ่าน เพราะส่วนที่เราต้องการเจาะลึกลงไป ไม่ว่าจะเป็นเวลา ประเด็น หรือกระทั่งหมายเลขของเอกสารที่มีคนเคยใช้มาก่อนแล้ว เราต้องอ่านเองและจดไว้เพื่อนำมาให้นักจดหมายเหตุ คือในกรณีถ้าเราต้องการตรวจสอบอีกครั้ง ก็ให้นำหมายเลขของเอกสารนั้นมาแสดงให้เขาช่วยค้นก็ยิ่งเป็นการดี และทำให้ค้นพบอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็เอกสารของฝ่ายทหารหรือฝ่ายพลเรือนก็ตาม

อย่างไรก็ตาม การจัดแบ่งเอกสารเป็นสองฝ่ายนี้เป็นการแบ่งเอกสารตามระบบราชการเท่านั้น เนื่องจากเอกสารชุด RG 59 อยู่ในฝ่ายพลเรือน แต่กลับมีข้อมูลด้านการทหารและ/หรือการสงครามมากมายเช่นกัน เพราะในเอกสารของ NARA เท่าที่อ่านมาแล้วส่วนมากเป็นเรื่องของฝ่ายพลเรือนก็จริง (เช่น ชุด RG 59 หรือ ชุด RG 84) แต่กลับมีเรื่องทหารเรื่องความมั่นคงเต็มไปหมดเช่นกัน และในทางกลับกันเอกสารของฝ่ายทหาร (เช่น ชุด RG 226 และ RG 457) รวมถึงฝ่ายข่าวกรอง ความมั่นคง เช่น CIA (CREST) ก็มีเรื่องของฝ่ายพลเรือนมากเหมือนกัน

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า การค้นอ่านเอกสารของ NARA ไม่ว่า RG ชุดใดก็ตาม จะช่วยให้เราได้พบข้อมูลที่หลากหลายและล้นหลามใจยิ่ง เพราะนอกจากมุมมองหรือทำที่ด้วยนโยบายและแผนงาน โครงการต่าง ๆ ที่สหรัฐอเมริกามีต่อไทยและชาติอื่น ๆ ทั่วโลกแล้ว ยังจะพบข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งการเมือง การทหาร ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงการข่าวต่าง ๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อม ภูมิศาสตร์ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งแผนที่ ภาพถ่ายต่าง ๆ ฯลฯ และเรื่องนี่ควรยกย่องว่าเขาทำได้ดีมาก

พิจารณาในแง่นี้ การศึกษาวิจัยในด้านต่าง ๆ ทั้งทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เราคงจะละเว้นสหรัฐอเมริกาในทางหนึ่งทางใดไม่ได้ อย่างเด็ดขาด เนื่องจากสหรัฐอเมริกายังคงเป็นแหล่งความรู้ และฐานข้อมูลลับ-ไม่ลับที่ใหญ่ที่สุด และเป็นพื้นที่ที่เราสามารถจะเข้าถึงได้ง่ายและได้มากกว่าชาติอื่น ๆ

เรื่องนี้เป็นความจริงที่ว่า ประชาชนทั่วโลกสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเอกสารของ NARA ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ที่สำคัญยิ่งก็คือ ข้อมูลของ NARA มีความสำคัญกับคนทั่วโลก ไม่ยกเว้นประเทศเล็ก ๆ เช่น ไทย แม้การค้นคว้าเอกสารของ NARA อาจจะไม่ตอบโจทย์ไม่ได้ทุกด้าน แต่ก็ถือเป็นสิ่งที่ไม่ได้ หากเราต้องการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่อย่างรอบด้าน เพราะสหรัฐอเมริกามีแหล่งข้อมูลจากทั่วโลก และยังคงเป็นชาติที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อไทยอย่างมาก โดยเฉพาะนับตั้งแต่ในช่วงระหว่างและหลังสงครามโลกา เป็นต้นมา

ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลจำนวนมากของประวัติศาสตร์ไทย จึงอยู่ที่นั่น (NARA) และรอคอยเราอยู่ด้วยความยินดีอย่างยิ่ง เพราะเข้าใจได้ว่า เอกสารของไทยก็น่าจะดีไม่น้อยหากได้พบปะกับคนไทยด้วยกันเอง ทั้งนี้คงเพราะไม่มีนักวิจัยชาติใดจะเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาความรู้จากเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยใน NARA ได้ดีเท่ากับคนไทย นักวิจัยไทย นั่นเอง

ดังตัวอย่างเช่น เรื่องการก่อตั้งสมาคม “อาเซียน” โดยเฉพาะเอกสารชุด RG 59 ที่จะนำเสนอต่อไปนี้ คงไม่มีใครจะเข้าใจเข้าถึง “เนื้อใน” ของข้อมูลหรือความในใจของผู้นำไทยและอาเซียนในเอกสารต่าง ๆ นั้นได้ดีกว่าคนไทยหรือชาวอาเซียนด้วยกัน และจะได้เน้นให้เห็นว่า ในเอกสารชุดนี้มีข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเด่นอะไรบ้าง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเบื้องหลังการก่อตั้งสมาคมอาเซียนและความยากลำบากในช่วง 10-20 ปีแรก โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษแรก 1967-1977 และในตอนท้ายจะได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเอกสารของ NARA

ในฐานะแหล่งเรียนรู้ บทเรียนจากอดีต และเครื่องมือในการแสวงหาร่องรอย ศึกษาวิจัยต่อไป ทั้งในแนวกว้างและเชิงลึกเท่าที่ผู้เขียนพอจะทำได้

การค้นอ่านเอกสารต่างประเทศ: วิธีการ และผลของการค้นอ่าน

การค้นอ่านเอกสารต่างประเทศ ตามโครงการนี้ มีเรื่องต้องขงักไป ช่วงหนึ่งในปี 2563-2565 เนื่องจากการระบาดของโรค COVID-19 ซึ่งแม้การระบาดของโรคนี้มีความรุนแรงในหลายประเทศและมีการปิดบ้านปิดเมืองกันไปทั่วโลก โดยเฉพาะในอินเดีย สหรัฐอเมริกา และยุโรป แต่ผู้เขียนและคณะค้นคว้า/วิจัยก็ได้ใช้หลายวิธีการ เช่น การสืบค้นทาง online การสั่งซื้อข้อมูล (ไมโครฟิล์ม) การใช้เครือข่ายนักวิชาการ นักศึกษาปริญญาโท-เอกในประเทศนั้น ๆ ช่วยค้นและถ่ายเอกสาร และการอาศัยแหล่งข้อมูลเก่าหรือ “คลังข้อมูล” ดิจิทัล (Digital Collections) ของหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์มาประกอบกัน

ด้วยการอาศัยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ จึงช่วยให้คณะค้นคว้า/วิจัยสามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายของการค้นอ่านเอกสารต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการก่อตั้งอาเซียน บทบาทและอิทธิพลของสมาคมนี้บนเวทีโลก ในช่วงต้นทศวรรษแรก 1967-1977 และต่อเนื่องต่อมา แม้อาจจะยังไม่สมบูรณ์มากนักก็ตาม

เท่าที่ทราบและติดตามการทำงานของคณะค้นคว้า/วิจัยนี้ พบว่าแต่ละท่านได้พยายามและใช้วิธีการต่างกันไปตามความถนัดของการสืบค้นในเชิงยุคสมัย “New Normal” และพบว่ากลุ่มประเทศที่มีการระบาดของ COVID-19 อย่างหนักในขณะนั้น คือ อินเดีย แต่ผู้รับผิดชอบในส่วนนี้กลับเป็นกลุ่มแรก ๆ ที่ได้ข้อมูลและเขียนบทความเสร็จก่อน เนื่องจากใช้การสืบค้นทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการใช้ระบบนี้ในการค้นอ่านข้อมูลของเอกสารต่างประเทศยังช่วยให้ผู้รับผิดชอบด้านเอกสารของไต้หวันและสหรัฐอเมริกา (เอกสารลับของ CIA หรือชุด CIA Records Search Tool, CREST) เป็นกลุ่มแรกที่ทำงานและเขียนบทความแล้วเสร็จเช่นกัน

นอกเหนือจากระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว คณะค้นคว้า/วิจัยยังมีการสั่งซื้อข้อมูล (ไมโครฟิล์ม) ในกรณีของเอกสารจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรเลีย ส่วนการใช้เครือข่ายนักวิชาการ นักศึกษาปริญญาโท-เอกในประเทศนั้นช่วยค้นและถ่ายเอกสารให้คณะค้นคว้า/วิจัย เช่น ในกรณีของเกาหลีใต้ จีนแดง ฝรั่งเศส และเวียดนาม

แม้การใช้สองวิธีการข้างต้นนี้ อาจได้ข้อมูลช้ากว่าการสืบค้นทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ก็ได้ข้อมูลดี ๆ กลับมาจำนวนมากพอควร โดยเฉพาะกรณีของหอจดหมายเหตุฯ ของเกาหลีใต้ จีนแดง และฝรั่งเศส และที่สำคัญคือ แม้การค้นอ่านเอกสารในสองระบบนี้จะมาช้ากว่าการค้นอ่านจากระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่การดำเนินการก็ทันตามกำหนดสำหรับการจัดทำบทความและการนำเสนอบนเวทีสัมมนาทางวิชาการ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564

สำหรับผู้เขียนได้ใช้วิธีการในส่วนหลังสุดที่กล่าวมา คือการอาศัยแหล่งข้อมูลเก่าหรือ “คลังข้อมูล” ดิจิทัล (Digital Collections) ของโครงการหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์ ซึ่งมีเอกสารที่เก็บสะสมไว้มานานกว่า 3 ทศวรรษแล้ว และมีจำนวนมากกว่า 3-4 แสนแผ่นและส่วนมากเป็นเอกสารจาก NARA ซึ่งปัจจุบันทางผู้เชี่ยวชาญของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และทีมงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มสธ.) ซึ่งมีนักวิชาการจาก จุฬา ธรรมศาสตร์ และอีกหลายหน่วยงาน ได้กรุณาช่วยจัดทำระบบใหม่ที่ทันสมัยและสามารถค้นอ่านได้อย่างสะดวกทาง online (ผู้สนใจสามารถค้นอ่านเอกสารทั้งหมดนี้ได้จาก “คลังข้อมูล” ดิจิทัล ของหอจดหมายเหตุต่างประเทศทูลกระหม่อมอาจารย์ <https://archives.nrct.go.th/archives-histdept/>)

go.th/archives-histdept/)

ในจำนวนนี้มีเอกสารลับ-ลับที่สุด (Very secret, Top secret) ของสหรัฐอเมริกา (NARA) ซึ่งมาจากหลายหมวดใหญ่ในฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน และปัจจุบันเอกสารส่วนใหญ่ได้รับการเปิดเผย (declassified documents) ให้ประชาชนทั้งชาวอเมริกันและทั่วโลกสามารถเข้าถึงได้ ทั้งการอ่านจาก NARA และทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ (online) เช่น RG 59, RG 84, RG 226 และ RG 457 รวมทั้งบางส่วนของเอกสารลับของ CIA หรือเอกสารของชุด CIA Records Search Tool (CREST) ที่เก็บกลับมาจาก NARA เมื่อปี 2556 และ 2559

เอกสารของชุด CIA Records Search Tool (CREST) นี้ แต่เดิมเปิดเผยให้อ่านได้ทาง online เฉพาะที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา (NARA) เท่านั้น แต่ปัจจุบันตั้งแต่ 2560 เป็นต้นมา ทางสหรัฐอเมริกาได้เปิดเผยแหล่งข้อมูลลับของ CIA หรือเอกสารของชุด CREST นี้ทาง online และในปี 2568 เท่าที่ทราบมีเอกสารที่ปลดความลับแล้วจำนวนไม่น้อยกว่า 13 ล้านรายการ ให้ชาวอเมริกันและคนทั่วโลกสามารถเข้าถึงได้ทาง online หรือในระบบอิเล็กทรอนิกส์ (<https://www.cia.gov/readingroom/collection/crest-25-year-program-archive>)

อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้ข้ามมุมมองจากฝ่ายความมั่นคงในชุด CREST นี้ และ/หรือเพื่อให้ความรอบด้านยิ่งขึ้นจากฝ่ายความมั่นคง ในเรื่องเหล่านี้ได้นำเสนอจากมุมมองของฝ่ายการเมือง กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา โดยผู้เขียนได้เน้นเฉพาะส่วนที่ได้ค้นอ่านจากเอกสารของ NARA ในส่วนของ RG 59 และ RG 84 ซึ่งผู้เขียนเคยไปค้นอ่านหลายครั้งในปี 2538, 2544-2545, 2556 และ 2559 และอาจเสริมด้วยข้อมูลใหม่บางส่วนจาก NARA ในปี 2563-2565 จากการช่วยสืบค้นของมิตรสหาย ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

เอกสารของชุด RG 59 เป็นชุดข้อมูลรายงานของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ (General Records of Department of State) และมีข้อมูล

เด่น ๆ ที่เกี่ยวกับไทยและเพื่อนบ้านในอาเซียน โดยเฉพาะประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในช่วงหลังสงครามโลกฯ หรือช่วงสมัยสงครามเย็น เช่น สงครามเกาหลี อาเซียน สงครามเวียดนาม และอาจเลยไปถึงยุคหลังสงครามเย็น และสงครามการค้า

ในชุด RG 59 นี้ ข้อมูลของไทยนอกจากในเอกสารชุดของไทยโดยเฉพาะแล้ว ยังมีข้อมูลสำคัญของไทยกระจายไปตามเอกสารชุดเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเอกสารในชุดของยุโรป สหภาพโซเวียต และชุดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย ตัวอย่างเช่น RG 59 Entry 5416 Subject Files of the Office of Thailand and Burma Affairs, 1963-1975

เอกสารของ RG 59 ชุดนี้ นอกจากมีข้อมูลด้าน SEATO และ ASEAN แล้ว ยังมีข้อมูลระดับลึกของการเมืองไทยอีกจำนวนมาก ที่สหรัฐอเมริการายงานและส่งผ่านไปจากสถานทูตของตนในพม่าด้วย เช่น ใน Box 12 (Lot File 76D26) “Soc 8 Thai Helicopter Incident B-1973” และใน Box 14 (Lot File 76D26) มีหลายเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับกรณี 14 ตุลาคม 2516

ในกรณี 14 ตุลาคม 2516 นี้ มีแฟ้มที่เด่น ๆ อาทิ “Pol 15-5 Overthrow of ThanomGovt Reporting Cables (October 1973) T-1973”, “Pol 15-5 Constitution T-1973”, “Pol 15-5 Overthrow of ThanomGovt (FBIS) T-1973”, และ “Pol 15-5 Overthrow of ThanomGovt (SitReps to Sec) T-1973”

การค้นอ่านข้อมูลของไทยและ ASEAN จึงมีอยู่แทบทุกกล่องใน RG 59 และ RG 84 เพราะนอกจาก RG 59 ยังมีอีกส่วนหนึ่งคือ เอกสารของชุด RG 84

(Records of the Foreign Service Posts of the Department of State) เป็นชุดเอกสารจากการรายงานของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของสหรัฐอเมริกาประจำประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ข้อมูลในชุด RG 84 นี้จึงมีบางส่วนที่ซ้ำกับหมวดของ RG 59 โดยเฉพาะนโยบายหลัก ๆ ทางการเมือง การทหาร เช่น องค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส.ป.อ. หรือ ซีโต้) (Southeast Asia Treaty Organization-SEATO) (1955-1977/2498-2520) และสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือ “อาเซียน” (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) อย่างไรก็ตาม ยังมีเอกสารอีกจำนวนมากเช่นกันในชุด RG 84 ที่ต่างไปจากชุด RG 59 ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับสหภาพโซเวียต จีนแดง ยุโรปตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพื้นที่เกี่ยวกับประเทศไทย ที่จริงแล้ว RG 84 ชุดเกี่ยวกับไทยโดยเฉพาะนี้มีเอกสารจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ใหญ่ (Entry) มากกว่า 135 Entry ซึ่งแสดงว่ามีเอกสารจำนวนมากหลายพันฉบับ เพราะเมื่อสำรวจจากแฟ้มบัญชีหัวเรื่อง ในแต่ละ Entry นั้น ก็พบว่าใน Entry หนึ่ง ๆ มีเอกสารจัดเก็บเป็นหลายพันหลายหมื่นกล่อง เราจึงไม่สามารถอ่านได้ทั้งหมด จำเป็นต้องเลือกอ่านเท่าที่เวลากำหนดไว้ และเท่าที่ผู้เขียนเคยไปค้นอ่านมาแล้ว ก็ได้เจาะจงเลือกอ่านบาง Entry เท่านั้น ที่คิดว่าน่าจะมีข้อมูลที่ต้องการ และได้เลือกอ่านจำนวน 7 Entry และเคยค้นอ่านเพียง 487 กล่องเท่านั้น

ในจำนวน 487กล่องที่เคยค้นอ่านในปี 2556 และ 2559 มีข้อมูลเกี่ยวกับ SEATO, ASA, ASEAN, SEAMES, The Mekong Committee จำนวนมากกว่า 50 กล่อง เช่น RG 84 ชุดไทย ที่ได้เลือกอ่านจำนวน 7 Entry จากชุด Thailand, U.S. Embassy, Bangkok; General Records, 1963-1979, ชุด Thailand, U.S. Embassy, Bangkok; Top Secret General Records, 1960-1978 และ RG 84 Records of the Foreign Service Posts of the Department of State, Thailand, U.S. Consulate, Legation and Embassy, Bangkok; General Records, 1945-1963 ที่ผู้เขียนได้เคยเลือกค้นอ่านช่วงทศวรรษ 1950-1970 เป็นหลัก

แต่เท่าที่ได้อ่านซ้ำและลงในรายละเอียดของแต่ละแฟ้ม โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับ SEATO, ASA และ ASEAN ใน RG 84 ยังคงเป็นเอกสารคล้ายกันหรือฉบับสำเนาที่มีอยู่ใน RG 59 ดังเช่น มีแฟ้มรายงานของ SEATO “310SEATO Gen 1960” Box 115 (1959-1961) ซึ่งแฟ้มรายงานของ SEATO นี้มีอยู่ในแทบทุกประเทศของกลุ่มอาเซียน

ข้อมูล SEATO, ASEAN มีอยู่ในทุกประเทศของภูมิภาคนี้ ตัวอย่างเช่น RG 59 ชุด Laos Files, 1962-1977; Office of Southeast Asian Affairs Thailand Files, 1964-1979); Office of the Country Director for Burma, Records Relating to Burma, 1967-1977); Office of the Country Director for Burma and Cambodia, Records Relating to Cambodia, 1964-1967; Office of the Country Director for Malaysia and Singapore, Records Relating to Malaysia and Singapore, 1963-1976; Office of the Country Director for the Philippines, Records Relating to the Philippines, 1964-1969; General Records Relating to Thailand, 1964-1969; Office of the Country Director for Indonesia, Records Relating to Indonesia, 1966-77 และ Subject Files of the Office of Thailand and Burma Affairs, 1963-1979

ที่สำคัญคือ ในแฟ้มรายงานของ SEATO นี้ มีข้อมูลรายงานประจำปีและออกทุกปี และในแต่ละปีนั้นก็ยังมีข้อมูลดี ๆ เกี่ยวกับ ASA และ ASEAN รวมทั้ง

องค์การอื่น ๆ ในระดับภูมิภาคเอเชียเสมอ เช่น The Asian and Pacific Council, Asian Development Bank, SEAMES, และ The Mekong Committee ในการเล่าเรื่องอาเซียนนี้ จึงได้เน้นเฉพาะข้อมูลจากชุด RG 59 เป็นหลักในการพินิจทำที่ของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อไทยและอาเซียน

สรุปและกรอบแนวคิดสังต้อ

ดังที่ได้กล่าวมาแต่ต้นแล้วว่า ก่อนที่จะเข้าสู่การค้นอ่านเอกสารของ NARA และเพื่อให้การค้นอ่านเอกสารชุด RG 59 เป็นไปอย่างตรงเป้าหมายและเข้ากับประเด็นของเอกสารเก่าเล่าเรื่องอาเซียนนี้ให้ได้มากที่สุด จึงขอเริ่มจากข้อมูลความเป็นมาจากฝ่ายไทยก่อน ดังที่ได้นำเสนอไว้แล้วในตอน 2 (การก่อตั้งสมาคม “อาเซียน”: ความเป็นมาจากฝ่ายไทย)

การปูพื้นเนื้อหาในตอน 2 นั้น ก็ทำนองคล้ายพินิจเบื้องต้นเบื้องหลังของเรื่องนี้ก่อน เพื่อที่จะได้ทราบว่าการก่อตั้งสมาคม “อาเซียน” นั้น ผู้นำไทยเรามีความคิดอ่านเรื่องนี้หรือไม่ หรือมีความคิดจากไหน บริบทแวดล้อมในขณะนั้นเกิดปัญหาอะไรขึ้น และที่สำคัญคือ บทบาทและท่าทีของสหรัฐอเมริกามีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องนี้หรือไม่ อย่างไร และทำไมสหรัฐอเมริกาจึงกลายเป็นตัวแปรสำคัญเรื่องนี้

จากนั้น จึงได้ต่อดูด้วยตอน 3 นี้ เพื่อทำความเข้าใจตัวระบบ NARA ทั้งด้านการจัดเก็บเอกสาร การให้บริการและข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับไทยและอาเซียน ซึ่งข้อมูลใหญ่มาจากเอกสารของ RG 59 จำนวน 7 Entry และได้คัดเลือกเอกสารบางส่วนที่เด่น ๆ จากจำนวน 487 กล่อง ที่ได้อ่านมาแล้ว

หลังจากที่ได้เข้าใจ เข้าใจถึง ตัวระบบ การให้บริการ และข้อมูลเบื้องต้นของ NARA แล้ว ในตอนต่อไปจะได้เข้าสู่เนื้อหาของข้อมูลของเอกสาร NARA โดยเฉพาะชุด RG 59 และเพื่อให้ผู้อ่านมีกรอบแนวคิดในการติดตามของเรื่องเล่าอย่างไม่หลงทิศทาง เหมือนหนึ่งมีเข็มทิศในการอ่านเรื่องเล่าอาเซียนนี้ในตอนต่อ ๆ ไปอย่างตรงประเด็น จึงได้สรุปเนื้อหาหลักจาก RG 59

ไว้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับผู้อ่านไว้ตรงนี้ก่อน

กรอบแนวคิดเบื้องต้นจากเอกสารของ NARA ชุด RG 59 ที่ค้นอ่านมานั้น แสดงให้เห็นว่าเส้นทางเดินของเรื่องก่อตั้งสมาคม “อาเซียน” นี้ เริ่มจากมีปัญหาเบื้องต้นที่มักได้รับการกล่าวถึงเสมอ นั่นก็คือ ความอ่อนแอของ SEATO หรือความไม่เชื่อมั่นใน

แนวทางของสหรัฐอเมริกาในการต่อสู้กับภัยคอมมิวนิสต์ แต่ถึงแล้วที่มาจากแนวคิดนี้น่าจะมีปัญหามากกว่าที่ทางสหรัฐอเมริกาเรียกว่าเพียงภัยจากค่ายโลกคอมมิวนิสต์เท่านั้น

ทั้งนี้เพราะเบื้องหลังในการก่อตั้งสมาคมอาเซียนนั้น แสดงร่องรอยให้เห็นชัดว่า ผู้นำไทย-อาเซียนมีความต้องการเป็นอิสระจากสหรัฐอเมริกา หรือระบบ 2 ขั้วอำนาจมากกว่า หรืออาจมาจากทั้งปัญหากับทางสหรัฐอเมริกาและภัยจากคอมมิวนิสต์ผสมผสานกันก็ได้ รวมทั้งความต้องการเป็นอิสระในการกำหนดทางการเมืองระดับภูมิภาคและระดับโลก และการแสวงหาการอยู่ร่วมกันอย่างสันติกับฝ่ายต่าง ๆ ที่มีระบบการเมืองต่างกัน ด้วยการเกาะกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งจาก ASA ไปสู่ ASEAN เพื่อสร้างอำนาจการเจรจาต่อรองบนเวทีโลกนั่นเอง

ข้อค้นพบนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการค้นอ่านเอกสารอย่างสงสัยใคร่รู้เป็นพื้นฐาน และความสงสัยใคร่รู้นี้ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นพื้นฐานของการทำงานค้นคว้าและอ่านเอกสารตามวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นหลัก ตามที่ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงสอนไว้ และควรนำมากล่าวไว้อีกครั้งความว่า “...จำเป็นที่จะใช้ประวัติศาสตร์ในการฝึกใช้ความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิจารณ์ญาณว่าอะไรควรเชื่อ อะไรไม่ควรเชื่อ...ควรจะรู้ว่าเรื่องนั้นคืออะไร และรู้วิธีค้นคว้า...” ซึ่งข้อคิด ข้อตระหนัก จากการทรงสอนนี้ ล้วนเป็นสิ่งที่ดีกับทั้งผู้อ่านและผู้เขียน และจะได้นำเสนอข้อค้นพบนี้จากข้อมูลเด่น ๆ ในเอกสารลับเป็นตัวอย่างในตอนต่อไป คือตอน (4) กำเนิด “อาเซียน” 2510: มุมมองจากเอกสาร NARA RG 59

ไทย-กัมพูชา กับ สงครามการรับรู้

Thailand-Cambodia and Cognitive Warfare

ร.อ. คมกริช กองม่วง / Captain Komkrit Kongmuang

เราได้อะไร จากความเดิมตอนที่แล้ว

“ชาติที่กุมเรื่องราวได้ คือชาติที่กุมอนาคต และถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องเป็นผู้นำ”

ร.อ. คมกริช กองม่วง / CPT. Komkrit Kongmuang

What did we learn from the last article?

The nation that masters the narrative, masters the future. It is time for Thailand to lead.

บทความฉบับที่แล้วได้วิเคราะห์ประเด็นข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชาจากมุมมองระดับยุทธศาสตร์ เนื่องจากการชนะในระดับยุทธวิธีของสมรภูมิต่าง ๆ จะสูญเปล่าถ้าเราไม่สามารถช่วงชิงความได้เปรียบเพื่อชนะสงครามในระดับยุทธศาสตร์ได้ ฉะนั้นการเข้าใจภาพรวม การวิเคราะห์เรื่องราว มองตัวละครว่าส่งผลและร้อยเรียงกันอย่างไร ช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ชัดขึ้น ทำให้การแก้ปัญหาถูกพัฒนาให้ตรงจุดและยั่งยืนมากขึ้น บทความฉบับที่แล้วจึงพาผู้อ่านถอยออกมามองภาพกว้างผ่าน 3 ประเด็นหลัก ๆ ด้วยกันคือการเข้าใจสภาพแวดล้อมสนามรบเพื่อวิเคราะห์ชัยชนะที่แท้จริง (What?) ความสำคัญของชัยชนะครั้งนี้ (Why?) และแนวทางสู่ชัยชนะในระดับยุทธศาสตร์ (How?) ถ้าผู้อ่านต้องการสำรวจรายละเอียดเพิ่มเติมถึง What? Why? and How? นี้ สามารถอ่านได้จากบทความที่แล้ว

The previous article analyzed the dispute between Thailand and Cambodia from a strategic perspective. This is because tactical victories on various battlefields will be in vain if we cannot seize the advantage to win the war at the strategic level. Therefore, understanding the overall picture, reducing biases to analyze narratives, and observing how different actors influence and

interweave helps to clarify the relationships between various factors, leading to more precise and sustainable solutions to the problems. The previous article thus guided readers to step back and view the broader picture through three main issues: understanding the battlefield environment to analyze true victory (What?), the importance of this victory (Why?), and the approach to achieving strategic victory (How?). If readers wish to explore further details of this What? Why? and How?, they can refer back to the previous article.

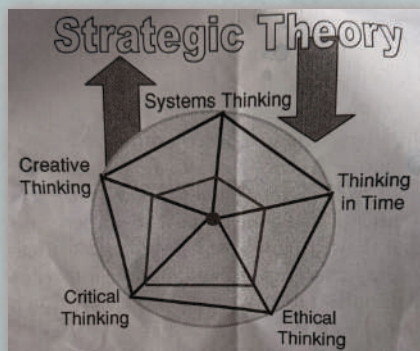
ซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์สามารถฝึกฝนได้ด้วยวิธีการคำนึงถึง 5 ด้านของการคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) ซึ่งประกอบด้วย การคิดอย่างมีคุณธรรมศีลธรรม (Ethical Thinking) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) และการคิดอย่างทันท่วงที (Thinking in Time) ดังนั้น การบูรณาการกระบวนการคิดเหล่านี้เข้ากับการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะทำให้มองปัญหาได้อย่างรอบด้านและตรงจุดมากขึ้น

This knowledge concerning strategic analysis can be cultivated by considering the five dimensions of Strategic Thinking, which comprises Ethical Thinking, Critical Thinking, Creative Thinking, Systems Thinking, and Thinking in Time. Therefore, integrating these thinking processes into problem-solving will allow one to view issues more comprehensively and accurately.

ยิ่งไปกว่านั้น การคิดเชิงยุทธศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในห้วงแรกของการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมหรือบริบทของสถานการณ์ที่เราเจอ แต่ควรใช้ควบคู่ตลอดกระบวนการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับหลักการการกำกับดูแล เนื่องจากสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงเสมอ การเข้าใจภาพรวมเพื่อกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนสำคัญอย่างยิ่ง

Furthermore, strategic thinking is exceptionally important, especially in the initial phase of understanding the environment or context of a situation we face. However, it should be used in conjunction with all phases of the problem-solving process, similar to the principle of continuous supervision and refinement, because the environment is always changing. Thus, understanding the overall context to set clear goals is crucial.

#strategicperformanceofficial
ซึ่งเกร็ดความรู้เหล่านี้เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ประสบการณ์ และบทเรียนจาก Strategic Studies หรือ “ยุทธศาสตร์” และ Performance Psychology หรือ “จิตวิทยาศักยภาพ” ซึ่งผู้อ่านสามารถติดตามเพิ่มเติมได้ทาง #strategicperformanceofficial บนช่องทาง Social Media และ Online Platforms ต่าง ๆ ที่ผู้จัดทำได้รวบรวม

#strategicperformanceofficial
These insights represent an integration of knowledge, experiences, and lessons drawn from Strategic Studies and Performance Psychology. Readers can explore more through on various social media and online platforms, where the author curates content based on crystallized insights—sharing techniques for developing leadership, potential, and performance at the

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๕๑ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

ข้อมูลที่น่ามาตกผลึกเพื่อทำ Content แบ่งปันเทคนิคการพัฒนา Leadership ศักยภาพ และ Peak Performance ทั้งในระดับบุคคล ทีม หรือแม้กระทั่งองค์กร ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลต่าง ๆ มีการสอดแทรกงานวิจัยที่อัปเดตเพื่อให้ผู้อ่านได้นำสิ่งที่มียุทธศาสตร์เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้

ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขในทุก ๆ มิติของชีวิต

สำหรับบทความฉบับนี้ เรื่องราวที่อยากจะถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนสู่ผู้อ่านคือใจความสำคัญผลการประชุม JBC (Joint Boundary Commission) ที่ผ่านมามีผลสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นการสำรวจแนวเขตแดนและการจัดทำหลักเขตแดนไทย-กัมพูชา ตลอด 798 กิโลเมตร ว่าส่งผลกระทบต่อบทบาทของทหาร และหนทางในการช่วงชิงความได้เปรียบของเราอย่างไรเพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่ซับซ้อนนี้

แล้วอย่างไรต่อ ?

“สุดยอดแห่งศิลปะการทาสงคราม คือการพิชิตศัตรูโดยไม่ต้องรบ” - ซุนวู

คณะกรรมการขีดเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission - JBC) ได้เห็นชอบให้ประเทศไทย และกัมพูชาใช้เทคโนโลยี LiDAR (Light Detection and Ranging System) ขั้นสูง (สยามรัฐ 9 พ.ย. 2568) เพื่อสำรวจและปักปันเขตแดนร่วมกันตลอดแนว 798 กิโลเมตร อย่างแม่นยำ การผลักดันนี้มีเป้าหมายเพื่อยุติข้อพิพาทที่มีมายาวนานนับศตวรรษ ด้วยความคาดหวังว่าข้อมูล LiDAR ที่มีความแม่นยำสูงจะนำไปสู่แผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ฉบับใหม่ที่ชัดเจน ซึ่งจะมาแทนที่การพึ่งพาแผนที่เก่าที่มีความแม่นยำน้อยกว่า แม้การสำรวจด้วย LiDAR จะรวดเร็ว แต่กระบวนการปักปันเขตแดนมีหลายขั้นตอน รวมถึงการระบุตำแหน่งและการติดตั้งหลักเขตแดนใหม่กว่า 20,000 หลัก ทุก ๆ 50 เมตร

ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาทั้งหมด 1-2 ปี แต่พื้นที่ภูมิประเทศที่มีความเร่งด่วนบริเวณหลักเขตแดนที่ 42 ถึง 47 บริเวณบ้านหนองจาน และบ้านหนองหญ้าแก้ว จะได้รับความเร่งด่วนก่อนสำหรับการสำรวจและวางหมุดชั่วคราว (BBC News Thailand 23 ต.ค. 2568)

ผลลัพธ์สำคัญจากแนวทางการใช้เทคโนโลยีนี้ คือความคาดหวังที่ทั้งประเทศไทยและกัมพูชาจะได้พื้นที่เพิ่มขึ้นในบางส่วน ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นต้องถอนกำลังออกจากบางพื้นที่ ซึ่งอาจนำไปสู่เขตพื้นที่ที่บริหารจัดการร่วมกัน ความสำเร็จสูงสุดของความคิดริเริ่มนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อใจและการให้ความร่วมมือของประชาชนและกองทัพของทั้งสองประเทศ ที่จะยอมรับแนวเขตแดนใหม่ที่กำหนดขึ้นตามหลักวิทยาศาสตร์ หากได้รับการยอมรับ กระบวนการนี้จะสร้างความชัดเจนมากขึ้นตลอดแนวชายแดน ซึ่งอาจเป็นหนทางสำคัญสู่การยุติความขัดแย้งที่ยืดเยื้อมายาวนาน และปูทางสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในอนาคต แม้กระทั่งการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพตามแนวชายแดน

individual, team, and even organizational levels. Moreover, the shared information is supported by up-to-date research, enabling readers to apply these valuable concepts effectively in daily life, promoting both performance and well-being in all aspects.

For this article, the story I want to convey and share with readers is the key substance of the outcomes from the most recent JBC (Joint Boundary Commission) meeting, especially regarding the issue of surveying and demarcating the entire 798-kilometer Thai-Cambodian boundary, how it impacts the role of the military, and the means to gain an advantage.

What's Next?

“The supreme art of war is to subdue the enemy without fighting.” - Sun Tzu

The Joint Boundary Commission (JBC) has agreed for Thailand and Cambodia to utilize advanced LiDAR (Light Detection and Ranging System) technology to accurately survey and demarcate their entire 798-kilometer shared border (Siamrath 9 November 2025). This move is aimed at finally resolving a century-old dispute, with the expectation that the high-precision LiDAR data will lead to clear, new 1:50,000 scale map, replacing reliance on older, less precise mapping. While the LiDAR survey itself is rapid, the full five-step demarcation process, including the identification and placement of over 20,000 new boundary markers every 50 meters, is projected to take 1-2 years. However, priority will be given to the critical geographical area between boundary posts 42 and 47, specifically in the vicinity of Ban Nong Chan and Ban Nong Ya Kaew, for the urgent survey and placement of temporary markers (BBC News Thailand 23 October 2025).

A critical outcome of this technological approach is the anticipation that both Thailand and Cambodia will experience gains in some areas while also needing to withdraw from others, potentially leading to jointly administered zones. The ultimate success of this initiative hinges on the willingness of both nations' populations and militaries to accept these new, scientifically determined boundaries. Should acceptance be achieved, this process promises to establish unprecedented clarity along the border, potentially ending long-standing conflicts and paving the way for future peaceful coexistence, even allowing for physical border infrastructure.

ช่วงเวลาที่สำคัญนี้ ที่เทคโนโลยีมาบรรจบกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ยังรำลึก เราตรงเข้าสู่ใจกลางของความท้าทายที่มากกว่าการปักปันเขตแดนทางกายภาพ ในยุคข้อมูลข่าวสาร สุภาชิตอมตะของซุนวูได้ต่อยอดความหมายที่ลึกซึ้งสมรภูมิในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่แค่พรมแดนทางกายภาพอีกต่อไป แต่ขยายไปสู่ความคิดและความเชื่อของประชาชน เพื่อนบ้าน และประชาคมโลก เมื่อเดือนที่แล้ว เราได้พูดถึงการนิยามชัยชนะไม่ใช่ด้วยระยะทางของเขตแดน แต่ด้วยความมั่นคงโดยรวมของผลประโยชน์แห่งชาติ และการเชี่ยวชาญกระบวนการตัดสินใจ OODA Loop (Observe, Orient, Decide, Act) ผ่านการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communication) บทความฉบับนี้ เราจะถกถึงสงครามรูปแบบใหม่ที่ทหารทุกคนควรเข้าใจ นั่นคือ สงคราม การรับรู้ (Cognitive Warfare) ซึ่งผลกระทบทางจิตวิทยาจากข้อมูลที่ขับเคลื่อนกระบวนการตัดสินใจนี้คือ จุดศูนย์ถ่วงใหม่ที่แท้จริง

ในฐานะกองทัพไทย (RTA) ภารกิจเราอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน ที่ทุกการกระทำ ทุกถ้อยคำ ทุกความเงียบ ถูกตีความและถูกนำไปใช้เป็นอาวุธ ข้อตกลงคณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) กับกัมพูชามีมากกว่าแค่เอกสารทางการทูต มันคือตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงวิธีที่ชาติของเราจัดการกับประเด็นความมั่นคงที่ซับซ้อนภายใต้การจับตามองจากทั่วโลก มันเป็นเรื่องพิสูจน์ทางการทูต แต่ก็ยังคงเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องเล่า ทั้งที่เป็นจริงและเป็นเท็จ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อรับรู้ของสาธารณชน และด้วยเหตุนี้จึงส่งผลต่อเสรีภาพในการปฏิบัติการของเรา (Freedom of Maneuver)

บทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของกองทัพบก: ก้าวข้ามผ่านบทบาทแบบเดิม

ทหารยุคใหม่ในยุคข้อมูลข่าวสารไม่ได้ถูกกำหนดด้วยการรบแบบเพียงอย่างเดียว บทบาทของเราได้ขยายวงกว้าง ทำให้สงครามตามแบบกลายเป็นภัยคุกคามแบบลูกผสม (Hybrid Threat)

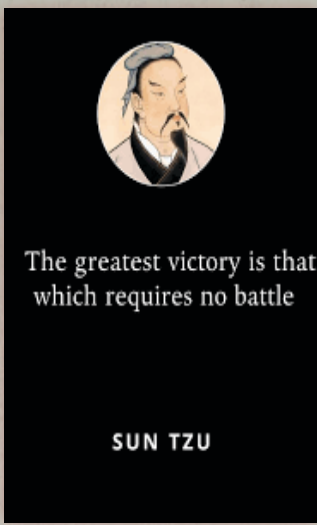
ลองนึกถึงกองทัพแบบดั้งเดิม ผู้พิทักษ์อธิปไตยที่น่าเกรงขาม มุ่งเน้นไปที่ชัยชนะแบบเบ็ดเสร็จ เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงอำนาจ นี่คือน้ำที่พื้นฐานที่ยังคงอยู่ อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไปจากภัยคุกคามที่แปรเปลี่ยนบนโลกแห่งความเป็นจริง เราเริ่มจะค้นพบว่าเราอยู่ในแนวหน้าของสิ่งที่เรียกว่า “บทบาทแบบผสมผสาน (hybrid roles)” มากขึ้นเรื่อย ๆ

การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาสาธารณภัย (HADR): ตั้งแต่ น้ำท่วมไปจนถึงแผ่นดินไหวในพื้นที่ห่างไกล รองเท้าคอมแบทของเราเหยียบย่ำอยู่บนพื้นดิน ไม่ใช่ในการสู้รบ แต่ด้วยจิตอาสาและหน้าที่ สิ่งนี้สร้างความไว้วางใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ หล่อหลอมการรับรู้ถึงประเทศไทยในฐานะพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบ

ภารกิจด้านการพัฒนา: โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข การมีส่วนร่วมของเราในพื้นที่วิกฤตเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดเสถียรภาพในระยะยาวที่ภารกิจแบบเดิมไม่สามารถทำได้

การสนับสนุนการบริหารประเทศ: ในขณะที่รักษาความเป็นกลางทางการเมือง บทบาทของกองทัพในการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดิน การรักษาความสงบเรียบร้อย และการธำรงไว้ซึ่งกระบวนการประชาธิปไตย มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชาติ

บทบาทแบบผสมผสานเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่จะมาเบี่ยงเบนเราจากหน้าที่หลักของเรา แต่มันคือการขยายเชิงยุทธศาสตร์ ของหน้าที่ นั่นคือ

This pivotal moment, where objective technology meets deep-seated historical narratives, brings us directly to the heart of a challenge far broader than physical demarcation. In the Information Age, Sun Tzu's timeless wisdom takes on a new and profound meaning. The battlefields of today are not confined to physical borders; they extend into the very thoughts and beliefs of our populace, our neighbors, and the global community. Last month, we spoke of defining victory not by meters of land, but by the holistic security of our national interests, and of mastering the OODA Loop (Observe – Orient – Deude – Act Loop) through Strategic Communication. This month, we sharpen our focus on the very core of this new reality: Cognitive Warfare, where psychological effects from information drive decision-making. This, truly, is the new center of gravity.

As of the Royal Thai Army (RTA), we operate within this complex environment, where every action, every statement, every silence is scrutinized and weaponized. The Joint Boundary Commission (JBC) agreement with Cambodia is more than a diplomatic document; it's a living example of how our nation navigates intricate security issues in the glare of intense scrutiny. It is a testament to diplomacy, yet it remains a potential flashpoint for narratives - both truthful and malicious - that can impact public perception and, consequently, our operational freedom.

The Evolving Role of the RTA: Beyond the Conventional Line

Modern soldier in the Information Age are no longer solely defined by rifles. Our roles have expanded, blurring the lines between what was once considered purely conventional warfare and the dynamic demands of a hybrid threat environment.

Think of the conventional RTA: the formidable guardian of our sovereignty, focused on decisive victory, a clear symbol of power. This remains a bedrock function. Yet, we increasingly, find ourselves on the front lines of what some might call “hybrid roles.”

Humanitarian Aid and Disaster Relief (HADR): From floodwaters to distant earthquakes, our boots are on the ground, not in combat, but in compassion. This builds trust, both domestically and internationally, shaping perceptions of Thailand as a responsible global citizen.

Development Missions: Infrastructure, education, public health – our involvement in these critical areas strengthens communities, especially in border regions, contributing to long-term stability that conventional force alone cannot achieve.

Support for Governance: While maintaining strict political neutrality, the military's role in supporting national administration, ensuring order and upholding democratic processes, indirectly contributes to national resilience against internal and external destabilization efforts.

These hybrid roles are not a distraction from our primary duty; they are a strategic extension of it. They are critical instruments in Cognitive Warfare, allowing us to shape the environment,

เครื่องมือสำคัญใน สงครามการรับรู้ (Cognitive Warfare) ซึ่งช่วยให้เราสามารถกำหนดสภาพแวดล้อม สร้างพันธมิตร และป้องกันภัยคุกคามด้วยการชิงความได้เปรียบด้านการรับรู้ของคนก่อน ที่จะมีการปะทะ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทย ต่อสันติภาพ สร้างเรื่องราวของความรับผิดชอบและความแข็งแกร่ง

ความจำเป็น: ความพร้อมและการเป็นผู้นำด้านการเล่าเรื่อง

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะพบทบทแบบผสมผสานของเราจะขยายกว้างเพียงใด ไม่ว่าจะปฏิบัติการข่าวสารของเราจะซับซ้อนเพียงใด สิ่งที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงคือ เราต้องคงความพร้อมที่จะรับให้ชนะ กองทัพบกไทยต้องดำรงไว้ซึ่งอำนาจกำลังรบ วินัย และความพร้อมที่จะใช้กำลังอย่างเด็ดขาดหากจำเป็น นี่ไม่ใช่ความขัดแย้ง มันคือสมดุลพื้นฐานของอำนาจในยุคข้อมูลข่าวสาร

ความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและโอกาสที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเรา คือการได้เป็นผู้นำของเรื่องเล่า เราต้องเล่าเรื่องราวของเราเองอย่างแท้จริง และทรงพลัง เมื่อมีการถกเถียงเรื่อง JBC เมื่อมีการตั้งคำถามถึงการวางกำลังในพื้นที่ชายแดน เมื่อการฝึกรบของเราถูกตีความผิด เราต้องกำหนดทิศทางการเล่าเรื่องเชิงรุก เราต้องกำหนดสิ่งเหล่านี้ให้ชัดเจน

“ทำไม” (The “Why”): ทำไมเราจึงทำ ทำไมเราจึงยึดมั่นในข้อตกลง ทำไมเราจึงยังคงเฝ้าระวัง

“เมื่อไหร่” (The “When”): เมื่อใด และเมื่อใดเท่านั้น ที่การใช้กำลังเป็นทางเลือกสุดท้าย

“อย่างไร” (The “How”): เราใช้กำลังอย่างไร อย่างเป็นธรรมชาติ ด้วยความมุ่งมั่นที่ไม่เปลี่ยนแปลงในการฟื้นฟูสันติภาพและเสถียรภาพ

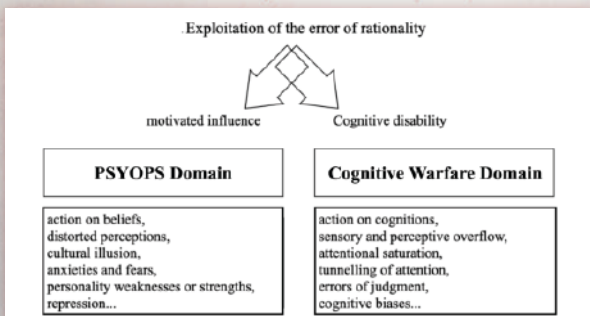

Figure 2-1: Differences Between Cognitive Warfare and PSYOPS (Including, in Broad Terms Actual Psychological Operations and Other Non-Kinetic Actions such as Influence Operations and Civil-Military Cooperation (CIMC)).

ในยุคของสงครามการรับรู้ ชัยชนะสูงสุดเป็นของผู้ที่สามารถสื่อสารวัตถุประสงค์แสดงความสามารถ และปรับการกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมของชาติตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องไม่ปล่อยให้ผู้อื่นมานิยามเรา บิดเบือนเจตนาของเรา หรือบ่อนทำลายความมุ่งมั่นของเรา ความแข็งแกร่งของเราไม่ได้อยู่ที่แค่กำลัง แต่ยังมีอยู่ที่ความจริงใจ ความโปร่งใส และความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น

กองทัพบกไทย: ผู้พิทักษ์ชาติ ผู้กำกับแห่งเรื่องเล่า

ข้อตกลง JBC การกิจ HADR ของเรา การมีส่วนร่วมในการพัฒนา สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ภารกิจที่แยกจากกัน แต่เป็นเส้นใยที่เชื่อมโยงกันในพรหมผืนใหญ่ของความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งล้วนอยู่ภายใต้สงครามการรับรู้ ความพร้อมของเราในการสู้รบ ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งช่วยให้ความพยายามแบบผสมผสานของเราประสบความสำเร็จ และการเชี่ยวชาญในการเล่าเรื่องราวของเราทำให้โลกเข้าใจการกระทำของเรา เคารพเจตนาของเรา และตระหนักถึงความมุ่งมั่นที่ไม่เปลี่ยนแปลงของเราต่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทย

build alliances, and pre-empt threats by winning hearts and minds long before a shot is fired. They demonstrate Thailand’s commitment to peace and prosperity, painting a narrative of responsibility and strength.

The Imperative: Preparedness and Narrative Leadership

However, let there be no doubt. No matter how expansive our hybrid roles become and no matter how sophisticated our information operations are, one truth remains immutable: we must remain prepared to win. The RTA must maintain its lethality, its discipline, and its readiness to deploy decisive force if and when called upon. This is not a contradiction; it is the fundamental balance of power in the Information Age.

Our greatest challenge and our greatest opportunity, lie in becoming the leaders of the narratives. We must tell our own story, authentically and powerfully. When the JBC is debated, when our presence in border regions is questioned, Or when our exercises are, misinterpreted]we must proactively shape the discourse. We must define the following:

The “Why”: Why we act. Why we uphold agreements. Why we maintain our vigilance.

The “When”: When, and only when, force becomes a last resort.

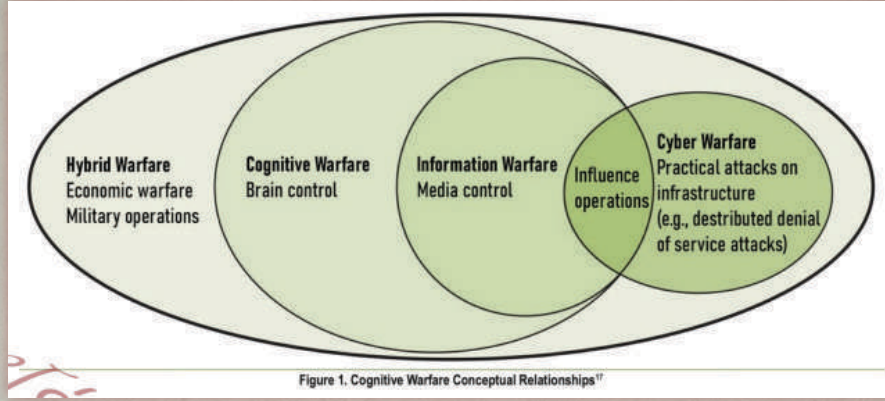
The “How”: How we apply force - justly, decisively, and with unwavering commitment to restoring peace and stability.

In an era of Cognitive Warfare, the ultimate victory belongs to those who can effectively communicate their purpose, demonstrate their capability, and align their actions with their values. We must not allow others to define us, to twist our intentions, or to undermine our resolve. Our strength is not just in our battalions, but in our truth, our transparency, and our ability to command belief.

The RTA: Guardians of the Nation, Architects of Narrative

The JBC agreement, our HADR missions, our presence in development - these are not isolated tasks. They are interconnected threads in the grand tapestry of national security, all subject to the relentless currents of Cognitive Warfare. Our readiness to fight conventionally provides the credible deterrence that allows our hybrid efforts to flourish. And our mastery of the narrative ensures that the world understands our actions, respects our intent, and recognizes our unwavering commitment to the peace and prosperity for Thailand.

สิ่งที่สำคัญคือบทบาทที่หลากหลายของทหารทุกคนที่เป็นมากกว่าแค่ผู้รบ แต่รวมถึงนักสื่อสาร นักการทูต ผู้นำในมิติการรับรู้ ทุกคนคือ Strategic Performance ในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์และพลังอำนาจของชาติเรา

This requires every soldier and every officer, to be more than just a warrior. You are a communicator, a diplomat, a leader in the cognitive domain. You are Strategic Performance in action, shaping not just physical realities, but the very understanding of our nation's purpose and power.

เราพร้อมที่จะไม่เพียงแต่ชนะในสมรภูมิ แต่ชนะสงครามแล้วตรียัง?
คำตอบต้องเป็นเสียงเดียวกันอย่างกึกก้องว่า พร้อม!

*Are we ready to not just win battles, but to win the war for our minds?
The answer must be a resounding, unified YES.*

สรุปส่งท้าย

การที่จะนำข้อมูลที่ได้จากบทความฉบับนี้ไปพัฒนาต่อยอดเพื่อให้ใช้ได้จริง เรามาลองตกผลึกทางความคิดกับบริบทของเรื่องราวทั้งหมดที่ได้เล่าสู่กันฟัง กันครับ

1. Declarative Knowledge (Why?): องค์ความรู้เหล่านี้สำคัญอย่างไร

การเข้าใจว่าสงครามการรับรู้ (Cognitive Warfare) มีจุดศูนย์กลางคือการรับรู้ข้อมูลของคน ทำให้เราปรับบทบาททหารในฐานะผู้รับผิดชอบความมั่นคงและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. Procedural Knowledge (How?): เราจะนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปใช้ได้อย่างไร

วิเคราะห์สภาพแวดล้อม จะเข้าใจภัยคุกคาม เมื่อเข้าใจภัยคุกคามก็จะเข้าใจภารกิจ

3. Conditional Knowledge (When?): จังหวะไหน บริบทไหน ที่ควรใช้ความรู้เหล่านี้?

ใช้ได้ดีในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ เนื่องจากเป็นการเน้นเข้าใจภาพใหญ่ก่อนวิเคราะห์ภาพเล็ก ทำให้พัฒนากระบวนการคิดได้สอดคล้องกับบริบทมากขึ้น

Key Takeaways

To implement the insights from this article effectively, let's reflect on the context.

Declarative Knowledge (Why?): Why is it important?

Understanding that Cognitive Warfare has its center of gravity in people's perception of information allows us to adjust the role of the military as a security provider and use resources more effectively.

Procedural Knowledge (How?): How do we apply this body of knowledge?

Analyzing the environment leads to an understanding of the threats. When the threats are understood, the mission becomes clear.

Conditional Knowledge (When?): Which timing or context is appropriate for using this knowledge?

It is highly effective in analyzing various situations because it emphasizes understanding of the bigger picture before analyzing the smaller details. thus it enables the development of a thinking process that is more contextually relevant.

อาหารจิต

พ.ท. วิชาญศักดิ์ กุ๊กิงเพชร อศจ.สส.จปส./ร้อยบรีง

มโนปุพฺพพฺพคฺมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา
มฺนสา เจ ปทฺถุเสฺน ภาสตี วา กโรตี วา
ตโต นํ ทฺถุขมฺนเวตี จกฺกัว วทโต ปทํ ฯ
(ขุ.ธ. ๒๕/๑๑)

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ
ถ้าบุคคลมีใจคิดร้ายแล้ว พูดหรือทำ ทุกข์ย่อมติดตามเขาไป
เหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคผู้ลากเกวียนไป ฉะนั้น

Mind precedes all mental states.
Mind is their chief; they are all mind-wrought.
If with an impure mind a person speaks or acts,
suffering follows him like
the wheel that follows the foot of the ox.

ชีวิต เป็นภาวะของธรรมชาติอย่างหนึ่งที่อาศัยเหตุปัจจัย
เป็นไปตามเหตุปัจจัย เมื่อชีวิตหนึ่งปรากฏขึ้น จะมีภาวะที่เกี่ยวข้องกับ
ชีวิตติดตามาด้วย นั่นคือความแก่ หรือความคร่ำคร่า ความเจ็บ
และความตาย

คนเราประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ กาย และ จิต
คนบริสุทธิ์เพราะจิตบริสุทธิ์ ไม่ใช่เพราะกาย กายนั้นโดยธรรมชาติเป็น
สิ่งปฏิถัมภ์ โน้มไปในทางซำรดทรุดโทรม จะแก้ไขอย่างไร บำรุงดีเท่าไร
ในที่สุดก็ต้องแตกดับ เหมือนเทียนไขไฟได้ด้วยน้ำมัน พอน้ำมันหมด
ไฟก็ดับ ไม่เคยรู้สึกต่อผู้บำรุงเลี้ยงเลย

ส่วนจิตนั้น เมื่อบำรุงรักษาดี ก็มีแต่เจริญรุ่งเรือง ผ่องแผ้ว
บริสุทธิ์ ผ่องใส นำความสุขมาให้ผู้ฝึกฝนอบรม จนไม่มีทุกข์หลงเหลือ
อยู่เลย

ร่างกายของเราต้องการอาหารมาบำรุงเลี้ยง ถ้าเราเลี้ยงด้วย
อาหารที่มีประโยชน์ ร่างกายก็สมบูรณ์แข็งแรง แต่ถ้าหากว่าเรา
รับประทานอาหารที่มีโทษเข้าไป ก็ทำให้เกิดพิษเกิดภัยต่อร่างกาย
ทำให้ร่างกายอ่อนแอ หรือบางที่ร่างกายเราไม่ปกติ อวัยวะ
ย่อยอาหารเกิดไม่ทำงาน หรือทำงานไม่ปกติ แม้เราจะรับประทาน
อาหารที่มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์เข้าไปก็ตาม ก็สามารถ
เป็นโทษต่อร่างกายได้ เพราะอาหารไม่ถูกย่อย หรือย่อยไม่หมด
ทำให้ท้องอืดอาหารเป็นพิษได้

การบริโภคอาหารที่ดี มีคุณค่าช่วยร่างกายแข็งแรง มีภูมิ
ต้านทานโรค เจ็บป่วยอะไรก็ฟื้นตัวได้เร็ว ถ้าบริโภคอาหารขยะ
ร่างกายนอกจะไม่แข็งแรงแล้ว ยังต้องรับภาระแบกส่วนเกินคือ
น้ำหนัก แล้วตามด้วยโรคภัยอีก ดังนั้นการเลือกบริโภคอาหารที่ดี
มีคุณค่าครบถ้วน และเลี่ยงการบริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์จึงมี
ความสำคัญสำหรับร่างกาย จิตใจก็เช่นกัน

จิตที่ต้องการอาหาร สังเกตเวลาที่เรากำลังทำงานหนัก ใช้ความ
คิดมาก หรือต้องเผชิญกับความยุ่งยากลำบาก ใจจะรู้สึกล้า คิดอะไร
ไม่ออก เชื่องซึม ช่วงไหนได้ไปเที่ยวพักผ่อนบ้าง ไปวัด ไปทำบุญ
ไปร่วมงานกิจกรรมจิตอาสา ร่วมงานสาธารณกุศลบ้าง ก็จะรู้สึก
กระปรี้กระเปร่า แม้กายจะเหนื่อย แต่ใจผ่องใส การให้อาหารดี ๆ
กับจิตใจจึงมีความสำคัญเช่นเดียวกัน

จิตที่จะมีสมรรถนะในการทำงาน คือในการรับรู้ จดจำ
ไตร่ตรอง ตัดสิน เก็บสะสมสิ่งที่มีประโยชน์ และในการสละหรือ
สลัดทิ้งสิ่งอันไม่เป็นประโยชน์ การที่จิตจะมีสมรรถนะดังที่กล่าวนี้ได้
จิตจะต้องมีสภาพแข็งแรง คล่องตัว เฉียบคม คุณภาพเหล่านี้จะมีได้
จิตจะต้องได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ และมีการบริหารจัดการอย่าง
ถูกวิธี และได้กินอาหารที่ดี

ข้าพเจ้าขออนุญาตนำคำบรรยายของท่านอาจารย์
พันเอก ชัยกร ธรรมชัยปราการ อดีตอนุศาสนาจารย์กองทัพอากาศที่ ๑

มาให้ท่านผู้อ่านลองชิมอาหารทางจิต ดังต่อไปนี้ครับ

จิตกินอาหารได้ ๖ ทาง คือ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และทางใจ

๑. จิตกินอาหารทางตา คือการเห็นรูป หรือสี การเห็นนี้ เรียกว่า **จักขุวิญญาณ** แปลตามศัพท์ว่า จิตรูปรูปร่างทางตา แปลเป็นภาษาไทยว่า เห็น สิ่งที่เห็นทางตา จึงเป็นอาหารของจิต

๒. จิตกินอาหารทางหู คือการได้ยินเสียง การได้ยิน เรียกว่า **โสตวิญญาณ** แปลตามศัพท์ว่า จิตรูเสียงทางหู แปลเป็นภาษาไทยว่า ได้ยิน ดังนั้น สิ่งที่ได้ยินจึงเป็นอาหารของจิต

๓. จิตกินอาหารทางจมูก คือ การได้กลิ่น ซึ่งเรียกว่า **ฆานวิญญาณ** แปลตามศัพท์ว่า จิตรูกลิ่นทางจมูก แปลเป็นภาษาไทยว่า ได้กลิ่น กลิ่นจึงเป็นอาหารของจิต

๔. จิตกินอาหารทางลิ้น คือการได้ลิ้มรส ซึ่งเรียกว่า **ชิวหาวิญญาณ** แปลตามศัพท์ว่า จิตรูรสทางลิ้น แปลเป็นภาษาไทยว่า รู้รส ดังนั้น รสจึงเป็นอาหารของจิต

๕. จิตกินอาหารทางกาย คือการถูกต้อง เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ตึง หย่อน เป็นต้น การถูกต้องนั้น เรียกว่า **กายวิญญาณ** ตามศัพท์แปลว่า จิตรูผัสสัมผัสทางประสาทกาย แปลเป็นภาษาไทยว่า ถูกต้อง หรือ สัมผัส สิ่งที่สัมผัสโดยทางกายประสาทนั้นจึงเป็นอาหารของจิต

๖. จิตกินอาหารได้โดยตรง คือ การคิด เรียกว่า **มโนวิญญาณ** แปลตามศัพท์ว่า จิตรูธรรมารมณ์ทางใจ แปลเป็นภาษาไทยว่า คิด ดังนั้น **สิ่งที่จิตคิด** คือ ธรรมารมณ์นั้นจึงเป็นอาหารของจิต

การที่ รูป เสียง กลิ่น รส โสณัฐัพพะ และ ธรรมารมณ์ ทั้ง ๖ อย่างนี้ เป็นอาหารของจิต ก็เพราะจิตเป็นผู้รับรู้ คือเป็นผู้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รู้รส รู้สัมผัส และคิด ส่วนประสาทตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นเพียงเครื่องมือของจิตเท่านั้น ไม่ใช่เป็นผู้เห็น ได้ยิน เป็นต้น

ยกตัวอย่างเช่น เวลาเรานอนหลับ ขณะนั้นประสาทหูของเรา ยังทำงาน แต่เมื่อมีเสียงมากกระทบประสาทหู ทำให้เราจึงไม่ได้ยิน ทั้ง ๆ ที่ประสาทหูพร้อมที่จะรับเสียงได้ นั่นก็เป็นเพราะขณะหลับนั้น จิตมาทำงานร่วมไม่ได้ คือ ไม่มี มนสิการ หมายความว่า ไม่สนใจ จะฟังเพราะกำลังหลับ จิตไม่สามารถขึ้นสู่วิถีพอที่จะรับรู้ธรรมารมณ์ได้ คือ ไม่พร้อมที่จะทำงาน แสดงว่า เวลาเราได้ยิน ไม่ใช่ประสาทหู เป็นผู้ได้ยิน แม้การรับอาหาร คือ ธรรมารมณ์ทางประสาทส่วนอื่น ๆ ก็เช่นกันตัวประสาทเป็นเพียงตัวเครื่องมือรับรู้ของจิตตัวรับรู้คือ จิต

เป็นอันว่า รูป เสียง กลิ่น รส โสณัฐัพพะ และธรรมารมณ์ ทั้ง ๖ อย่างนี้ เป็นอาหารของจิต และทั้ง ๖ นี้ ก็เป็นทั้งอาหารที่มีโทษต่อจิต และมีทั้งชนิดที่เป็นประโยชน์แก่จิต ทั้งเป็นอาหารที่จิต ต้องกิน คือ รับรู้ที่อยู่เกือบตลอดเวลา บางครั้งแม้แต่หลับก็ยังกิน อาหารทางใจโดยตรง คือ ผัน

กล่าวโดยรวม ๆ อาหารของจิตทั้ง ๖ อย่างนี้ ชนิดที่ทำให้เกิดโทษ คือ ชนิดที่จิตรับรู้แล้วเป็นเหตุให้เกิดกิเลส เช่น เกิด ราคะ โทสะ โมหะ ริษยา รำคาญ ฟุ้งซ่าน หงุดหงิด เป็นต้น เพราะเมื่อกิเลสเหล่านี้ เกิดกับ จิต ก็ทำให้จิตมีอาการ หิว ทึบ กระจาย เร่าร้อน เตือดตาล พลุ่พล่าน ฟุ้งตลบ มีดมิด เป็นต้น นั่นคืออาการผิดปกติของจิต ทำให้ จิตเสื่อมคุณภาพ เสียสุขภาพ และหย่อนสมรรถภาพ

เหมือนร่างกายที่เกิดโรค มีเชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย เข้าเบียดเบียน เมื่อจิตตกอยู่ในสภาพเช่นนี้จิตจะจำ จะคิด จะไตร่ตรอง เรื่องใด ๆ ก็เป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์ จิตจะตัดสินใจเรื่องใด ๆ ก็เป็นไปเพื่อการเสี่ยง เพื่อความเสื่อม และล่อแหลมต่อความเสียหาย ที่ว่ามานี้ ว่าตามที่ได้ประสบพบเห็นกันอยู่ทุกวี่ทุกวัน ถ้าจะเอาหลัก ฐานทางศาสนามาจับ ก็ยิ่งจะชัดเจนและหนักแน่นขึ้นไปอีก จะยกมา ให้พิจารณาสักสองสามข้อ

กุกโร อตถิ น ชานาติ   กุกโร รุมภิ น ปัสสตี
ลากโร อตถิ น ชานาติ   ลากโร รุมภิ น ปัสสตี
*คนที่ถูกความโกรธครอบงำแล้ว ย่อมไม่เห็นเหตุ ย่อมไม่รู้ผล
คนที่ถูกความโลภครอบงำแล้ว ย่อมไม่เห็นเหตุ ย่อมไม่รู้ผล*
(อ.จ. สุตต.ก. ๒๓/๙๙)

คนเรา เมื่อจะทำ จะพูด จะคิด ถ้าไม่สามารถหยั่งทราบไว้บ้างว่า การทำ การพูด เช่นนั้น ๆ จะได้รับผลอย่างไร คือไม่รู้ผลที่จะเกิดขึ้น และเมื่อได้ประสบผลใด ๆ ก็ไม่สามารถหาสาเหตุได้ว่า ผลอย่างนี้ มีมาจากการทำเหตุอย่างนั้น ๆ ถ้าไม่รับรู้ หรือไม่สำเหนียกไว้บ้าง ก็จะได้ชื่อว่า ใช้ชีวิตอย่างเสี่ยงต่อความเสื่อมตลอดเวลา

พระท่านสอนว่า “โลโภ ธัมมานัง ปริปนโถ ความโลภเป็นอันตรายต่อความดีทุกอย่าง” เพียงความโลภอย่างเดียว ยังสามารถ เป็นอันตรายต่อความดีได้ทุกอย่าง คือ เป็นอันตรายตามระดับของความโลภและความดี ความโลภระดับหยาบ ๆ ก็ถึงกับปล้น ฉก ขิง วิ่งราว โกงกินทุกรูปแบบ ก็เป็นอันตรายต่อความดีตั้งแต่ระดับหยาบ ๆ ขึ้นไปเลยทีเดียว

คนมีความโลภระดับนี้ แม้แต่ความดีระดับหยาบ ๆ ยังทำไม่ได้ จิตของเขาห่างเสียดจันแม้แต่ของหยาบ ๆ ใหญ่ ๆ ก็รองรับไว้ไม่อยู่ ถ้าเป็นความโลภระดับที่ละเอียดขึ้นไปตามลำดับ ก็เป็นอันตรายต่อ ความดีระดับละเอียดตามลำดับเช่นกัน เช่นการบำเพ็ญเพียรทางจิต

เพื่อให้จิตสงบและเกิดปัญญาญาณ ความโลภแม้เพียงความคิดอยาก จะได้รับความสงบนั้นเอง ก็เป็นอันตรายต่อการบำเพ็ญเพียรนั้นแล้ว คือเป็นอุปสรรค ไม่สามารถทำความเพียรให้จิตสงบลงได้

เหมือนกับขยะชิ้นใหญ่ ๆ กับเศษผงธุลีเล็ก ๆ นั้นแหละ ขยะชิ้นใหญ่ ๆ มันสามารถทำให้ถนนหนทาง บ้านเรือน สถานที่ทำงาน ขาดความสวยงามไปได้ในทันที ถ้ามันไปกองอยู่ในที่ใด แต่ส่วนเศษผงธุลีเล็ก ๆ ถ้ามันไปตกอยู่กลางถนนหรือที่ทำงาน เราจะไม่มีความรู้สึกเลยว่ามันทำลายความสวยงามสถานที่นั้นลงไป

แต่ถ้าเศษผงธุลีชิ้นนั้น มันเข้าไปอยู่ในตาของเรา หรือเผอิญหลุดเข้าไปเป็นส่วนเกินในเส้นโลหิตของเรา ผลจะเป็นอย่างไร ไม่ต้องพูดถึง ทุกคนคงจะซาบซึ้งแก่ใจดี อันความโลภก็ฉนั้นเหมือนกัน ทุกระดับมันสามารถเป็นอันตรายต่อเราได้ ขึ้นอยู่กับว่าเราจะทำงานระดับไหน หรือจิตของเราอยู่ในระดับไหนเท่านั้น

อาหารของจิตประเภทที่เป็นพิษภัยนี้ มีทั้งสิ่งที่น่ายินดีชอบใจ และสิ่งที่ไม่น่ายินดีไม่น่าชอบใจ คือทั้งส่วนที่เราชอบและส่วนที่เราไม่ชอบ ย่อมเป็นพิษภัยได้ทั้งนั้น ถ้ามันเป็นเหตุให้เกิดกิเลส ดังกล่าวแล้ว ฉะนั้น เมื่อจิตได้รับอาหารเหล่านี้ คือ ได้รับรู้ทางตา กล่าวคือ ได้เห็น เป็นต้น เราจึงต้องระวังจิต สำรวมจิต ช่มจิต ให้ทันการณ์ มิฉะนั้น มันจะเข้าย่อยทำลายจิตทันที แล้วจิตก็ค่อย ๆ เกือบสะสมเชื้อโรคเหล่านี้ไว้ จนมีปริมาณที่จิตเรามีกำลังไม่พอ ในอันที่จะต้านทาน นั้นแหละมันจึงจะแสดงโทษชัดเจน

เพราะเหตุนี้แหละ พระท่านจึงสอนเตือนไว้ว่า ขณะที่เราทำความชั่วตามใจชอบอยู่นั้น เราจะรู้สึกว่ามีรสหวานอร่อย เพราะเป็นไปตามที่กิเลสชักจูง คือชอบตามกิเลสของเรา แต่พอมันถึงจุดให้ผล เราจะรู้สึกเดือดร้อนทันที นั่นคือสภาพของคนที่มีผลไม่ตลอด

อาหารจิตอีกประเภทหนึ่ง คือ ประเภทที่ให้คุณ กล่าวคือ สิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน เป็นต้นแล้ว เป็นเหตุให้จิตเกิดศรัทธา เชื่อกรรมดี กรรมชั่ว เกิดความกล้าความพากเพียรพยายามในอันที่จะละความชั่ว ทำความดี โดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีคนรู้คนเห็นหรือไม่ ปลูกให้จิตตื่น อยู่เสมอ มีสติสัมปชัญญะ รู้สึกตัวทันเหตุการณ์ ควบคุมจิตได้ เป็นเหตุให้จิตผินก้าง เกิดความหนักแน่นไม่หวั่นไหว ในอันที่จะต่อสู้กับอำนาจฝ่ายต่ำ และเป็นสิ่งที่อบรมให้จิตเกิดปัญญาสว่างแจ่มใส ในเหตุและผล สามารถในการตัดสินใจ ในการเลือกสรร คัดออก เก็บไว้ ทำลายสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต อาหารประเภทนี้ เช่น การได้เห็น ได้ยิน ๆ คนดี คนทำความดี สิ่งดี ๆ ประทับใจ สิ่งสอนใจ ประสบการณ์ที่สะกิดใจ สะเทือนใจ ให้เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นต้น

นอกจากอาหารแล้ว แม้สภาพของจิตเอง ก็เป็นสำคัญที่ทำให้ อาหารแปรสภาพได้ กล่าวคือ หากสภาพจิตดี แม้อาหารไม่ค่อยจะดี จิตก็สามารถรู้ทันและใช้อาหารนั้นเป็นเครื่องมือในทางสร้างสรรค์ได้ เช่นคนที่มีจิตประกอบด้วยเมตตาธรรมขั้นสูง อยู่ด้วยเมตตา

ไปด้วยเมตตา ทำด้วยเมตตา พุทธจิตด้วยเมตตาอยู่เป็นปกติ แม้ได้เห็นสิ่งที่ไม่ดีชวนให้เกิดโทสะ เช่น เห็นคนอื่นแสดงอาการต่อต้าน ในทางไม่ดี แทนที่ท่านผู้มีเมตตานั้นจะโกรธหรือไม่พอใจ ท่านกลับเกิดเมตตาตาสงสารผู้นั้นมากขึ้น

เพราะท่านคิดด้วยอำนาจแห่งเมตตาว่า ที่เขาแสดงออกมา เช่นนั้น เพราะจิตของเขาถูกอำนาจฝ่ายต่ำครอบงำบังคับ เขากำลังมีปัญหาควรได้รับการช่วยเหลือ ควรได้รับความกรุณา แม้ได้ยินคำตำหนิคำดูหมิ่นเหยียดหยาม ท่านที่มีสภาพจิตได้รับการฝึกฝนแล้วก็จะคิดสงสาร ให้อภัย อยากร่วมช่วยเหลือ กลับเป็นการเสริมคุณธรรมที่มีอยู่แล้วให้เจริญยิ่งขึ้น เหมือนหมอมองเห็นคนไข้กำลังแสดงอาการผิดปกติ ควรได้รับการช่วยเหลือโดยรีบด่วน ฉะนั้น

ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเรามีสภาพจิตไม่ดี พื้นของจิตเสีย อยู่แล้ว แม้ได้รับอาหารดี อาหารนั้นอาจจะไม่ย่อย ทำให้ท้องอืดเพื่อเป็นพิษได้ในที่สุด เช่น คนที่มีอารมณ์โกรธจัด กำลังโลภจนหน้ามืด หากมีใครมาเตือนด้วยความหวังดี เสียงเตือนนั้นอาจจะเหมือนสิ่งมาขัดขวางทางเดิน เข้าทำนองว่า “หมูเขาจะหาม เอากันเข้ามาสอด” สิ่งดีที่ได้เห็น หรือได้ยิน กลับเป็นพิษเป็นภัยไปหมด

อย่างเรื่องที่ท่านเล่าไว้ในธรรมบทว่า นายพรานออกล่าเนื้อ ด้วยโลกจิตที่อยากได้เนื้อไปขายไปกิน พอเดินไปเห็นพระสงฆ์เข้า ก็คิดว่าตนได้เห็นสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรต่ออาชีพ เป็นการตัดลาภของตน สิ่งดี ๆ ที่ได้เห็นนั้นกลับกลายเป็นพิษเป็นภัยต่อจิต เพราะจิตมีพื้นเสียอยู่แล้ว เพลงบางเพลงที่เราเคยชอบ ฟังแล้วไพเราะ แต่ถ้ามีคนนำมาเปิดให้ฟังขณะที่มีโทสะจัด เสียงเพลงนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรำคาญเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

จิตของเราจำต้องรับอาหารที่ผ่านเข้ามาทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เกือบตลอดเวลา ทั้งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจิตไปในทางสร้างสรรค์หรือในทางทำลาย ฉะนั้น จึงควรระวังเรื่องอาหาร และเรื่องสภาพจิตไว้ให้จงดี หมั่นฝึกจิต บริหารจิต ให้จิตได้ออกก้าง ได้รับการพักผ่อนอย่างแท้จริง เราก็จะประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตที่ประกอบขึ้นจากกายและจิตนี้อย่างครบถ้วน

มีลม หมายถึงมีซึ่งชีวิต

มีเรื่อง คิดหลายหลากหลายมากเกินตา

त्मดลม त्मदชีวิตอนิจจา

त्मदเรื่อง ว่ากันแค่นี้ชีวิตคน

พิธีบำเพ็ญกุศลปีณรมวาร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ณ หอประชุม รร.จปร.

งานรำลึกวันเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม ครบ ๑๑๖ ปี
๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๘

พิธีประดับเครื่องหมายศนายทหารใหม่
(นนร.ชั้นปีที่ ๕ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘)

"เขาชะโงกซูเปอร์"

START

KHA CHA NGOK 31st

NAKHO SUPERHALF

0:54:49
33 K

5:24:49
16 K

KHA CHA NGOK 31st
NAKHONNAYOK
SUPERHALF MARATHON
2025

เสนาศึกษา
เล่มที่ ๔๑ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔

การแข่งขันเดิน - วิ่ง ธำมาศฟมาราธอน 68 " ครั้งที่ 31 วันอาทิตย์ที่ 9 พฤศจิกายน 2568

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
 กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 เสด็จฯ ทรงเป็นประธานการแข่งขัน “เดิน-วิ่ง เขาชะโงก
 เปอร์ฮาล์ฟมาราธอน” ประจำปี ๒๕๖๘ ครั้งที่ ๓๑

START **KHA CHA NGOK 31** **NAKHONNAYOK SUPERHALF MARATHON 2025** **FINISH**

ร.ร.จปร. นำข้าราชการและ นนร.
 เยี่ยมชมงานนิทรรศการอุปกรณ์ป้องกันประเทศ
 (Defense & Security 2025) ครั้งที่ ๑๒
 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

คณะผู้บังคับบัญชา ร.ร.จปร. และ นนร.
 ร่วมชมโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ
 ตอนสัตยาปาลี

พล.อ. เฉลิมพล ศรีสวัสดิ์ อดีต ผบ.ทสส. พร้อมคณะฯ
มอบเงินสนับสนุนกองทุนพัฒนา รร.จปร.

ผช.ผบ.ทบ.(๑) ตรวจเยี่ยมงานด้านส่งกำลังบำรุง รร.จปร. เมื่อวันที่ ๓ ธ.ค. ๖๘

ผู้แทน รร.จปร. ร่วมพิธีวันนวมินทรมหาราช
ร่วมกับ จังหวัดนครนายก

เสนาศึกษา
เล่มที่ ๕๑ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔

ผบ.รร.จปร. ร่วมพิธีทอดกฐิน ทบ.
ประจำปี ๒๕๖๘ ณ วัดวชิรธรรมาราม
อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พิธีทอดกฐิน รร.จปร.
ณ วัดสุทธธรรมาราม

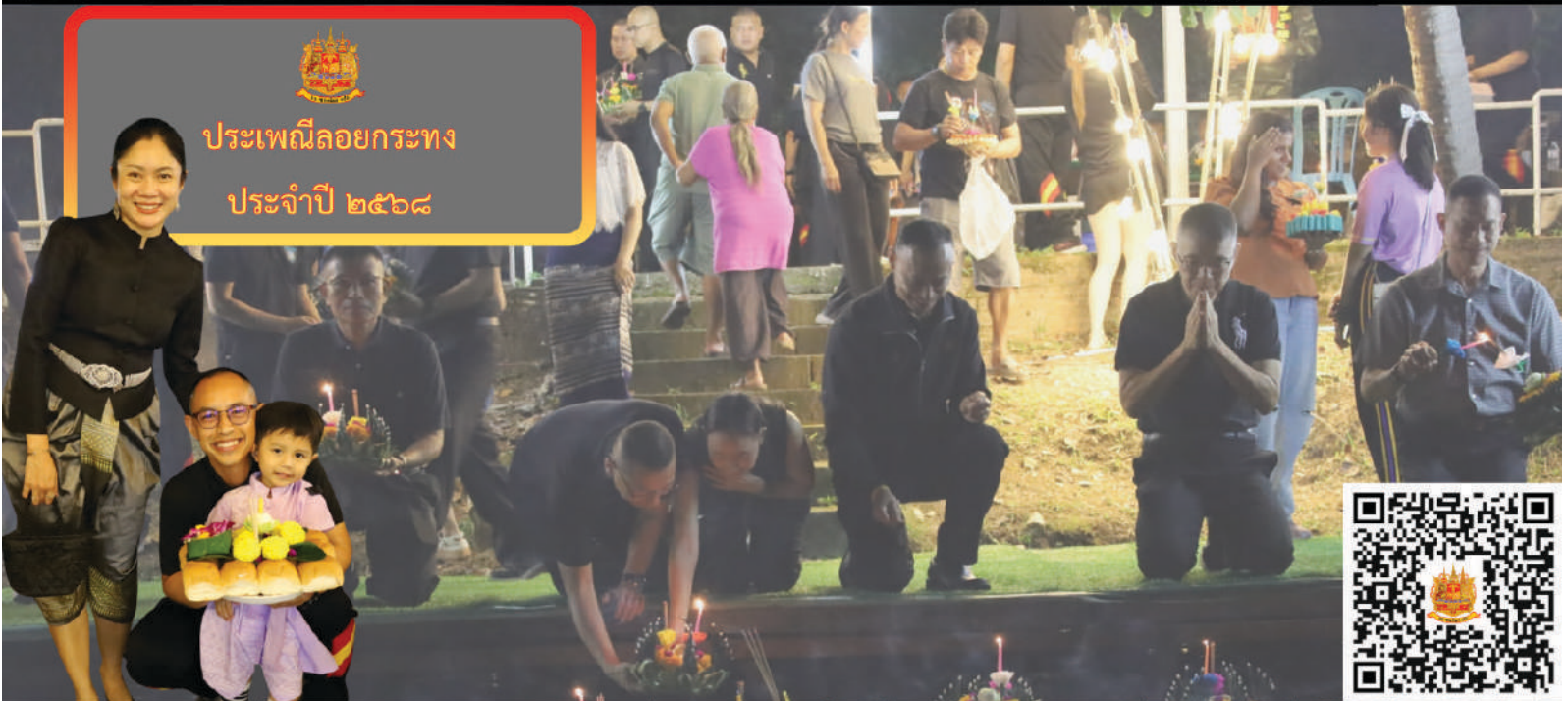

การแข่งขันจักรยานกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๓๓
 ประเภทถนน เมื่อวันที่ ๑๗ ธ.ค. ๖๘
 ณ รร.จปร.

ประเพณีลอยกระทง
 ประจำปี ๒๕๖๘

อาคารพิพิธภัณฑ์กองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ ในพื้นที่กองบัญชาการกองทัพบก (บก.ทบ) (ตอนที่ ๓)

The Royal Thai Army Museum Building within the Area of the Royal Thai Army Headquarters (Part 3)

พ.อ. ทาวร ศุภโชควยชัย/ Col. Tavorn Supachokeauychai

โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่ ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้ :

พื้นที่จอดรถ : ที่จอดรถใต้ดินสามารถรองรับรถยนต์ได้มากถึง ๑๑๓ คัน ต่อวันและมีพื้นที่จอดรถโดยสารขนาดใหญ่ ผู้เข้าชมสามารถจอดรถและเพลิดเพลินกับสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ ที่พิพิธภัณฑ์ให้บริการเพื่อช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พื้นที่นันทนาการหมุนเวียน ศูนย์อาหารและเครื่องดื่ม ห้องฉายภาพยนตร์สารคดี และห้องสุขาที่เพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินเหล่านี้เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดหามาเพิ่มเติมสำหรับผู้เข้าชมทุกคนในการเตรียมความพร้อมและเพื่อทำความเข้าใจขั้นต้นเกี่ยวกับทหารก่อนที่จะเข้าไปถึงตัวอาคารพิพิธภัณฑ์

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว : เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ตั้งอยู่ใกล้กับทางเข้าหลักของชั้นใต้ดิน ให้บริการแผนที่และส่วนบริการต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์ และข้อมูลทั่วไปของพิพิธภัณฑ์กองทัพบกผ่านแผ่นพับโบรชัวร์ที่สามารถหยิบได้ฟรี หรือให้ผู้เข้าชมดาวน์โหลดแอปพลิเคชันของพิพิธภัณฑ์เพื่อดูแผนที่และข้อมูลในระบบออนไลน์ด้วย QR Code ผู้เข้าชมทั้งแบบมาเป็นกลุ่มคณะและรายบุคคลจะได้รับแจ้งล่วงหน้าเกี่ยวกับประเภทและเนื้อหาของแต่ละห้องจัดแสดง นิทรรศการหมุนเวียนที่จัดอยู่ กิจกรรมร่วมสนุกและโปรแกรมพิเศษต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีบริการ ตารางเวลาแสดงภาพยนตร์สั้น รวมถึงข้อปฏิบัติและคำแนะนำในการเข้าชม ในบริเวณนี้มีที่นั่งพักอำนวยความสะดวกพร้อมเคาน์เตอร์บาร์ที่บริการของว่างและเครื่องดื่มให้ผู้เข้าชม

ร้านขายของที่ระลึก : นอกจากโบรชัวร์และแผ่นพับที่แจกแล้ว ผู้เข้าชมบางคนอาจต้องการของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อเก็บไว้เป็นที่ความทรงจำของการเยี่ยมชม ร้านขายของที่ระลึกจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนและสินค้าต่าง ๆ เช่น ปากกา สมุด พวงกุญแจ หมวก ป้าย ไปสการ์ด หนังสือทางทหาร ตลอดจนผลิตภัณฑ์ทำมือท้องถิ่นอื่น ๆ ร้านนี้ตั้งอยู่ใกล้ทางเข้าหลักซึ่งใช้เป็นทางออกหลักด้วย

แผนภาพที่ ๑๒ ทัศนียภาพศูนย์บริการ
Figure 12: Visitor Center and Souvenir Shop

นิทรรศการหมุนเวียน : เพื่อดึงดูดผู้เข้าชมและตอบสนองความสนใจพิเศษ นิทรรศการหมุนเวียนจึงได้พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น โดยจะเป็นไปตามเทรนด์หรือหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราชผู้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทยทรงออกรบกับกองทัพพม่าและประกาศชัยชนะในสงครามและคืนอธิปไตยให้กับประเทศไทย ความดีความชอบและกล้าหาญของพระองค์จึงได้นำมาใช้เป็นรูปแบบของนิทรรศการ

Facilities in The New Museum Development Project

Parking Area: The underground parking area can accommodate up to 113 cars per day and has a large parking area for buses. Visitors can park their cars and enjoy various facilities provided by the museum to enhance their learning experience, such as a visitor center, rotating exhibition area, food and beverage center, documentary film screening room, and adequate restrooms. These underground facilities are additional facilities provided for all visitors to prepare and gain a basic understanding of the military before entering the museum building.

Visitor Center: This information counter is located near the main entrance of the basement. It provides a map of the museum and various services and general information about the Army Museum through free brochures or visitors can download the museum application to view the map and information online with QR Code. Both groups and individuals will be informed in advance about the types and contents of each exhibition room, rotating exhibitions, fun activities and special programs, facilities provided, the schedule of short films, and guidelines and instructions for viewing. There is a seating area with a bar counter serving snacks and drinks for visitors.

Souvenir Shop: In addition to the brochures and pamphlets distributed, some visitors may want to buy souvenirs from other museums to keep as a memory of their visit. The souvenir shop sells stationery and other items such as pens, notebooks, key chains, hats, signs, postcards, military books, and other local products. The shop is located near the main entrance, which also serves as the main exit.

แผนภาพที่ ๑๓ ทัศนียภาพลานนิทรรศการหมุนเวียน
Figure 13: Rotating Exhibitions Area

Rotating Exhibitions: To attract visitors and meet their special interests, rotating exhibitions have been developed to meet these needs, following trends or interesting topics. For example, King Naresuan the Great, the beloved monarch for Thais' people, fought against the Burmese army and declared victory in the war and returned sovereignty to Thailand. His determination and bravery were used as a form of exhibition to honor his heroism. Visitors can learn about historical information

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๕๑ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

เพื่อเกิดเกียรติวีรกรรมของพระองค์ ผู้เข้าชมสามารถรับรู้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผ่านการจัดแสดงภาพสามมิติ แบบจำลองปืนใหญ่ และอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่จัดแสดงในตู้กระจก รวมถึงโปรแกรมเชิงโต้ตอบและภาพยนตร์สั้นที่สามารถถ่ายทอดความรู้และความบันเทิงได้

ห้องฉายภาพยนตร์สารคดี : ห้องโถงขนาดใหญ่สามารถรองรับผู้ชมได้สูงสุดประมาณ ๑๒๐ คนต่อการแสดงแต่ละครั้ง โดยจะนำเสนอประวัติศาสตร์ สงครามและที่มาของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์กองทัพผ่านการฉายวีดิทัศน์ เพื่อปูพื้นฐานความรู้ให้เข้าใจบทบาทของกองทัพบก มีการแสดงขบวนแถวทหาร จากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีพร้อมฉากเวทีแบบพื้นหลังสามมิติ พร้อมนำเสนอเทคนิค แสง สี เสียง และเอฟเฟกต์พิเศษเพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้เข้าชมทุกคน

ศูนย์อาหารและเครื่องดื่ม : ศูนย์อาหารแห่งนี้มีอาหารให้เลือกรับประทานหลากหลายในราคาย่อมเยา และรองรับกลุ่มผู้เข้าชมได้ถึง ๑๒๐ คน แต่ละร้านจะตกแต่งในสไตล์ไทยโมเดิร์นคลาสสิก โดยจะนำภาพประวัติศาสตร์ การทหารประเภทต่าง ๆ มาติดตั้งและตกแต่งภายในเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ศูนย์อาหารแห่งนี้ยังใช้เป็นจุดนัดพบสำหรับกลุ่มผู้เข้าชมและเป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์ในการเข้าชม

ห้องสุขา : ห้องสุขาใหม่ถูกสร้างขึ้นในจำนวนที่เพียงพอเพื่อรองรับผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์จำนวนมากทั้งชายและหญิง ห้องสุขาจะมีขนาดกว้างขวาง สะอาด และได้มาตรฐานตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัย รวมถึงยังมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้ทุพพลภาพอีกด้วย ห้องสุขาจะอยู่ใกล้กับห้องฉายภาพยนตร์สารคดี และศูนย์อาหารเพื่ออำนวยความสะดวกของผู้เข้าชมและใกล้กับบันไดทางขึ้นชั้นล่างของอาคารพิพิธภัณฑ์

การวิเคราะห์โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่ : แม้ว่าโครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินจะเป็นทางออกที่เหมาะสมในการใช้พื้นที่ของกองบัญชาการกองทัพบกที่มีอยู่อย่างจำกัดและตอบสนองต่อการรักษาองค์ประกอบโดยรวมของพิพิธภัณฑ์และภูมิทัศน์ให้คงอยู่ในสภาพเดิม แต่ยังคงต้องวิเคราะห์ด้วยว่ามีมูลค่ากับการลงทุนและการก่อสร้างหรือไม่เพียงใด ผ่านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis)

SWOT Analysis	
จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>๑. โครงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินสามารถรักษาคุณลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารพิพิธภัณฑ์ที่ได้โดยถนนและสนามหญ้าด้านหน้าอาคารยังคงจัดลักษณะเดิม</p> <p>๒. การย้ายจุดตรวจรักษาความปลอดภัยที่ทางเข้าใต้ดินแทนจุดตรวจทางเข้าหลักของ บก.ทบ. ช่วยเพิ่มความสะดวกให้สาธารณชนที่เป็นพลเรือนให้เข้ามายังพิพิธภัณฑ์ได้ง่ายและมีที่จอดรถใต้ดินที่เพียงพอต่อรถสาธารณะและรถยนต์ส่วนบุคคล</p> <p>๓. การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับและข้อกำหนดของ บก.ทบ. และเป็นการแก้ปัญหาที่จอดรถของกำลังพลได้อีกด้วย</p> <p>๔. โครงการนี้สามารถรองรับผู้ชมภายนอกได้จำนวนมาก ช่วยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ศูนย์อาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวร้านขายของที่ระลึก ส่วนนิทรรศการหมุนเวียน เพื่อสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เข้าชม</p>	<p>๑. โครงการก่อสร้างและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินต้องการเงินสนับสนุนในการลงทุนจำนวนมากโดยเฉพาะจากกองทัพบกและภาครัฐ โครงการอาจจะถูกเลื่อนออกไปหรือไม่สามารถดำเนินการได้หากมีงบประมาณจำกัด ผู้แทนพิพิธภัณฑ์กองทัพบกต้องชี้แจงความสำคัญขอโครงการเพื่อให้ได้งบประมาณสนับสนุน</p> <p>๒. ที่จอดรถใต้ดินของสนามหญ้าหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์อาจถูกใช้ผิดวัตถุประสงค์ โดยกลายเป็นที่จอดรถของข้าราชการภายใน บก.ทบ.เอง ทำให้ประชาชนที่จะเข้าชมยังมีประสบกับปัญหาไม่มีที่จอดรถรองรับ</p>
โอกาส	ปัญหาและอุปสรรค
<p>๑. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น ห้องฉายภาพยนตร์สั้นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและพื้นที่นิทรรศการหมุนเวียน ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้และเข้าใจบริบทของกองทัพมากขึ้น ในขณะที่ศูนย์อาหาร ร้านขายของที่ระลึก และที่นั่งที่เพียงพอสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานและนำไปสู่ความพึงพอใจในองค์กร</p> <p>๒. รูปแบบการก่อสร้างและตกแต่งภายในใหม่เป็นการออกแบบร่วมสมัยผสมผสานสไตล์โมเดิร์นคลาสสิกเข้ากับวัสดุสมัยใหม่ จึงช่วยเสริมคุณค่าของพิพิธภัณฑ์ และรักษาเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมอาคารได้อย่างยั่งยืนสืบไป</p> <p>๓. การติดตั้งสื่อผสมที่มีนวัตกรรมสูงทั้งด้านแสง สี เสียง เอฟเฟกต์พิเศษและโปรแกรมเชิงโต้ตอบ เพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอให้ผู้ชมทุกเพศทุกวัย เข้าใจและเข้าถึงสิ่งที่พิพิธภัณฑ์ต้องการถ่ายทอด ในขณะที่ผู้ชมสามารถเพลิดเพลินกับการนำเสนอและตีความประวัติศาสตร์ของกองทัพได้ดีและเหมาะสมขึ้น ก่อเกิดทัศนคติเชิงบวกมากกว่าแต่ก่อน</p>	<p>๑. ทัศนคติเชิงลบด้านทหารและการแทรกแซงทางการเมืองกับทางเศรษฐกิจยังคงมีอยู่ในสังคมและการรับรู้ของประชาชน พิพิธภัณฑ์กองทัพบกต้องสร้างการรับรู้ใหม่เปลี่ยนทัศนคติเชิงลบเป็นเชิงบวกเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนด้วยสื่อสารมวลชนที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. เนื่องจากพิพิธภัณฑ์กองทัพบกยังคงตั้งอยู่ในพื้นที่ บก.ทบ. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของกองทัพที่มีแต่ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ผู้สนใจเข้าชมต้องประสานและจองรอบเข้าชมล่วงหน้าและแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบซึ่งใช้เวลาและมีกระบวนการหลายขั้นตอน อาจสร้างความไม่พอใจและหงุดหงิดกับกลุ่มผู้เข้าชมได้</p> <p>๓. การแข่งขันในธุรกิจพิพิธภัณฑ์เพิ่มขึ้น พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งพยายามหาจุดแข็งและจุดขายให้ตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้ชม ดังนั้นพิพิธภัณฑ์กองทัพบกจึงมีคู่แข่งชั้นสูงและต้องพัฒนาให้มีขีดความสามารถแข่งขันกับพิพิธภัณฑ์ที่อื่น ๆ ได้</p>

through three dimensional displays, models of cannons and weapons displayed in glass cases, as well as interactive programs and short films that can convey knowledge and entertainment.

Cinematic Briefing Room: This large hall can accommodate up to approximately 120 viewers per show. It presents the history of war and the origin of the establishment of the Army Museum through video screenings to lay a foundation of knowledge and understand the role of the Army. There are military parades by well-trained officers with a 3D background stage, along with presentations of lighting, color, sound, and special effects to impress all visitors.

Food and Beverage Area: This food court offers a wide variety of food at affordable prices and can accommodate up to 120 visitors. Each shop is decorated in a modern classic Thai style, with various types of military history images installed and decorated to create an educational atmosphere. The food center also serves as a meeting point for visitors and a place to exchange ideas or experiences during the visit.

Restrooms: New restrooms have been built in sufficient numbers to accommodate the large number of visitors to the museum, both male and female. The toilets will be spacious, clean, and meet hygiene standards, including toilets for the elderly and disabled. The toilets will be located near the documentary screening room and the food center for the convenience of visitors and near the stairs leading to the lower floor of the museum building.

แผนภาพที่ ๑๔ ทัศนียภาพห้องฉายภาพยนตร์สารคดี
Figure 14: Cinematic Briefing Room

แผนภาพที่ ๑๕ ทัศนียภาพศูนย์อาหารและเครื่องดื่ม
Figure 15: Food and Beverage Area

ผลลัพธ์คาดว่าจะได้รับและประโยชน์จากการพัฒนาพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่

๑. เพื่อเพิ่มความสนใจของสาธารณชนทั่วไปในเรื่องการนำเสนอของพิพิธภัณฑ์

การพัฒนาพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่สามารถกระตุ้นความสนใจด้านประวัติศาสตร์และการทหารในหมู่ประชาชนทั่วไปมากยิ่งขึ้น เพราะการจัดแสดงแบบใหม่ที่มีเทคนิคการนำเสนอสามารถเข้าถึงได้ง่าย ครอบคลุมเนื้อหาในทุกด้าน ผู้เข้าชมสามารถตีความได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ดังนั้นผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการทหารมาก่อนก็สามารถเพลิดเพลินกับการเยี่ยมชมผ่านการนำเสนอที่น่าสนใจที่ทั้งความรู้และความบันเทิงในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดหาเพิ่มเติม อาทิ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์อาหาร และร้านค้าต่าง ๆ ช่วยเติมเต็มประสบการณ์และตอบสนองความต้องการของผู้มาเยือนในองค์รวม

แผนภาพที่ ๑๖ ทศนิยมภาพลานสนามหญ้าที่ปรับปรุงใหม่
Figure 16: Illustration of the New Large Lawn with Underground

๒. เพื่อสร้างการรับรู้และการตีความเชิงบวกในหมู่ผู้ชมพิพิธภัณฑ์

การรับรู้เชิงลบเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจของกองทัพจะลดลง เนื่องจากประชาชนจะมีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบที่แท้จริงของกองทัพ พวกเขามีโอกาสได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและมีส่วนร่วมผ่านจัดแสดง การติดตั้งการนำเสนอด้วยนวัตกรรมแบบใหม่สามารถเพิ่มศักยภาพให้ผู้ชมพิพิธภัณฑ์สามารถตีความได้ด้วยตนเองและร่วมแบ่งปันแนวคิดหรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๓. เพื่อลดข้อจำกัดของชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าชม การพัฒนาพื้นที่ใต้ดินใหม่สามารถช่วยให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงพื้นที่พิพิธภัณฑ์ได้สะดวกกว่าเดิม เนื่องจากรถสาธารณะและรถส่วนบุคคลจะได้รับการตรวจสอบความปลอดภัยที่จุดตรวจใต้ดินแทน ผู้ที่มาติดต่อพิพิธภัณฑ์จึงสะดวกและไม่ลังเลที่จะเข้ามาอีกต่อไป การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ลานสนามหญ้าหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นโอกาสที่ดีสำหรับพิพิธภัณฑ์ในการดึงดูดผู้เข้าชมให้เพลิดเพลินกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น

๔. เพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางกฎหมายและข้อบังคับขององค์การกองทัพบก

การพัฒนาพื้นที่ใต้ดินใหม่เป็นไปตามกฎระเบียบของกองทัพและปฏิบัติตามสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์อาคารพิพิธภัณฑ์และสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบให้คงสภาพเดิมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นโครงการพัฒนาดังกล่าวจึงไม่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสถานที่และภูมิทัศน์องค์รวม ในความเป็นจริงแล้วกลับช่วยรักษาคุณลักษณะทางสถาปัตยกรรมและความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ให้คงอยู่ต่อไป

๕. เสริมสร้างความยั่งยืนในตนเองของพิพิธภัณฑ์

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินเปิดโอกาสให้พิพิธภัณฑ์ขายผลิตภัณฑ์และบริการโดยตรงแก่ผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์จะมีรายได้จากการขายสินค้าของที่ระลึก และรายได้จากการขายอาหารและเครื่องดื่มที่ศูนย์อาหาร รวมถึงรายได้จากการให้เช่าพื้นที่ขายอาหารต่าง ๆ อีกด้วย รายได้เพิ่มเติมเหล่านี้สามารถช่วยเหลือพิพิธภัณฑ์กองทัพบกในการพัฒนาและปรับปรุงในส่วนที่จำเป็นของพิพิธภัณฑ์นอกเหนือจากการสนับสนุนงบประมาณหลักจากทางทหารและภาครัฐ

๖. เพื่อกระตุ้นการสนับสนุนทางการเงินและความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐและเอกชน

การพัฒนาแบบการนำเสนอและสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมสามารถกระตุ้นจำนวนยอดผู้เข้าชมให้มากยิ่งขึ้นและเป็นโอกาสอันดีสำหรับพิพิธภัณฑ์ในการดึงดูดองค์กรภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ช่วยสนับสนุนทางการเงินเพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์ นอกจากการสนับสนุนหลักจากทางทหารและ

Expected Outcomes and Benefits from the Development of the New Museum Format

1. To increase the general public's interest in the presentation of the museum

The development of the new museum format can stimulate the general public's interest in history and the military more because the new exhibitions with easy-to-access presentation techniques cover all aspects of the content. Visitors can easily interpret them without complications. Hence, those who do not have basic knowledge about history and the military can enjoy their visit through interesting presentations that provide both knowledge and entertainment at the same time. In addition, additional facilities such as a visitor center, a food court, and shops help complete the experience and meet the needs of visitors as a whole.

2. To create positive perceptions and interpretations among museum visitors

Negative perceptions about the military's political and economic intervention will be reduced because the public will have a better understanding of the military's true role and responsibilities. They will have the opportunity to receive accurate information and participate in the exhibitions. The installation of new innovative presentations can enhance the potential for museum visitors to interpret by themselves and share ideas or experiences with each other.

3. To reduce community constraints and promote visitor participation

The development of a new underground area can help vehicles access the museum area more conveniently because public and private vehicles will be subject to security checkpoints underground instead. Visitors to the museum will be more convenient and will not hesitate to enter. The provision of facilities under the lawn in front of the museum building is a good opportunity for the museum to attract visitors to enjoy the activities created.

4. To comply with the legal restrictions and regulations of the Royal Thai Army

The development of the new underground area is in accordance with the regulations of the Royal Thai Army and complies with the contract on the conservation of the museum building and the surrounding environment to remain as original as possible. Therefore, the development project does not affect the change of the site and the overall landscape. In fact, it helps to maintain the architectural characteristics and significance of the museum.

5. To enhance the self-sustainability of the museum

The development of underground facilities allows the museum to sell products and services directly to visitors. The museum will earn income from the sale of souvenirs and income from the sale of food and beverages at the food court, as well as income from renting out various food stalls. These additional incomes can help the Royal Thai Army Museum develop and improve the necessary parts of the museum in addition to the main budget support from the military and the government.

6. To stimulate financial support and cooperation from government and private organizations

The development of additional presentation formats and facilities can stimulate the number of visitors and is a good opportunity for the museum to attract other government and private organizations to provide financial support for the development of the museum. In addition to the main support from the military and the government. This army museum can also form

ภาครัฐแล้ว พิพิธภัณฑ์ยังสามารถสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กรมศิลปากร (The Fine Arts Department) ศูนย์ภูมิภาคด้วยโบราณคดีและวิจิตรศิลป์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO-SPAFA) สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในท้องถิ่น ตลอดจนประชาชนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนกิจการพิพิธภัณฑ์กองทัพบก

๗. เพื่ออนุรักษ์ความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ตลอดไป

ปัญหาปัจจุบันของพิพิธภัณฑ์คือไม่มีที่จอดรถรองรับยานพาหนะจำนวนมาก จึงใช้ลานด้านหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์และเสาชิงช้าเป็นที่จอดรถชั่วคราว จนถึงปัจจุบัน การสร้างที่จอดรถใต้ดินใต้ลานสนามหญ้าที่มีอยู่สามารถใช้เป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่จอดรถภายในบริเวณกองบัญชาการกองทัพบก ซึ่งการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นไว้ใต้พื้นดินเพื่อรองรับผู้มาเยือนยังเป็นแนวคิดที่เหมาะสมในการอนุรักษ์ความสำคัญและอัตลักษณ์ของสถานที่ไว้ได้ดั้งเดิม ในขณะที่เดียวกันสิ่งเหล่านี้ก็เพิ่มเติมความรู้ ภูมิใจและให้ความบันเทิงแก่ผู้เข้าชมทุกคน

๘. เพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของกองทัพบกแก่ผู้เยี่ยมชมทุกคน

การพัฒนาวัฒนธรรมการนำเสนอและสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ทำให้พิพิธภัณฑ์มีศักยภาพที่ดีในการถ่ายทอดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์กองทัพ บทบาทและความรับผิดชอบแก่ผู้ชมพิพิธภัณฑ์ทุกเพศทุกวัย ผู้เข้าชมได้รับการกระตุ้นในการเรียนรู้และตีความสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีที่เหมาะสมและสมเหตุสมผลมากขึ้นตลอดการชมนิทรรศการ พวกเขาได้รับความบันเทิงผ่านการนำเสนอสื่อผสมที่สนุกสนานและโปรแกรมเชิงโต้ตอบ เมื่อพิจารณาจากที่ตั้งปัจจุบันของพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่ในใจกลางเมืองหลวงของกรุงเทพมหานคร พิพิธภัณฑ์แห่งนี้สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาประวัติศาสตร์ทางทหารสำหรับประชาชนทุกคน

๙. เพื่อนำเสนอร่างพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่ผลักดันเชิงนโยบายให้แก่กองทัพบก

นโยบายและแผนล่วงหน้าของการพัฒนาพิพิธภัณฑ์กองทัพบก รูปแบบใหม่ทั้งระบบการบริหารองค์กรพิพิธภัณฑ์แบบใหม่และโครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใต้ดินตามที่คุณเขียนบทความได้นำเสนอ ได้รับการผลักดันเชิงนโยบายให้แก่กองทัพบกเพื่อเป็นข้อพิจารณาให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาปรับปรุง มีการสนับสนุนด้านเงินทุนและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้โครงการดังกล่าวสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงและเกิดประโยชน์ทั้งแก่พิพิธภัณฑ์กองทัพบกเองและนำไปสู่ภาพลักษณ์เชิงบวกของกองทัพบกในองค์กรรวม

บทสรุปและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์ทหารรูปแบบใหม่

มีผู้กล่าวไว้ว่า “หากผู้ใดอยากรู้อารยธรรมของแต่ละประเทศ ก็แค่ไปพิพิธภัณฑ์นั้นแล้วท่านจะทราบเรื่องราวทั้งหมด” แนวคิดนี้มีส่วนอยู่จริง เพราะพิพิธภัณฑ์เป็นที่เก็บสมบัติของชาติ เอกสารและจดหมายเหตุ ซึ่งผู้คนสามารถสัมผัสกับประวัติศาสตร์ได้ ในทำนองเดียวกัน พิพิธภัณฑ์ทหารเป็นพื้นที่สำหรับการรำลึกของประชาชนในชาติที่ว่าว่าจะดำรงรักษาชาติได้นั้น ต้องต่อสู้ดิ้นรนอย่างไรในสมรภูมิต่าง ๆ ผ่านสายตาของผู้พบเห็นหรือวีรชนผู้รอดชีวิตในสนามรบนั้น ๆ พิพิธภัณฑ์กองทัพบกประสบปัญหาข้อจำกัดการใช้พื้นที่เนื่องจากตัวอาคารเป็นส่วนหนึ่งของกองบัญชาการกองทัพบกซึ่งเป็นฐานปฏิบัติการทางทหารหลักของประเทศและเป็นพื้นที่หวงห้ามที่มีการรักษาความปลอดภัยสูง ดังนั้นประชาชนทั่วไปจึงเข้าไปในพิพิธภัณฑ์ได้ค่อนข้างจำกัด ต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเข้ามาและจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของกองทัพเสียก่อน แม้ว่าทางพิพิธภัณฑ์จะพยายามเพิ่มความสนใจของสาธารณชนและการเข้าร่วม แต่การจัดแสดงในปัจจุบันค่อนข้างนิ่งและไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการสื่อสารหรือนำเสนอข้อมูล จึงนำไปสู่การตีความที่ไม่สมบูรณ์หรือรับข้อมูลผิดในหมู่ผู้เข้าชม ทั้งนี้พิพิธภัณฑ์ยังขาดการสนับสนุน

alliances with other agencies such as the Tourism Authority of Thailand (TAT), the Fine Arts Department, the Southeast Asian Regional Centre for Archaeology and Fine Arts (SEAMEO-SPAFA), the International Council on Monuments and Sites (ICOMOS), local schools and universities, and local people to support the Royal Thai Army Museum.

7. To preserve the significance of the Royal Thai Army Museum

The current problem of the museum is that there is no parking space to accommodate a large number of vehicles. Therefore, the area in front of the museum building and the flagpole have been used as temporary parking until now. The construction of an underground parking lot under the existing lawn can be a solution to the parking problem within the Royal Thai Army Headquarters. Creating necessary facilities underground to accommodate visitors is also an appropriate idea to preserve the significance and identity of the place authentically. At the same time, these accommodations have fulfilled knowledge, motivate, and entertain all visitors as well.

8. To develop the museum into a learning resource for the Royal Thai Army for all visitors

The development of innovative presentation and additional facilities gives the museum a good potential to convey important information about the history of the army, its roles, and responsibilities to museumgoers of all ages. Visitors are stimulated to learn and interpret things in a more appropriate and sensible way throughout the exhibition. They were entertained through the fun multimedia presentation and interactive programs. Considering the current location of the museum in the heart of the capital city of Bangkok, the museum can be developed into a source of learning and studying military history for all people.

9. To represent the forward plan of the new museum model to the Royal Thai Army

The policy and forward plan for the development of a new model of the Royal Thai Army Museum, including the new museum management system and the underground facilities development project as presented by the author of the article, has been pushed policy for the Royal Thai Army to consider the importance of development and improvement. There is support in terms of funding and resources so that the project can be put into practice and benefit the Royal Thai Army Museum and lead to a positive image of the Royal Thai Army as a whole.

Summary and Suggestions for New Management Models of Military Museums

“If anyone wants to know the civilization of each country, just go to that museum and you will know the whole story.” This idea is true because museums are places where national treasures, documents, and archives are kept, where people can experience history. Similarly, military museums are places for the nation’s people to remember how the nation was fought in various battlefields through the eyes of witnesses or survivors of those battlefields. The Army Museum faces space limitations because the building is part of the Army Headquarters, which is the country’s main military base and is a restricted area with high security. Therefore, the general public’s access to the museum is quite limited. They must notify the purpose of their visit and must first obtain permission from the military unit. Although the museum has tried to increase public interest and participation, the current exhibitions are rather static and not very effective in communicating or presenting information, led to incomplete interpretations or misinformation among visitors. The museum also lacks financial support to improve the format of its displays and exhibitions to make them more attractive, and necessary facilities are insufficient, such as a visitor center, a movie theater,

บทอัศจรรย์ในพระอภัยมณี จินตนาการสร้างสรรค์ของอสุหทรภู์ (ตอนที่ ๑)

พ.น.ท.หญิง สศ.บุษดี อสสิวรรสน : ผู้เขียน

บทอัศจรรย์ หรือฉากความรักของตัวละครในวรรณคดีนั้น เป็นพื้นที่การใช้จินตนาการสร้างสรรค์ซึ่งแสดงออกด้วยศิลปะ การใช้ภาษาชั้นสูงของกวีที่รังสรรค์เรื่อง “อนาจาร” มาร้อยเรียงให้ “ วิจิตรพิสดาร ” เป็นความเปรียบที่เว้นช่องว่างให้ผู้อ่านได้เติมเต็มจินตนาการของตัวเองลงไป แต่ละคนอาจคิดเห็นภาพที่แตกต่างกัน ได้รับความรู้สึกที่แตกต่างกันได้ซึ่งเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของการอ่านหนังสือ

ฉากสังวาส หรือฉากความรักในวรรณคดีไทยที่เรียกว่า บทอัศจรรย์ มีใช้การเล่าเรื่องธรรมดา หากแต่เป็นการแสดงฉากความรักซึ่งเป็นเรื่องต้องห้ามในสังคม ด้วยการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ดวงมณ จิตรจำนงค์ (๒๕๕๔, น.๑๑๑) เสนอว่า ศิลปะการประพันธ์บทอัศจรรย์สะท้อนถึงความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติผ่านงานศิลปะ บทอัศจรรย์จึงสะท้อนให้เห็นความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ และความคิดสร้างสรรค์ของกวี

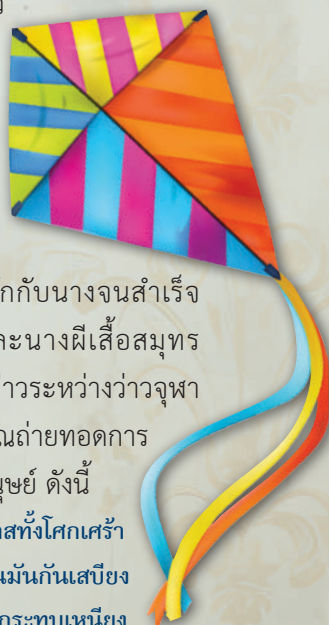
หากจะกล่าวถึงบทอัศจรรย์ในวรรณคดีไทยที่ผู้เขียนเห็นว่ามี “จินตนาการ” และ “สร้างสรรค์” จนเรียกได้ว่า “แหวกขนบ” ซึ่งผู้เขียนรู้สึกว่าจะต้องนำมาเล่าให้ผู้ที่ไม่เคยอ่านพระอภัยมณีตั้งแต่ต้นเรื่อง หรือผู้ที่เคยอ่านแล้วหลงลืม ให้ได้กลับมาอ่านและลองใช้หัวให้สัมผัสวรรณคดีเรื่องนี้อีกครั้ง

บทอัศจรรย์บทแรกในเรื่องพระอภัยมณี เกิดขึ้นเมื่อพระอภัยมณีถูกนางผีเสื้อสมุทรลักพาตัวไปในถ้ำ

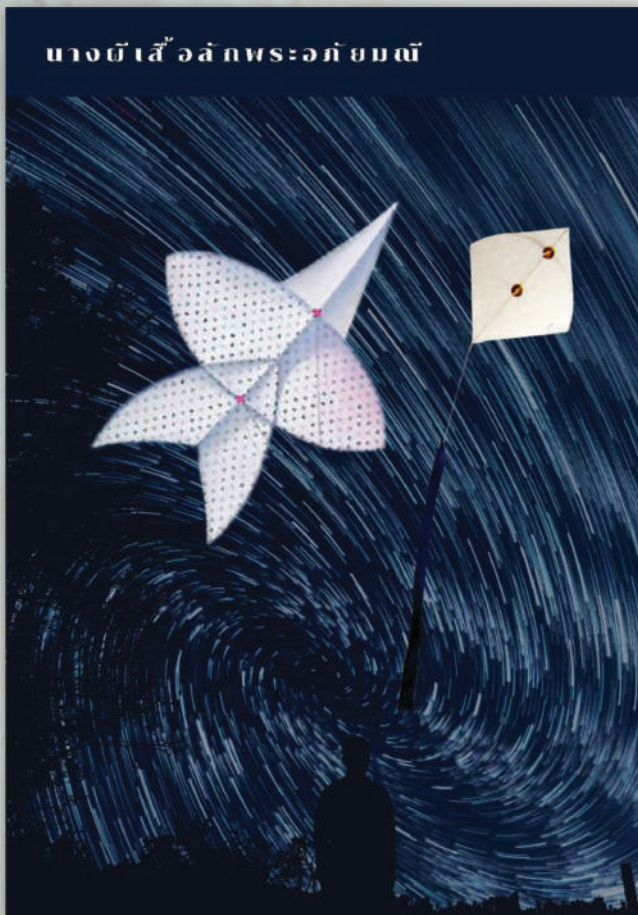
นางผีเสื้อสมุทรแปลงกายเป็นหญิงสาวรูปโฉมงดงาม แต่พระอภัยมณีก็รู้อยู่เป็นแน่เพราะ “แววจักขุหายทั้งซ้ายขวา” พระอภัยมณีจึงแสดงความรังเกียจ ต้าทอนางยักษ์ด้วยถ้อยคำหยาบคาย แต่นางยักษ์ก็ไม่ได้ย่อท้อ พยายามเล่าโลมให้พระอภัยมณีร่วมรักกับนางจนสำเร็จ ในบทรักของพระอภัยมณีและนางผีเสื้อสมุทรสุนทรภู์นำภาพของ ‘การเล่นว่าวระหว่างว่าวจุฬาและว่าวปักเป้า’ มาเป็นสัญลักษณ์ถ่ายทอดการร่วมรักต่างสายพันธุ์ระหว่างยักษ์กับมนุษย์ ดังนี้

พระพิงค์คำจำจิตพิศवास ผีนารมดเสมพาสทั้งโศกเศร้า
การโลกย์ดีชั่วยอมมัวเมา เหมือนอดข้าวกินมันกันเสปียง
เกิดกุลาว่าว่าวปักเป้าติด กระแซะขีดขากบกระทบเหนียง
กุลาสายย้ายหนืดแก้อีง บักเป้าเหวี่ยงชักแฉและกระแซะขีด
กุลาโคลงไม่สู้อล่องกะพล่องกะแพลง บักเป้าแทงตะละทีไม่มีมิติด
จะแก้อีกไม่หลุดสุดความคิด ประกบติดตงผางลงกลางดิน

บทอัศจรรย์บทนี้เริ่มด้วยการบอกว่าสถานการณ์นี้พระอภัยมณี “จำใจ” ร่วมรักกับนางผีเสื้อสมุทร จากนั้นสุนทรภู์ได้นำภาพของ “การเล่นว่าวระหว่างว่าวจุฬาและว่าวปักเป้า” มาเป็นสัญลักษณ์ถ่ายทอดการร่วมรักต่างสายพันธุ์ระหว่างยักษ์กับมนุษย์ ญาณดา อารัมภีร์ (๒๕๖๕) อธิบายว่า ว่าวจุฬาหรือว่าวกุลา มีรูปร่าง ๕ แฉก หัวแหลมรูปกรวย เนื่องจากเป็นว่าว

นางผีเสื้อภุมณี

ขนาดใหญ่ สุนทรภู่จึงใช้แทน นางผีเสื้อสมุทร ส่วนว่าวปักเป้า (ปากป้าว) เป็นว่าวหางยาว ขนาดเล็กกว่าว่าวจุฬา สุนทรภู่จึงใช้แทนพระอภัยมณี

ว่าวจุฬา (จุลา) และปักเป้า (ปากป้าว) เป็นว่าวที่เล่นคู่กันหรือเล่นพ่นกัน ในสมัยโบราณ ในบทอาศรัยนี้สุนทรภู่พาให้ผู้อ่านเห็นภาพการเล่นว่าวที่เริ่มด้วยว่าวจุฬาเข้ารุกว่าวปักเป้าก่อน จากนั้นปักเป้าก็ตีสู้ จุลาสายย้ายหนีแต่ด้วยตัวใหญ่ทำให้ “โคลง” ไม่ “คล่อง” ปักเป้าตัวเล็กแต่ว่องไว “แทงทะเลที่ไม่มีผิวด” ในที่สุดว่าวจุฬาหรือนางผีเสื้อสมุทร ก็เสียท่า

ว่าวปักเป้าหรือพระอภัยมณี พยายามหนีแค่ไหนก็หนีไม่พ้น ต้องตกลงมาในแดนของจุลาเอง ดังที่สุนทรภู่บรรยายว่า “จะแก้ไขก็ไม่หลุดสุดความคิด ประกบติดตงผางลงกลางดิน”

บทอาศรัยบทนี้ แสดงให้เห็นจินตนาการสร้างสรรค์ของสุนทรภู่ที่นำการเล่นว่าวมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของมนุษย์ นำเรื่องต้องห้าม (ฉากร่วมรัก) มากเล่าอย่างออกรส โดยใช้สัญลักษณ์ที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ยังสะท้อนความเป็นมนุษย์ผ่านตัวละครพระอภัยมณี ดังจะเห็นว่าแม้พระอภัยมณีจะจำใจร่วมรักกับนางผีเสื้อสมุทร เพราะรังเกียจที่เป็นยักษ์ แต่ด้วยความเป็นมนุษย์ที่มีกิเลสตัณหา ยังมีความต้องการทางเพศ เมื่อต้องมาอยู่กับยักษ์เพียงลำพัง ก็ต้องร่วมรักกับยักษ์ได้เปรียบกับการไม่มีข้าว ก็ต้องกินมันประทังชีวิต ดังที่สุนทรภู่กล่าวว่า

การโลกีย์ช่วยยอมมัวเมา เหมือนอดข้าวกินมันกันเสปียง

บทอาศรัยของพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทร เป็นเพียงบทอาศรัยบทแรกของวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ยังมีบทอาศรัยที่สะท้อนจินตนาการสร้างสรรค์ของสุนทรภู่อีกหลายบทที่ผู้เขียนจะได้นำมาเล่าในตอนต่อไป เพื่อหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านบ้างไม่มากก็น้อย และหวังว่าจะจุดไฟในการอ่านให้เกิดขึ้นในใจของใครบางคน

จากการอ่านเรื่องพระอภัยมณี ผู้เขียนเห็นว่ามิอะไร น่าสนมากกว่าสิ่งที่เราได้เคยเรียน เคยท่องจำในสมัยเด็ก และไม่แปลกใจที่วรรณคดีเรื่องนี้ได้รับการยกย่องทั้งจากวรรณคดีสโมสร ให้เป็นยอดของกลอนนิทาน และได้รับความนิยมจากผู้อ่านจำนวนมาก แต่แปลกใจว่าหนังสือเรื่องพระอภัยมณีที่ผู้เขียนยืมมาจากห้องสมุด

...เหตุใดจึงไม่เคยมีคนยืมมาเป็นเวลาเกือบ ๓๐ ปีแล้ว

รายการอ้างอิง

ชาอุทัย คงเพียรธรรม. (๒๕๕๔). บทอาศรัยในวรรณคดีเขมร : อิทธิพลที่ได้รับจากวรรณคดีไทย. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ ๓๓(๘๑-๑๐๔).
ญาติ อาธิมภีร์. (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕). บทอาศรัย 'เรตอาร์' แหวกชนบของสุนทรภู่. มติชนสุดสัปดาห์.
ดวงมณ อิศร์อำนงค์. (๒๕๕๕). คุณค่าและลักษณะเด่นของวรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประวัติศาสตร์เรื่องช้างจากคำบอกเล่า ตอนที่ ๓

The History of Elephants from Oral Accounts (Part 3)

พ.ต.หญิง ทิพย์พาวส อินคัม/ Major Thippaporn Inkum

การเข้ากรรม (การอยู่กรรม)

Entering the Ritual State (“Khao Kham”)

สำหรับผู้ที่ออกไปจับช้างป่าหรือต้อนโขลงช้างป่า สิ่งที่สำคัญมากคือ ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยที่มีมากมาย ซึ่งรวมถึงคนในครอบครัว ที่อยู่ทางบ้านก็ต้องอยู่กรรมด้วยเป็นเวลาประมาณ ๒ – ๓ เดือนต่อการไล่โขลงช้างป่าครั้งหนึ่ง เนื่องจากการออกไปจับช้างป่าเสี่ยงต่อภัยอันตรายมาก ผู้ออกไปจับช้างป่าต้องมีสติสัมปชัญญะ มั่นคงแน่วแน่ มีความชำนาญและกำลังใจดี วินัยอันเคร่งครัดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จึงหนักไปทางบำรุงขวัญและกำลังใจให้หัวหน้าหมู่เด็ดเดี่ยว ไม่ให้เกิดพะว้าพะวง ห่วงหน้าห่วงหลัง โดยกฎระเบียบที่ตั้งไว้ให้ปฏิบัติ นั้น เรียกตามภาษาพื้นเมืองว่า “เข้ากรรม” ซึ่งถ้าผู้ใดละเมิดหรือกระทำความผิดเรียกกันว่า “กรรมแตก” ทำให้อาจเกิดอันตรายถึงชีวิตได้

ผู้ที่ออกไปจับช้างต้อนช้าง เมื่อเข้ากรรมต้องล้าลาครอบครัวให้เรียบร้อยเสียก่อน เพราะการเข้ากรรมถือว่า ชายผู้นั้นต้องรักษา “พรหมจรรย์” จนกว่าจะเสร็จสิ้นการจับช้าง และในระหว่างเดินทางหากไปหมู่บ้านใดห้ามขออาศัยนอนบนเรือนผู้อื่น ต้องก่อไฟนอนกลางดิน รวมถึงการห้ามแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสวยงาม และต้องละเว้นเครื่องหอมใด ๆ ทั้งสิ้น เช่น แป้ง น้ำอบ น้ำปรุง เครื่องประพินผิวต่าง ๆ ซึ่งภรรยาที่อยู่ทางบ้านก็ต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วย เพราะเชื่อว่าความผิดที่เป็นโทษภัยอาจสืบเนื่องเกี่ยวโยงถึงกันได้

นอกจากนี้ ยังมีความเชื่ออีกหลายประการเป็นต้นว่า ภรรยาต้องหักพินด้วยเข่า ห้ามใช้เท้าเหยียบ หากมีคนแปลกหน้าที่มีโชฎะกัณฐ์มาเยี่ยมเยียน ห้ามรับขึ้นมานอนบนเรือนเด็ดขาด บ้านเรือนต้องกวาดเช็ดถูให้สะอาด เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ต้องเก็บไว้บนเรือนให้หมด ถ้าทิ้งไว้ได้ฤกษ์เรือนจะทำให้กรรมแตก เวลานอนต้องนอนกับพื้นกระดาน ห้ามปูเสื่อปูที่นอนอย่างเด็ดขาด รวมทั้งห้ามออกไปเที่ยวร้องรำทำเพลงหรือแสดงอาการร่าเริงเบิกบาน (ในพระนิพนธ์ “นิทานโบราณคดี” ในสมเด็จพระยาตราชานนาภพ ยังกล่าวถึงการ “เข้ากรรม” ของพวกไพร่ช้างที่เมื่อเข้าป่าจะทำเครื่องหมาย

For those who go out to capture wild elephants or herd them, it is crucial to comply with numerous rules, regulations and disciplines. This includes family members back home who are also required to observe these ritual restrictions of sins or physical or mental wrongdoings by making merit approximately two to three months. Due to the high risk of wild elephant capture, those who go out to capture them for each occasion of capturing a herd of wild elephants must be mindful, resolute, skilled, and morale-driven. The strict disciplines stipulated are focused on boosting morale, courage, and determination, preventing anxiety and worry. These rules and regulations, in the local dialect, are known as “Khao Kham” (entering the ritual state). Anyone who violates these rules is known as “breaking the ritual” (Kam taek) which can be life-threatening.

The elephant catcher must first bid farewell to their families before entering the ritual because it requires that the man maintain his “chastity” until the elephant catching is complete. During the journey, if the man goes to a village, he is prohibited from sleeping in another person’s house. He must light a fire and sleep on the ground. He is also prohibited from wearing fancy clothing and must abstain from all perfumes, such as powder, scented water, or various cosmetics. His wife at home must also strictly adhere to this practice, believing that the harmful offenses may be linked to each other.

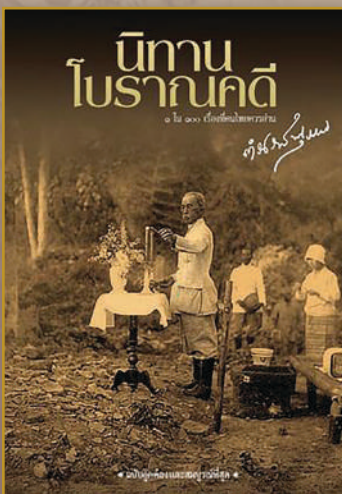
Other beliefs also exist, for example, the wives must break firewood with their knees and not step on it with their feet. A stranger must never be welcomed into the house. The house must be thoroughly swept and cleaned. All tools and equipment must be stored inside the house. Leaving them under the house will break the ritual. Sleeping must be done on the floorboards. Mats must never be used as a mattress. Furthermore, they must not go out singing, dancing, or otherwise display joyful behavior. (His Royal Highness Prince Damrong Rajanubhab’s work “Nithan Borankhadee” (Tales of Archaeology) also mentions the “entering karma” of the elephant-capturing people. Upon entering the forest, they must mark boundaries to prohibit others from entering the area where a ritual to capture an elephant is performed.)

These beliefs align with the oral tradition, or oral lore, of Mr. Seksan Sontua, former village chief of Ban Phrao subdistrict, Ban Na district, Nakhon Nayok province, once heard from his grandmother:

“...In this elephant selection, some elephants are very aggressive. For husbands who go to capture elephants, their wives and children at home are prohibited from dressing or combing their hair. They must enter the ritual state until the husband returns. Otherwise, the husband will be in danger from capturing the elephant...”

This is also the story of Ms. Chueam Nakhacha, heir of an officer of the Wild Elephant Herd Department, who recounted when her grandfather went to herd elephants:

“...People at home cannot dress, cut their hair, or quarrel with each other because the elephants would become disturbed and violent. One time, my grandfather went to herd elephants and the people at home were quarreling. He knew it without anyone telling him because the elephants became very riotous. When he returned, he immediately asked who had been quarreling...”

กำหนดขอขอบเขตห้ามมิให้ผู้อื่นเข้าไปในบริเวณที่จะทำพิธีกรรมเพื่อจับช้างคราวหนึ่ง ๆ)

สอดคล้องกับมุขปาฐะที่นายเสกสรร สมตัว อดีตกำนันตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เคยรับฟังมาจากย่าของตนว่า “...การคิดช้างนี้ ช้างบางเชือกบางตัวดุมาก สามีที่ไปคล้องช้าง ลูกเมียอยู่ทางบ้านห้ามแต่งตัว ห้ามหิว ผม ต้องเข้ากรรม จนกว่าสามีจะกลับมา ไมเช่นนั้นสามีจะเกิดอันตรายจากการคล้องช้าง...” รวมถึงเรื่องเล่าของนางสาว เชื่อม นาคะจะ ทายาทกรมโฆลง ซึ่งกล่าวถึงเวลาที่ปู่เข้าไปต้อนช้างนั้น “...คนที่อยู่ที่บ้านจะแต่งตัว ตัดผม และทะเลาะกัน

ไม่ได้ เพราะช้างจะระบวง ช้างจะอาละวาด มีอยู่ครั้งหนึ่งปู่ออกไปต้อนช้าง และทางบ้านเกิดทะเลาะกัน ปู่จะรู้ โดยที่ไม่ได้มีใครบอก เนื่องจากช้างจะอาละวาดมาก เมื่อกลับมาจะถามเลยว่าใครทะเลาะกัน...”

วิธีการจับช้าง

การจับช้างป่ามีอยู่ ๓ วิธี ได้แก่

๑. วิธีวังช้าง คือ ผู้จับไปตั้งคอกขึ้นในป่าตามทำเลที่เหมาะสมใกล้กับที่ซึ่งมีโขลงช้างอาศัยอยู่ แล้วไล่ต้อนโขลงช้างเข้าคอกจับไว้ทั้งหมด

๒. วิธีโพนช้าง คือ วิธีซึ่งไล่จับเอาทีละเชือกตามขนาดและจำนวนที่ต้องการ

ทั้งนี้ การวังช้างและโพนช้าง เป็นวิธีที่ชาวบ้านใช้จับช้างทั่วไป

๓. วิธีจับช้างในเพนียด เป็นวิธีจับช้างของทางราชการ โดยต้องมีกรมโขลงเสียก่อน คือ กรมพระ คชบาลในกรุงเทพฯ จะส่งเจ้าหน้าที่ออกไปที่บ้านนา เพื่อสอบถามกรมโขลงในท้องที่ถึงแหล่งที่มีช้างที่ต้องการ เมื่อทราบแน่ชัดแล้วจึงส่งเจ้าหน้าที่พร้อมช้างต้อนออกไปล้อมไล่ช้างนั้นมาเข้าโรงช้างที่บ้านนา โดยพักอยู่ประมาณ ๒ - ๓ วัน แล้วจึงต้อนไปเข้าเพนียดที่พระนครสรีอยุธยาเพื่อใช้งานต่อไป ส่วนช้างที่เกิดจากความต้องการที่ต้อนกลับปล่อยในทุ่งหลวงดั้งเดิม

นายเสกสรร ได้เล่าถึงรายละเอียดของการจับช้างที่เคยได้ยินมาว่า การคล้องช้างจะใช้หวายทั้งต้นคล้อง ต้นหนึ่งยาวประมาณ ๒๐ - ๓๐ วา ปลอกแช่น้ำ ควันเป็นเกลียวถี่ เมื่อจับได้แล้วจะมีห้างช้างอยู่ตรงคองหัวนา ผังตะวันตกวัดกระดาน ป่าชะ บ้านหนองขมอด (วัดสุเทพเจริญธรรม) เพื่อให้คนมาสอดส่องดูแลและตรวจดูช้างที่เอาจมกปลอกไว้ (บริเวณบ้านตากแดด) ว่ายังอยู่ต้อยครบหรือไม่ รวมไปถึงคำบอกเล่าเกี่ยวกับลักษณะของห้างที่ดีคือ ห้างต่าง ทางดอก ตะหงอกพาดผ้า หน้าใบโพธิ์ และมีลักษณะหูใหญ่ห้อยลงมา (ลักษณะห้างมงคลทั้ง ๗ นี้ ใช้ได้สำหรับห้างทั้ง ๒ เพศ โดยห้างตัวผู้จะเรียกว่า “ห้างพลาย” และ ห้างตัวเมียเรียกว่า “ห้างพัง” งามของห้างตัวเมียไม่นิยมเรียกว่าง แต่จะเรียกว่า “ขนาย” เพราะว่าสั้นเพียงริมปากช้างปิดเท่านั้น ยาวไม่เกินคืบ)

นอกจากนี้เมื่อจับช้างมาได้แล้วยังมีความเชื่ออีกว่า

...การที่จะได้ห้างดี ๆ นั้น เมื่อคล้องมาแล้วบางที่ได้ห้างที่ไม่ถูกลักษณะก็ปล่อยกลับป่า และช้างบางเชือกที่ถูกคล้องจริง ๆ อาจมีเจ้าป่าเจ้าเขา เจ้าที่เจ้าทาง ที่เขาดูแลช้างเชือกนี้ตามมา เขาบอกว่า จะคิดให้ได้ดีจริง ๆ ต้องมีการปัดรังควานช้าง ย่าบอกเคยไปแอบดู แต่ไม่ไปเข้าใกล้เวลาเขาทำพิธี เพราะเกรงว่าถ้าช้างแตกฝูง หรือแตกวงล้อมมาจะทำร้าย การปัดรังควาน ต้องใช้พระใช้พรหมณ์เข้าร่วมด้วย การปัดรังควาน คือ การขับไล่ภูตผีปีศาจที่ตามช้างมา เพราะหวงห้างกลับเข้าป่า และจะได้ทำพิธีสูขวัญช้าง เอาช้างไปใช้ประโยชน์ ช้างจะเชื่อ ว่านอนสอนง่าย...

รายการอ้างอิง

ดำรงวานภาพ, สมเด็จพระยา. นิตานโบราณคดี. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, ๒๕๓๗.
นางสาวเชียม นาคระจ. สัมภาษณ์, ๘ เมษายน ๒๕๕๔.
นายเสกสรร สมนต์. อดีตกำนันตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์, ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕.
ประวัติศาสตร์เมืองนครนายก. นครนายก : คณะทำงานศึกษาประวัติศาสตร์เมืองนครนายก, ๒๕๓๓.
อารีย์ ทองแก้ว. ช้าง. สุรินทร์ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๓๕.
<http://www.baanjomjut.com/library/elephant/index.html>

How to capture wild elephants

There are three methods of capturing wild elephants:

1. The Stockade Method (Wang Chang) Catchers constructed a wooden enclosure in the forest near elephant's habitat and drove the herd into it, capturing all elephants together.

2. The Mounted Pursuit Method (Phon Chang) catchers rode trained elephants to pursue and lasso wild elephants individually, selecting them by size and number.

The elephant taming and elephant taming methods are common methods used by villagers to capture elephants.

3. The method of capturing elephants in a corral is the official government technique. The herd must be protected first. The Royal Elephant Department in Bangkok will send officers to Ban Na to inquire with the local elephant-herding department about the location of the desired elephants. Once the information is clear, officers with trained elephants will be sent out to surround and drive the selected elephants into the elephant stables at Ban Na where they stay for about 2-3 days. After that, the elephants are driven into the royal elephant kraal in Phra Nakhon Si Ayutthaya for further use. As for the elephants that are in excess of the demand, they will be driven back to release them in Thung Luang as before.

Mr. Seksan recounted details of elephant capture that he had heard. The method involves catching elephants using a whole rattan tree, each tree about 20-30 wa long (1 wa is equal to 2 meters.). The rattan is soaked in water and twisted into a strong spiral. After capture, an elephant shelter is set up at Khlong Hua Na, west of Wat Kradan, Pa Kha, and Ban Nong Khamot (Wat Suthep Charoentham), where people can monitor and inspect the elephants that have been sheathed (in the area of Ban Tak Daed) to ensure they are still alive and well. He also described characteristics of auspicious elephants, including spotted feet, a flower-shaped tail, a cloth-draped head, a Bodhi leaf-like face, and large, hanging ears. (These seven auspicious characteristics apply to elephants of both sexes. Male elephants are called “Chang phlai” and female elephants “Khanai”. Female elephants’ tusks are not typically called tusks, but rather “khanai” (six feet), as they are short enough to cover the elephant’s mouth, no more than a cubit long.)

In addition, when an elephant is captured, there is also a belief that:

...To get a good elephant, once captured, sometimes an elephant that doesn't meet the required auspicious traits is released back into the forest. Some elephants that are truly qualified may even have the spirits of the forest and the local spirits who care for that elephant. They say that to select truly good ones, a ritual called “driving away disturbances” (Pat Rangkhwan). Grandma once secretly watched, but didn't go near during the ritual, fearing that if the elephant splits from the herd or encircles, it might harm them. To ward off harassment, monks or Brahmins must participate. This warding off harassment is the act of driving away evil spirits that follow the elephant, as people are protective of the elephant and sending it back into the forest. This is so that a spirit-blessing ceremony can be performed, and the elephant will be put to good use. The elephant will be tame and obedient...

(โปรดติดตามตอนต่อไป)

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๕๐ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๕

นทร. ชั้นปีที่ ๕ ศึกษาดูงาน ณ วังวรดิศ
เมื่อวันที่ ๑๙ ธ.ค. ๖๘

กิจกรรมบริจาคโลหิตเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครบ ๗๐ พรรษา และสำรองนำโลหิตให้กับทหาร ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บจากสถานการณ์ การสู้รบในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ณ สโมสร นทร.

พล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ฉายพระรุปร่วมกับ
นร. ชั้นปีที่ ๕

ร.ร.จปร. จัดพิธีอำลาผู้บังคับบัญชาและคณาจารย์ และประเพณีโยนกระเป๋าทองของ
นร.ชั้นปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

พล.อ. ไพบุลย์ วรวรรณปรีชา รอง ผบ.ทสส. (๒)

เมื่อวันที่ ๒๓ ธ.ค. ๖๘ พล.ท. อาจิม ปัทมจิตร ผบ.รร.จปร. ให้การต้อนรับ พล.อ. ไพบุลย์ วรวรรณปรีชา รอง ผบ.ทสส.(๒) และคณะ ๑ ในการเดินทางมาตรวจเยี่ยมการฝึกขั้นพื้นฐาน (Basic training) การฝึกปฏิบัติการร่วมพลเรือน ตำรวจ ทหาร ประจำปี ๒๕๖๙ (กพร.พทท.๖๙) ณ รร.จปร. ซึ่ง นนร. ชั้นปีที่ ๑ - ๓ เข้าร่วมการฝึก โดยมีห้วงการฝึกในห้วงวันที่ ๒๑ - ๒๔ ธ.ค. ๖๘

**พิธีมอบรางวัลการศึกษา รางวัลความเหมาะสมในการเป็นผู้นำทหาร
รางวัลความประพฤติดี และรางวัลการกีฬา
ของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๕**

พล.ท. อาจิม ปัทมจิตร ผบ.รร.จปร. เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลการศึกษา รางวัลความเหมาะสมในการเป็นผู้นำทหาร รางวัลความประพฤติดี และรางวัลการกีฬา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ ให้แก่ นนร. ชั้นปีที่ ๕ ณ หอประชุม รร.จปร.

พิธีเปิดการฝึกภาคสนาม ของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๑-๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

รร.จปร. จัดพิธีเปิดการฝึกภาคสนาม นนร. ชั้นปีที่ ๑ - ๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ โดยมี พล.ท. อาจิม ปัทมจิตร ผบ.รร.จปร. เป็นประธาน ณ ลานหน้า บก.รร.จปร. ซึ่ง นนร. จะออกฝึกภาคสนามตามเหล่าสายวิทยาการ เพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำ ความแข็งแกร่ง มีความอดทนต่อความยากลำบากให้สมกับที่จะเป็นผู้นำหน่วยทหารในอนาคต

นนร. ชั้นปีที่ ๕ เลือกเหล่าและตำแหน่งบรรจุ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

นนร.ชั้นปีที่ ๕ รุ่น ตท.๖๒/จปร.๗๓ จำนวน ๒๗๓ นาย ทำการเลือกเหล่าและตำแหน่งบรรจุ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ ณ หอประชุม สกศ.รร.จปร. โดยมี ผบ.กรม นนร.ร.จปร. เป็นประธาน

การแข่งขัน CRMA Competition 2025

Functional Fitness

Functional Fitness

Functional Fitness

Functional Fitness

ตรวจเยี่ยมการฝึก นนร. ชั้นปีที่ ๕ ณ ศูนย์การทหารราบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทดสอบสมรรถภาพร่างกายของ นนร.ชั้นปีที่ ๓ รุ่นที่ ๗๕ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรส่งทางอากาศ รุ่นที่ ๓๖๐

การทดสอบสมรรถภาพร่างกายของ นนร.ชั้นปีที่ ๔ รุ่นที่ ๗๔ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการรบแบบจู่โจม รุ่นที่ ๑๔๓

การฝึกเตรียมความพร้อมให้กับ นนร. ชั้นปีที่ ๓ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรส่งทางอากาศ

การฝึกเตรียมความพร้อมให้กับ นนร. ชั้นปีที่ ๔ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการรบแบบจู่โจม

ไข้หวัดใหญ่ อันตรายกว่าที่คิด

เรียบเรียงโดย พ.ต.ท.พ. ยรรยงค์ อ้นสุวรรณ
ผู้ทรงคุณวุฒิกองบัญชาการกองทัพอากาศ

โรคไข้หวัดใหญ่เกิดจากอะไร ?

ไข้หวัดใหญ่ เป็นโรคติดเชื้อจากไวรัสไข้หวัดใหญ่ ทำให้เกิดการติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจ ซึ่งโรคไข้หวัดใหญ่แม้ว่าโดยทั่วไปอาจมีอาการไม่รุนแรง แต่หากเป็นผู้สูงอายุหรือมีภูมิคุ้มกันต่ำ อาจมีอาการรุนแรงและมีโอกาสเกิดโรคแทรกซ้อนจนถึงขั้นเสียชีวิตได้

ไข้หวัดใหญ่ สาขพันธุ์ไหนอันตรายที่สุด !

ไข้หวัดใหญ่ หรือ Influenza หรือที่ในทางการแพทย์เราจะเรียกสั้น ๆ ว่า “ฟลู (FLU)” นั้น คือ โรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ ที่มีสาเหตุมาจาก “เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่” ทำให้ผู้ติดเชื้อ มีไข้สูง ปวดหัว ตัวร้อน ไอจาม มีน้ำมูก และปวดเมื่อยตามตัว โดยเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ที่ปัจจุบันถือได้ว่า “ร้ายกาจ” และส่งผลกระทบต่อคนในสังคมเรามากที่สุดนั้น จะมีอยู่ด้วยกัน 2 สายพันธุ์ ได้แก่

ไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A

หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “FLU A” ถือเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ที่มีความอันตรายมากที่สุด เพราะสามารถกลายพันธุ์ได้ ตลอดจนแพร่ระบาดได้เป็นวงกว้าง ทำให้เชื่อมีความเป็นลูกผสม และมีฤทธิ์รุนแรง โดยไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A มักจะแพร่ระบาดตามฤดูฝนและฤดูหนาว ซึ่งสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 สายพันธุ์ย่อยที่พบบ่อย คือ H1N1 และ H3N2

ไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ B

หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “FLU B” ถือเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ที่มีความอันตรายรุนแรงเช่นกัน ที่พบได้บ่อย คือ B Victoria , B Yamagata , B Phuket ซึ่งสามารถระบาดได้ทั้งในฤดูฝนและฤดูหนาวเช่นเดียวกัน

ไข้หวัดใหญ่ สังเกตอาการอย่างไรให้รู้ทันกัน ?

โดยทั่วไปมีอาการเหมือนเป็นไข้หวัด แต่อาการมักเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันและรุนแรงมากกว่าไข้หวัดธรรมดา เช่น ไข้สูง ปวดเมื่อยตามตัวมาก เหนื่อยมาก เจ็บคอรุนแรง ไอมาก น้ำมูกมาก ไข้หวัดใหญ่จะน่ากลัวในผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป หรือมีภูมิคุ้มกันต่ำ เนื่องจากเชื้อไข้หวัดใหญ่จะไม่ได้ติดเชื้ออยู่แค่ระบบทางเดินหายใจส่วนบน บริเวณคอและจมูก แต่เชื้อจะลงไปที่ปอดด้วย ทำให้ปอดอักเสบ อาจทำให้เกิดภาวะ

หายใจล้มเหลวจนต้องใส่ท่อช่วยหายใจสัญญาณที่บ่งบอกว่าอาการที่เราเป็นอยู่นั้นไม่ใช่ไข้หวัดธรรมดาแต่เป็นไข้หวัดใหญ่ ประกอบไปด้วย

- ◆ มีไข้สูงมากกว่าปกติ คือ ตั้งแต่ 39 องศาเซลเซียสขึ้นไป
- ◆ มีอาการปวดศีรษะ หนาวสั่น อ่อนเพลีย
- ◆ มีน้ำมูกไหล คัดจมูก เจ็บคอ มีอาการไอ
- ◆ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ตามร่างกาย แขน ขา ตามตัว
- ◆ ไข้หวัดใหญ่ส่วนมากจะมีระยะเวลาอาการของโรค 5 วัน หากมีอาการนานกว่านั้นอาจเกิดจากการติดเชื้อของแบคทีเรียแทรกซ้อนที่พบได้ในบางราย

นอกจากอาการดังที่กล่าวไปแล้ว ไข้หวัดใหญ่อย่างรุนแรงจนถึงขั้นทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ซึ่งที่พบบ่อยมากที่สุดเลยก็คือ “ภาวะปอดบวม” และ “หลอดลมอักเสบ” ดังนั้น หากสังเกตพบอาการไข้หวัดที่รุนแรงกว่าปกติ อย่าชะล่าใจว่าเป็นแค่หวัดธรรมดา แต่ควรรีบพบแพทย์ดีกว่า จะได้รักษาได้ทันเวลาที่

นอกจากอาการดังที่กล่าวไปแล้ว ไข้หวัดใหญ่อย่างรุนแรงจนถึงขั้นทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ซึ่งที่พบบ่อยมากที่สุดเลยก็คือ “ภาวะปอดบวม” และ “หลอดลมอักเสบ” ดังนั้น หากสังเกตพบอาการไข้หวัดที่รุนแรงกว่าปกติ อย่าชะล่าใจว่าเป็นแค่หวัดธรรมดา แต่ควรรีบพบแพทย์ดีกว่า จะได้รักษาได้ทันเวลาที่

อาการ

- มีไข้สูง ปวดศีรษะ
- มีน้ำมูก
- อ่อนเพลีย
- ไอแห้ง
- เบื่ออาหาร
- ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ

การติดต่อ

หายใจเอาละอองน้ำมูก น้ำลาย หรือเสมหะของผู้ป่วยที่ไอหรือจาม

การสัมผัสมือ หรือการใช้สิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ ร่วมกับผู้ป่วย

การป้องกัน

- ✓ หมั่นล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์ล้างทำความสะอาดมือ
- ✓ 不要去สัมผัสของร่วมกับผู้อื่น เช่น แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ ช้อนอาหาร
- ✓ 不要去公共场所接触有咳嗽或打喷嚏的人
- ✓ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ กินอาหารปรุงสุกใหม่ ใช้ช้อนกลาง
- ✓ หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่ที่มีผู้คนแออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณดวงตา จมูก หรือปาก
- ✓ ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่เป็นประจำทุกปี

รู้หรือไม่? ไข้หวัดใหญ่ โคโรนา 19

โรคไข้หวัดใหญ่	โรคโควิด 19
มีไข้สูง หนาวสั่น	มีไข้ หรือไม่มีไข้
ไอ เจ็บคอ	ไอแห้ง เจ็บคอ
ปวดศีรษะ ปวดเมื่อย กล้ามเนื้อ อ่อนเพลีย	ปวดเมื่อยตัว อ่อนเพลีย
คัดจมูก มีน้ำมูกไหล	ทอนซิลอักเสบ คางทูม
ปวดกระบอกตา ตาแดง	สูญเสียการรับรส/กลิ่น หรืออาจจะมีน้ำหนักตัวลดลง มีอาการทางลำไส้

- ◆ กลุ่มเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหรืออาการรุนแรง เช่น ผู้มีโรคประจำตัว เด็กหรือผู้สูงอายุ
- ◆ กำกับใช้เกิน 2 วัน หรือสังเกตสัปดาห์อาการไม่ดีขึ้น ควรรีบไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน

ไขหวัดใหญ่

โรคหวัดที่ต้องระวัง

เกิดจากการติดเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่า (Influenza Virus) ซึ่งจำแนกได้ 3 ชนิด ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ชนิด A (H1N1) (H3N2) รองลงมาคือ ชนิด B และ C

อาการ

- มีไข้สูง
- ปวดศีรษะ
- ร่างกายอ่อนเพลีย
- ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ

การแพร่เชื้อ

ติดต่อทางหายใจ โดยจะได้รับเชื้อที่ออกมาเป็นอนุภาคในอากาศเมื่อผู้ป่วยไอ จาม หรือ พูด ในพื้นที่ที่มีคนอยู่รวมกันหนาแน่น

ป้องกันด้วยมาตรการ

ปิด
สวมหน้ากากอนามัย ปิดปาก/จมูก

ล้าง
หมั่นล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่

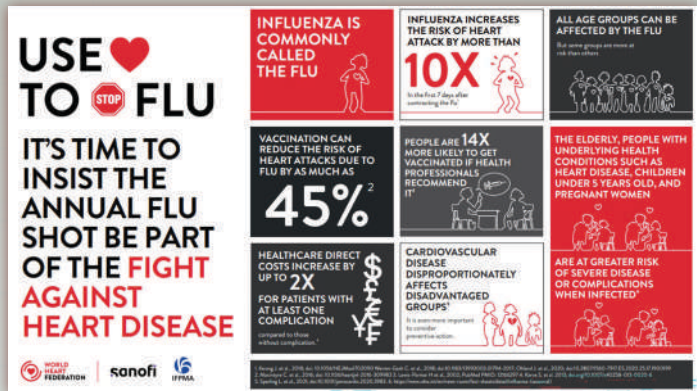
เลี่ยง
หลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย

หยุด
มีอาการป่วย ควรหยุดเรียน หยุดทำงาน

*** การป้องกันที่ดีที่สุดคือการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ และฉีดสม่ำเสมอทุกปี ***

ไข้หวัดใหญ่เป็นประจำ เพื่อลดความเสี่ยงของอาการเจ็บป่วย เพราะมีข้อมูลมากมายยืนยันว่าผู้ป่วยโรคหัวใจที่ไม่ได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่เป็นประจำ จะมีอัตราการเสียชีวิตมากกว่าผู้ที่ เป็นโรคหัวใจและได้รับวัคซีนเรียบร้อยแล้ว

USE TO STOP FLU
IT'S TIME TO INSIST THE ANNUAL FLU SHOT BE PART OF THE FIGHT AGAINST HEART DISEASE

- INFLUENZA IS COMMONLY CALLED THE FLU
- INFLUENZA INCREASES THE RISK OF HEART ATTACK BY MORE THAN 10X
- ALL AGE GROUPS CAN BE AFFECTED BY THE FLU
- VACCINATION CAN REDUCE THE RISK OF HEART ATTACKS DUE TO FLU BY AS MUCH AS 45%
- PEOPLE ARE 14X MORE LIKELY TO GET VACCINATED IF HEALTH PROFESSIONALS RECOMMEND IT
- HEALTHCARE DIRECT COSTS INCREASE BY UP TO 2X FOR PATIENTS WITH AT LEAST ONE COMPLICATION
- CARDIOVASCULAR DISEASE DISPROPORTIONATELY AFFECTS DISADVANTAGED GROUPS
- THE ELDERLY, PEOPLE WITH UNDERLYING HEALTH CONDITIONS SUCH AS HEART DISEASE, CHILDREN UNDER 5 YEARS OLD, AND PREGNANT WOMEN ARE AT GREATER RISK OF SEVERE DISEASE OR COMPLICATIONS WHEN INFECTED

จุดแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่าง โรคไข้หวัดใหญ่ กับ ไข้หวัดธรรมดา คือ อาการเด่นของไข้หวัดใหญ่จะมีไข้สูง และปวดกล้ามเนื้อ ซึ่งผู้ที่ เป็นไข้หวัดธรรมดามักจะไม่ค่อยมีอาการลักษณะนี้ ขณะเดียวกันผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่ ก็มักจะไม่ค่อยมีอาการคัดจมูก เจ็บคอ จาม ซึ่งเป็นอาการที่พบได้มาก ในผู้ป่วยไข้หวัดธรรมดา

ในการรักษาแพทย์จะให้ ยาต้านไวรัสโอเซลตามิเวียร์ (Oseltamivir) ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่มักจะฟื้นตัวในเวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์ แต่หากมีโรคแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ก็อาจทำให้เสียชีวิตได้ โดยเฉพาะในผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น ผู้ป่วยที่มีโรคหอบหืดเป็นโรคประจำตัว เมื่อป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่แล้ว มักจะเกิดภาวะหอบหืดแทรกซ้อนรุนแรง หรือผู้ป่วยโรคหัวใจ เมื่อป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่แล้ว อาจเกิดภาวะหัวใจล้มเหลวหรือหัวใจวายได้ เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่ควรกินยาปฏิชีวนะ หรือยาแอสไพรินเพื่อลดไข้เด็ดขาด เพราะยาปฏิชีวนะใช้สำหรับการติดเชื้อแบคทีเรีย จึงไม่มีผลในการรักษาโรคไข้หวัดใหญ่ที่เกิดจากเชื้อไวรัส ส่วนการกินยาแอสไพรินนั้น อาจเป็นอันตรายต่ออวัยวะภายในร่างกายได้

งานวิจัยที่เผยแพร่ในวารสาร Journal of the American Heart Association เมื่อเร็ว ๆ นี้ยืนยันว่า ไข้หวัดใหญ่เป็นอันตรายต่อหัวใจมากกว่าที่เราคิด เพราะไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่เข้าสู่ร่างกายจะทำให้หัวใจและหลอดเลือดต้องทำงานหนักมากขึ้น ในขณะที่มีอาการอักเสบเกิดขึ้นในร่างกาย เม็ดเลือดขาวจะถูกผลิตและส่งไปยังอวัยวะนั้น ๆ เพื่อเตรียมต่อสู้กับไวรัส การระดมกำลังไปสู้กับไวรัสนี้ก่อให้เกิดอาการภาวะลิ่มเลือดขึ้นส่งผลให้ความดันโลหิตสูงขึ้น เลือดไหลเวียนได้ยากขึ้น เลือดจึงถูกส่งไปเลี้ยงสมองและหัวใจไม่เพียงพอ

- ◆ อัตราการเสียชีวิตจากโรคหัวใจพุ่งสูงขึ้นในช่วงที่มีโรคไข้หวัดใหญ่ระบาด
- ◆ โรคไข้หวัดใหญ่เพิ่มความเสี่ยงต่ออาการหัวใจล้มเหลวได้ถึง 10 เท่า
- ◆ คนทุกวัยต่างได้รับผลกระทบจากอาการไข้หวัดใหญ่ แต่จะมีอัตราความเสี่ยงมากน้อยแตกต่างกัน
- ◆ วัคซีนไข้หวัดใหญ่สามารถลดความเสี่ยงโรคหัวใจล้มเหลวจากไข้หวัดใหญ่ได้ถึง 45%
- ◆ เมื่อได้รับคำแนะนำโดยตรงจากคุณหมอและพยาบาลให้ฉีดวัคซีนจะมีผู้ยอมรับการฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่เพิ่มขึ้น 14 เท่า

ถึงแม้จะเป็นที่ทราบดีว่าไวรัสไข้หวัดใหญ่จะ “กลายพันธุ์” ในทุก ๆ ปี แต่ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐอเมริกา (CDC) ก็ยืนยันที่จะออกประกาศให้ ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด ควรเข้ารับวัคซีนป้องกัน

อาการของโรค	ไข้หวัดทั่วไป	ไข้หวัดใหญ่
ไข้	ในผู้ใหญ่มีไข้ไม่สูง แต่ในเด็กอาจมีไข้สูงได้	ไข้สูง 38-40 องศา เป็นนาน 2-3 วัน ไข้ไม่ลด อาจมีอาการหนาวสั่น
จาม	จามบ่อย	พบเป็นบางครั้ง
เจ็บคอ	พบบ่อย	พบเป็นบางครั้ง
คัดจมูก	พบบ่อย	พบเป็นบางครั้ง
ไอ แน่นหน้าอก	ไอแห้ง ๆ ไอไม่มาก	พบบ่อย บางครั้งไอรุนแรง แน่นหน้าอกมาก
ปวดศีรษะ	พบน้อย	ปวดศีรษะมาก
ปวดเมื่อยตามตัว	ปวดเล็กน้อย	พบบ่อย และปวดเมื่อยมาก
อ่อนแรง	เล็กน้อย	พบได้นาน 2-3 สัปดาห์
อ่อนเพลีย	ไม่พบ	พบมาก
โรคแทรกซ้อน	ไซนัสอักเสบ, หูชั้นกลางอักเสบ	หลอดลมอักเสบ, ปอดบวม
ความรุนแรง	โดยมากมักไม่เป็นอันตราย สามารถหายได้ภายใน 1 สัปดาห์	มักฟื้นตัวได้ในเวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์ แต่หากมีโรคแทรกซ้อนอาจเสียชีวิตได้
การป้องกัน	ไม่มี	ฉีดวัคซีน
การรักษา	รักษาตามอาการ แต่จะไม่ใช้ยาปฏิชีวนะหรือยาต้านไวรัส	ให้ยาต้านไวรัส

ไข้หวัดธรรมดา-ไข้หวัดใหญ่-โควิด-19

อาการ	ไข้หวัดธรรมดา	ไข้หวัดใหญ่	โควิด-19
ไข้	ไม่ค่อยพบ	พบบ่อย	พบบ่อย
ไอ	พบบ่อย	พบบ่อย	พบบ่อย
ปวดหัว	ไม่ค่อยพบ	พบบ่อย	บางครั้ง
ปวดเมื่อย	พบบ่อย	พบบ่อย	บางครั้ง
อ่อนเพลีย	บางครั้ง	พบบ่อย	บางครั้ง
เจ็บคอ	พบบ่อย	บางครั้ง	บางครั้ง
หายใจติดขัด	ไม่มีอาการ	ไม่มีอาการ	บางครั้ง (พบในกรณีเชื้อรุนแรง)
จาม	พบบ่อย	ไม่มีอาการ	ไม่ค่อยพบ
คัดจมูก	พบบ่อย	บางครั้ง	ไม่ค่อยพบ
ท้องเสีย	ไม่มีอาการ	บางครั้ง	ไม่ค่อยพบ

ที่มา ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคระบาดสหรัฐฯ (CDC) , องค์การอนามัยโลก (WHO) , AdventHealth

การรักษาและวิธีการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่

การรักษาไข้หวัดใหญ่ทำได้โดยการให้ยาต้านไวรัสไข้หวัดใหญ่โดยตรง ส่วนที่เหลือจะเป็นการรักษาแบบประคับประคองตามอาการ เช่น มีไข้สูง ให้ใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดตัวและใช้ยาลดไข้พาราเซตามอล กินยาแก้ไอ เจ็บคอ ละลายเสมหะหรือกินยาลดน้ำมูก ดื่มน้ำให้เพียงพอ กินอาหารอ่อน และ นอนพักผ่อน ๑

การป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สามารถทำได้โดย หมั่นล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจลทำความสะอาดมือ ไม่ใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่น เช่น แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ ซ้อนอาหาร ไม่คลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีอาการ ไข้หวัด หรือถ้าจำเป็นควรใส่หน้ากากอนามัย รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ กินอาหารปรุงสุกใหม่ ใช้ช้อนกลาง นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่ที่มีผู้คนแออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณดวงตา จมูก หรือปาก เพราะเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ สามารถติดต่อได้ตามช่องทางเหล่านี้

เนื่องจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่มีการระบาดทุกปี วิธีการป้องกันที่ดีที่สุด คือ กินอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ สวมหน้ากากอนามัย เมื่ออยู่ในสถานที่แออัด ล้างมือบ่อย ๆ เพื่อลดความเสี่ยงการติดเชื้อ และฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่จำนวน 1 เข็ม เป็นประจำทุกปี

7 กลุ่มเสี่ยงที่ควรได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ประจำปี

1. ผู้มีโรคเรื้อรัง 7 กลุ่มโรค (โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง หอบหืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไตวาย ผู้ป่วยมะเร็งที่อยู่ระหว่างการได้รับเคมีบำบัด และเบาหวาน)
2. ผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป
3. โรคอ้วน (มีน้ำหนัก 100 กิโลกรัมขึ้นไป หรือดัชนีมวลกายมากกว่า 35 กิโลกรัมต่อตารางเมตร)
4. หญิงตั้งครรภ์ อายุครรภ์ 4 เดือนขึ้นไป
5. เด็กอายุ 6 เดือนถึง 2 ปี
6. ผู้พิการทางสมองที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้
7. ผู้ป่วยโรคหาลัสซีเมียและผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง

วัคซีนไข้หวัดใหญ่ควรฉีดช่วงเดือนไหน? ประสิทธิภาพมากที่สุด

วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับร่างกาย โดยวัคซีนชนิดนี้ผลิตจากเชื้อไวรัสที่ตายแล้วและเป็นชนิดฉีด ผ่านกระบวนการผลิตที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสูง อย่างไรก็ตาม วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ไม่สามารถป้องกันไข้หวัดที่เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดอื่นได้ แต่สามารถลดความรุนแรงของอาการเมื่อติดเชื้อได้ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการฉีดวัคซีนคือ ก่อนฤดูฝน (พฤษภาคม) และก่อนฤดูหนาว (ตุลาคม) ช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับเริ่มต้นเข้ารับการฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่ สามารถเริ่มฉีดได้ในทารกตั้งแต่อายุ 6 เดือนขึ้นไป และจำเป็นต้องได้รับวัคซีนทุกปี ปีละ 1 ครั้ง เนื่องจากวัคซีนจะมีการเปลี่ยนแปลงพันธุีย่อยไปทุกปีตามท้องที่การอนามัยโลก (WHO) คาดว่า จะระบาดในปีนั้น ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันโรคให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับมือกับเชื้อที่จะเข้ามาใหม่ โดยเราสามารถแบ่งตามช่วงอายุของผู้เข้ารับการฉีดได้ดังนี้

- ◆ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 8 ขวบ ให้ฉีด 2 เข็มในปีแรก โดยเว้นระยะเวลาให้ห่างจากเข็มแรก 1 เดือน
- ◆ หากในปีแรกได้ฉีดเพียงครั้งเดียว ในปีถัดมาให้ฉีด 2 ครั้ง แล้วหลังจากนั้นค่อยฉีดปีละครั้งได้
- ◆ บุคคลทั่วไปที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ให้ฉีด 1 เข็ม และต้องรับการฉีดวัคซีนกระตุ้นทุกปี

เอกสารอ้างอิงและแหล่งภาพอ้างอิงของบทความเรียบเรียงนี้

<https://www.rama.mahidol.ac.th/ramachannel/article/ไข้หวัดใหญ่>
<https://www.ahajournals.org/journal/jaha> : American Heart Association Journals
<https://world-heart-federation.org/resource/use-to-stop-flu/>
<https://www.bangkokhospital.com/th/chiangmai/content/ไข้หวัดใหญ่>
<https://www.pptvhd36.com/health/news/ไข้หวัดใหญ่>
 คุณรู้ความแตกต่างระหว่างไข้หวัดใหญ่กับ COVID-19 ไหม ?
https://www.thaihealthreport.com/th/articles_รายงานสุขภาพคนไทย

การฝึกปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหาร

ของ นนร. ชั้นปีที่ ๕ รุ่นที่ ๗๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

ในพื้นที่กองทัพอากาศที่ ๑

หน้า ๖๐
เล่มที่ ๕ ตอน ตุลาคม ธันวาคม ๒๕๖๘

การฝึกปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหาร

ของ นร. ชั้นปีที่ ๕ รุ่นที่ ๗๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

ในพื้นที่กองทัพอากาศที่ ๒

การฝึกปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหาร

ของ นร. ชั้นปีที่ ๕ รุ่นที่ ๗๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

ในพื้นที่กองทัพบกที่ ๓

๖๒ **เสนาศึกษา**
เล่มที่ ๙๑, ตอนที่ ๕ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

การฝึกปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหาร

ของ นร. ชั้นปีที่ ๕ รุ่นที่ ๗๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

ในพื้นที่กองทัพบกที่ ๕

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๘๐ ตอนที่ ๕ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

วันดีผลงง ไผ่ ๆ ขัดหัวเราทำอะไรอยู่

คำปิ่น อักษรวิสัย เรียบเรียง

ม่ว่าจะเป็นยุคใดสมัยใด ธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงนั้นก็ เป็นธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น เป็นจริงอย่างไร ก็เป็นจริงอย่างนั้น ถ้าเป็นกาลเวลาที่ห่างจากพระพุทธศาสนา ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จอุบัติขึ้นในโลก สัตว์โลกก็จะไม่สามารถ เข้าใจในความเป็นจริงของธรรมได้เลย เพราะ ไม่มีผู้ที่ตรัสรู้และทรงแสดงความจริงให้ฟัง แต่ถ้าเป็นกาลสมัยที่มี พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก เมื่อนั้นก็จะมี การทรงแสดง พระธรรมอนุเคราะห์ให้สัตว์โลกได้เข้าใจ จากที่ไม่รู้ก็จะค่อย ๆ รู้ขึ้นไปตามลำดับ ด้วยพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงซึ่งแต่ละคำ ที่พระองค์ทรงแสดงนั้น เกื้อกูลให้เข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ตรงตามความเป็นจริง ธรรมเป็นเรื่องที่ละเอียด ยากที่จะ เข้าใจ แต่ก็สามารถที่จะเข้าใจได้ ฟังจนกว่าจะมั่นคงจริง ๆ ว่า ไม่มีเรา มีแต่ธรรม ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน เพราะเหตุว่าเมื่อเป็นธรรม ที่มีจริง ๆ แต่ละหนึ่ง ๆ แล้วจะเป็นสัตว์ บุคคล ตัวตนหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด

“อย่าได้ทำชั่ว”

ข้าพเจ้าขอเตือนท่านทั้งหลาย
ขอความเจริญจงมีแก่ท่านทั้งหลาย
ผู้มาประชุมกันในวันนี้

พวกท่านอย่าได้ทำกรรมชั่วทั้งในที่แจ้งหรือที่ลับ
ถ้าพวกท่านจักทำกรรมชั่วนั้นหรือกำลังทำอยู่
แม้พวกท่านจะเหาะหนีไปก็ไม่พ้นจากทุกขได้

(พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เปตวัตถุ ธนปาลเลฎฐิติเปตวัตถุ)

จนถึงสูงสุดสามารถทำให้รู้แจ้งสภาพธรรมตามความเป็นจริง ดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ ส่วนความเห็นผิด เป็นอกุศลธรรม เป็นธรรม ที่มีโทษ ให้ผลเป็นทุกข์ ไม่นำมาซึ่งประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรษา ไม่ว่าจะเป็นส่วนใดของคำสอน ย่อมเป็นเครื่องเตือนที่ดี เพื่อให้ผู้ที่ ได้ฟังได้ศึกษามีความเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริง มีความประพฤติที่ดีงามทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ จนกระทั่ง สูงสุดเพื่อความเป็นผู้หมดจดจากกิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมอง ของจิต โดยประการทั้งปวง

บุคคลผู้ได้ศึกษาพระธรรมโดยละเอียดมากยิ่งขึ้น ย่อมรู้จัก ตัวเองว่าเป็นผู้มีอกุศลธรรมอย่างมาก ในวันหนึ่ง ๆ มากไปด้วย โภคะ (ความติดข้องต้องการ) โทสะ (ความโกรธความขุ่นเคืองใจ)

โมหะ (ความหลง ไม่รู้) อิสสา (ความริษยา) มัจฉริยะ (ความ ตระหนี่) เป็นผู้ขาดเมตตา เห็นแก่ตัว เป็นผู้ถูกความไม่รู้ท่วมทับ อยู่ตลอด และมีกุศลเกิด ขึ้นน้อยมาก เทียบส่วน ไม่ได้เลยกับอกุศลซึ่งจะ ทำให้เห็นโทษเห็นภัยของ กิเลส แล้วมีความเพียร ที่จะอบรมเจริญปัญญา เจริญกุศลประการต่าง ๆ เพื่อขัดเกลาละคลาย กิเลส เป็นการกระทำ ที่พึงให้แก่ตน ในทางตรง กันข้ามบุคคลผู้ที่ไม่รู้จัก ตัวเองตามความเป็นจริง

ไม่เข้าใจสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริง ในเมื่อไม่รู้ก็ย่อมจะทำแต่อกุศล กรรมประการต่าง ๆ มากมาย พอกพูนกิเลสให้หนาแน่นขึ้นซึ่งจะ ทำให้วนเวียนอยู่ในสังสารวัฏอีกต่อไปอย่างไม่วันจบสิ้น และที่ควร พิจารณา คือ อบายภูมิ มินรค เป็นต้น รอคอยอยู่แล้วสำหรับผู้กระทำ อกุศลกรรม ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ซึ่งเป็นภพภูมิที่ไปได้โดยง่าย

เวลาของแต่ละคนเหลือน้อยแล้วที่จะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ไม่ว่าจะเป็นส่วนใด ยาวหรือสั้น ย่อมเป็นประโยชน์โดยตลอด แม้แต่เพียงพโยกขณะสั้น ๆ ที่ว่า “วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่” เป็นคำเตือนที่ดีเป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่เห็นประโยชน์ของการศึกษาพระธรรม ฟังพระธรรม อบรมเจริญปัญญา เพื่อการขัดเกลากิเลสของตนเองซึ่งจะเตือนให้ ไม่ลืมหักที่ควรทำสำหรับตนเองที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ว่าอะไรคือ สิ่งที่ควรทำ แม้จะมากไปด้วยกิเลส แต่ก็ไม่ทอดธุระในการที่จะฟัง พระธรรม ศึกษาพระธรรม เจริญกุศลประการต่าง ๆ เพื่อขัดเกลากิเลส ของตนเองต่อไป

ถ้าเป็นผู้ที่ไม่เห็นประโยชน์ ของการศึกษาพระธรรม แล้ว กล่าวได้ว่าวันหนึ่ง ๆ ที่ผ่านไป ย่อมเต็มไปด้วย ความติดข้องยินดีพอใจ เต็มไปด้วยความโกรธความผูก โกรธ เต็มไปด้วยอวิชชาซึ่งเป็น ความหลงความไม่รู้รวม ทั้งอกุศลธรรมประการอื่น ๆ ด้วย และไม่รู้จักหนทางที่จะ นำไปสู่ความเป็นผู้เบาบาง จากอกุศลธรรมเหล่านั้นได้ นับวันอกุศลธรรมมีแต่จะหนาแน่น พอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ อกุศลธรรมให้ผลเป็นทุกข์ นำมาซึ่งความ

“ผู้รักษาตน”

การสำรวมทางกาย เป็นการดี
การสำรวมทางวาจา เป็นการดี
การสำรวมทางใจ เป็นการดี
การสำรวมในที่ทั้งปวง เป็นการดี
บุคคลสำรวมในที่ทั้งปวงแล้ว
มีความละอายต่อบาป
เรากล่าวว่าเป็นผู้รักษาตน

(พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค อัคครักขิตสูตร)

“กรรมชั่วทำให้เดือดร้อนในภายหลัง”

บุคคลทำกรรมใดแล้ว
ย่อมเดือดร้อนในภายหลัง
เป็นผู้มีหน้าซุ้มด้วยน้ำตา
ร้องไห้เสวยผลของกรรมโดยอยู่
กรรมนั้นอันบุคคลกระทำแล้ว ไม่ดีเลย

(พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๙๐ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔

เดือรื้อนทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า ไม่เป็นประโยชน์แก่ใคร ๆ เลย

ควรหรือไม่ที่จะเป็นผู้อยู่ด้วยความประมาท โดยที่ไม่ได้อบรมเจริญคุณงามความดีเลย เพราะท้ายที่สุดแล้วทุกคนก็ต้องละจากโลกนี้ไป

ข้อความในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก ออุทยชาดก แสดงความเป็นจริงว่าเกิดมาในแต่ละชาติสั้นแสนสั้น เป็นที่พิกเพียงชั่วครวเท่านั้นซึ่งจะต้องจากไปในที่สุด ดังนี้

“เธอ พึงทราบเถิดว่า ในสังสารวัฏนี้ สุกติ คือ ที่เกิดของมนุษย์ และทุกติ คือ ที่เกิดของสัตว์ดิรัจฉาน นี้ใด แม่ทั้งสองนั้น เป็นที่พิกชั่วครว แล้ว จงประพตธรรมเถิดอย่าประมาทเสียนะ การมาจากที่ต่าง ๆ แล้วพบกันในที่แห่งเดียวกันของสัตว์เหล่านั้น เป็นการนัดหมาย สัตว์เหล่านี้ อยู่ร่วมกัน ชั่วกาลมีประมาณเล็กน้อยเท่านั้น เพราะฉะนั้น เธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท”

ตราบใดที่ยังไม่ได้ดับกิเลสทั้งปวงจนหมดสิ้น การเวียนว่ายตายเกิด ย่อมมีอยู่ตราบนั้น ไม่เป็นสุคติภูมิ ก็เป็นทุคติภูมิ ตามกรรม

“เพราะได้ทำบุญไว้”
ญาติ มิตรและคนผู้มีใจดีทั้งหลาย เห็นบุรุษผู้ไปอยู่ต่างถิ่นมานาน มาแล้วแต่ที่ไกลโดยสวัสดิ ย่อมยินดียิ่งว่า ‘มาแล้ว’ ฉันท บุญทั้งหลายก็ย่อมต้อนรับแม้บุคคลผู้กระทำบุญไว้ ซึ่งไปจากโลกนี้สู่โลกหน้า คุจพภญาติเห็นญาติที่รักมาแล้ว ต้อนรับอยู่ ฉันทนั้นแล (พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

การเกิดในภพหนึ่งชาติหนึ่งนั้น ล้นมาก ไม่ยั้งยั้งเลย เป็นที่พิกชั่วครวจริง ๆ แม้จะเกิดเป็นเทวดามีความสุข สะดวกสบายทุกอย่าง แต่ถึงอย่างไรในที่สุดก็ต้องเคลื่อนจากความ เป็นเทวดา มนุษย์ก็เป็นเช่นเดียวกัน เกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติ ก็ต้องสิ้นสุดที่ความตายทั้งนั้น พักเพียงชั่วครวแล้วก็ต้องไปต่อ ยังต้องเดินทางต่อไปในสังสารวัฏ มีการเกิดอยู่รำไปตราบใดที่ยัง ไม่หมดกิเลสซึ่งก็ไม่พ้นไปจากความเกิดขึ้นเป็นไปของธรรมซึ่งเป็น สิ่งที่มีจริง ๆ ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน มีแต่ธรรม เท่านั้น

ไม่ควรเลยที่จะเป็นผู้ประมาท ขณะใดที่อกุศลเกิดขึ้นเป็นไป ขณะนั้นประมาทแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคล ผู้ประมาทอยู่ แม้จะมีชีวิตยืนยาวเป็นร้อยปีก็ตาม ก็เป็น เหมือนกับคนที่ตายแล้ว เพราะคนที่ตายแล้ว ไม่สามารถอบรมเจริญปัญญาได้ ไม่สามารถ เจริญกุศลประการต่าง ๆ ได้ เช่นเดียวกันกับ บุคคลผู้ประมาท แม้มีชีวิตอยู่ก็ไม่ได้เจริญ กุศล ไม่ได้ทำความดีอะไร ๆ เลย ไม่ได้อบรม เจริญปัญญาไม่เห็นประโยชน์ของพระธรรม

ผู้ประมาทจึงไม่ต่างอะไรกับคนที่ตายแล้ว ในทางตรงกันข้าม บุคคล

ผู้ไม่ประมาท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ประมาท ในการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมอบรม เจริญปัญญา ถึงแม้ว่าจะมีการเกิดการตาย จากภพหนึ่งไปอีกภพหนึ่งอยู่ แต่โอกาส ของการดับกิเลสได้อย่างหมดสิ้น ไม่มีการเกิด การตายอีกเลยนั้น ย่อมมีได้ สังสารวัฏ มีโอกาสจบสิ้นได้ เพราะความไม่ประมาท เพราะฉะนั้น ผู้ไม่ประมาท จึงได้ชื่อว่า ย่อม ไม่ตาย เพราะในที่สุดแล้วก็จะไม่มีการเกิด การตายอีก ไม่เหมือนกับผู้ที่ประมาทอยู่ เนื่อง ๆ ซึ่งโอกาสของการหลุดพ้นจากกอง ทุกข์ทั้งปวง ไม่มีเลย ไม่สามารถพ้นไปจาก สังสารวัฏ ได้เลย

“ผู้ไม่หวั่นไหว”
จิตของผู้ใดเปรียบด้วยภูเขาหิน ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหว ไม่กำหนัด ในอารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ไม่โกรธเคือง ในอารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการโกรธเคือง จิตของผู้ใดอบรมแล้วอย่างนี้ ทุกข์จักถึงผู้นั้นแต่ที่เฝื่อน (พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทาน ชุมทสุต)

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเครื่องเตือน ที่ตีว่า ตราบใดที่ปัญญายังไม่ได้อบรมเจริญจนกระทั่งถึงขั้นที่จะ ดับกิเลสได้โดยเด็ดขาด จะเป็นผู้ที่ประมาท ไม่ได้เลย บุคคลผู้ที่มี ปัญญา ท่านจะเป็นผู้ไม่ประมาทในการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา ไม่ประมาทในการขัดเกลาภิเลส ชาตินี้มีกิเลส มาก ก็ยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ขัดเกลาให้เบาบางด้วยความเข้าใจถูกเห็นถูก ชาตินี้ปัญญา ยังน้อย ก็ยิ่งจะต้องเป็นผู้มีความ มั่นคงอดทนและจริงใจ ในการที่จะฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม เพื่อ สะสมความเข้าใจถูกเห็น ถูกในลักษณะของสภาพ ธรรมที่กำลังปรากฏตาม ความเป็นจริงให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

“ไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น”
ใคร ๆ ตรวจตราด้วยจิตทั่วทุกทิศแล้ว หาได้พบผู้เป็นที่รักยิ่งกว่าตนในที่ไหน ๆ ไม่เลย สัตว์เหล่าอื่นก็รักตนมากเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ผู้รักตนจึงไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น (พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทาน ราชสุต)

ความไม่ประมาท ซึ่งได้แก่ ขณะที่มีสติ เป็น กุศลธรรม มีความหมายที่ตรงกันข้ามกับความประมาท ตามข้อความ ในพระอภิธรรมปิฎกวิภังคปกรณ์ ดังนี้

“ความปล่อยจิตไป ความเพิ่มพูนการปล่อยจิตไป ในกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต หรือในกามคุณ ๕ (รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะคือสิ่งที่กระทบสัมผัสทางกาย) หรือ ความกระทำโดย ไม่เคารพ ความกระทำโดยไม่ติดต่อ ความกระทำไม่มั่นคง ความ

“เพราะอาศัยความไม่ประมาท”
ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เราย่อมไม่เล็งเห็นธรรมอื่นแม้อย่างหนึ่ง ที่เป็นเหตุให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมเกิดขึ้น หรืออกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป เหมือนความไม่ประมาท ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลไม่ประมาทแล้ว กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมเกิดขึ้น และอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป (พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต)

ประพตีย่อยหย่อน ความทอดทิ้งฉันทะ ความทอดทิ้งธุระ ความไม่เสพให้มาก ความไม่ทำให้เจริญ ความไม่ทำให้มาก ความไม่ตั้งใจจริง ความไม่ประกอบเนื่อง ๆ ในการเจริญกุศลธรรมทั้งหลาย ความ ประมาทในการเจริญกุศลธรรมทั้งหลาย ความประมาท กิริยาที่ประมาท สภาพที่ ประมาท อันใด มีลักษณะเช่นว่านี้ นี้เรียกว่า ความประมาท

ความไม่ประมาท ในการเจริญกุศลธรรม ทั้งหลาย พึงทราบโดยนัยตรงกันข้าม

“ควรคบสัตบุรุษ”

บุคคลควรสมาคมกับพวกสัตบุรุษเท่านั้น
ควรทำความสนิทสนมกับพวกสัตบุรุษ
บุคคลรู้ทั่วถึงศีลธรรมของพวกสัตบุรุษแล้ว
ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

(พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค สัททิสวรรค)

ได้ทุก ๆ ประการทั้งในเรื่องของการให้ทาน การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การอ่อนน้อมต่อบุคคลผู้ที่ควรอ่อนน้อม การฟังพระธรรมอบรมเจริญปัญญา เป็นต้น เมื่อมีโอกาสแล้ว ก็ไม่ควรที่ล่วงเลยขณะที่มีค่านี้ไป และประการที่สำคัญที่สุด การที่จะไม่ประมาทจริง ๆ คือเห็นประโยชน์พระธรรมแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลโดยส่วนเดียว

ทุกคนที่เกิดมาแล้ว ย่อมไม่พ้นจากความตายไปได้เลย ล้วนมีความตายเป็นที่สุดด้วยกันทั้งนั้น จะต้องตายอย่างแน่นอนไม่วันใดก็วันหนึ่ง ชีวิตในชาตินี้เริ่มต้นที่ปฏิสนธิและสิ้นสุดความเป็นบุคคลนี้เมื่อจุติจิตเกิดขึ้นทำกิจหน้าที่ ซึ่งเรียกว่า ตาย และตราบใดที่ยังมีกิเลส ก็ยังต้องเกิดต่อไป ท่องเที่ยววนเวียนไปในสังสารวัฏยังไม่พ้นจากทุกข์ ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏแล้วก็หมดไป ชีวิตเป็นจิตแต่ละขณะ ๆ จิตทุกขณะเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ไม่มีอะไรเหลือเลยจริง ๆ ดำเนินไปอย่างนี้ จากภพหนึ่งไปอีกภพหนึ่ง และเป็นอย่างนี้มาแล้วนับชาติไม่ถ้วน

ชีวิตเป็นการเกิดดับสืบทอดกันของจิตแต่ละขณะ ๆ จิตขณะหนึ่งเกิดแล้วดับไปเป็นปัจจัยให้จิตขณะต่อไปเกิดขึ้นเป็นไป ที่กิเลสเกิดขึ้นเป็นไปก็เพราะได้สะสมมาแล้วในอดีต เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุปัจจัย เมื่อปัญญายังไม่เจริญขึ้นถึงขั้นที่จะดับกิเลสได้ กิเลสก็จะเกิดขึ้นอีกต่อไป

กับลักษณะของความประมาท ว่าโดยย่อคือ ขณะที่ไม่ปราศจากสติ ชื่อว่า ความไม่ประมาท”

ควรอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท เป็นผู้ประพฤติธรรม ตั้งอยู่ในธรรมอันงาม เพราะภพภูมิมนุษย์ เอื้ออำนวยให้สามารถเจริญกุศล

อย่างเช่นในชาตินี้ และเพราะยังมีกิเลสอยู่นี้เอง การเวียนว่ายตายเกิด จึงยังไม่จบสิ้น เป็นเหตุให้มีสภาพธรรมเกิดดับสืบทอดไปยังไม่พ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ

ข้อความในพระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ปิยสูตร ได้แสดงว่าสิ่งที่จะเป็นที่พึงสำหรับสัตว์โลก คือ ความดีทั้งหลายทั้งปวง ดังนี้

“เมื่อบุคคลถูกภรรณะครอบงำ ละทิ้งภพมนุษย์ไปอยู่ ก็อะไรเป็นสมบัติของเขา และเขาย่อมพาเอาอะไรไปได้ อนึ่ง อะไรเล่าจะติดตามเขาไป ประดุจเงาติดตามตนไป ฉะนั้น ผู้ที่มาเกิดแล้ว จำจะต้องตายในโลกนี้ ย่อมทำกรรมอันใดไว้คือ เป็นบุญและเป็นบาป ทั้งสองประการ บุญและบาปนั้นแล เป็นสมบัติของเขา และเขาจะพาเอาบุญและบาปนั้นไป อนึ่ง บุญและบาปนั้น ย่อมเป็นของติดตามเขาไป ประดุจเงาติดตามตนไป ฉะนั้น เพราะฉะนั้น บุคคลพึงทำกัลยาณกรรม (กรรมที่ดีงาม) สะสมไว้เป็นสมบัติในปรโลก (โลกหน้า) เพราะ ว่า บุญทั้งหลาย ย่อมเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลาย ในปรโลก”

การฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว เป็นเหตุให้ความเข้าใจถูกเห็นถูกคือปัญญาเจริญขึ้น เมื่อปัญญาเจริญขึ้นก็จะเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลให้มี ความประพฤติที่ดีงามยิ่งขึ้น ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ตามระดับขั้นของปัญญา สะสมเป็นอุปนิสัยที่ติดต่อไป ปัญญาความเข้าใจถูก

เห็นถูกนำมาชีวิตไปสู่คุณความดีทั้งปวง เป็นประโยชน์ทั้งกับตนเองและผู้อื่น สังคมประเทศชาติ นำมาซึ่งความสงบสุขร่มเย็น เพราะเหตุว่า จะไม่มีใครได้รับทุกข์โทษภัยจากความดีเลยแม้แต่น้อย

“บุคคลผู้ควรโกรธไม่มี”

คุณกร ภิกษุทั้งหลาย

แม้หากโจรผู้หยาบเข้าเอาเลื่อยมีคันทั้งสองข้าง

เลื่อยอวัยวะน้อยใหญ่ของพวกเขา

แม้ในเหตุนั้น

ผู้ใดมีใจประทุษร้ายต่อโจรนั้น

ผู้นั้นไม่ชื่อว่าทำตามคำสั่งสอนของเรา

เพราะมีใจประทุษร้ายต่อโจรนั้น

(พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มุลป้อมวรรค กกจูฬสูตร)

ธรรมเตือนใจ

“ผู้มีบุญอันทำไว้แล้ว ย่อมเพิลิตเพิลินในโลกนี้ ละไปแล้ว ย่อมเพิลิตเพิลินเขา ย่อมเพิลิตเพิลินในโลกทั้งสองเขาย่อมเพิลิตเพิลินว่า ‘เราทำบุญไว้แล้ว’ ไปสู่สุคติ ย่อมเพิลิตเพิลินยิ่งขึ้น”

(พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

ขอเชิญศึกษาพระธรรมเพิ่มเติมได้ที่
มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

* www.dhammadhome.com [www.dhammadhome.com มีหลากหลายหมวดหมู่ให้ได้ศึกษา
เช่น กระดานสนทนา ถาม-ตอบปัญหาธรรม, ฟังธรรม, หนังสือธรรม เป็นต้น]

* YouTube : มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา
[พิมพ์ค้นในช่องค้นหาเพิ่มเติมด้วยคำว่า บ้านร่มมะ, ธรรม อ.สุจินต์]

มีพระธรรมหลากหลายประเด็นให้ได้ศึกษาเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกตรงตามความเป็นจริง]

* Facebook : ชมรมบ้านร่มมะ มศพ.

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๕๑ ตอนที่ ๔ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘

CRMA FORUM